

מהדורת תשפ"ב

להשיג קובץ זה ללא תשלום

יש לפנות בטלפון 053-318-7750, או במייל - s0533187750@gmail.com

לעת עתה יצאו לאור בס"ד על הפרקים:

ארבעה אבות, הכונס, אלו מציאות, המפקיד, השואל והבית והעליה.

כמו"כ ניתן להשיג חוברות על חומשים: במדבר, דברים.

בסייעתא דשמיא

ביציאתו מהו אומר

מודה אני לפניך ה' אלקי ואלקי אבותי
ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא
שמת חלקי מיושבי קרנות שאני משכים
והם משכימים אני משכים לדברי תורה
והם משכימים לדברים בטלים אני עמל
והם עמלים אני עמל ומקבל שכר והם
עמלים ואינם מקבלים שכר אני רץ והם
רצים אני רץ לחיי העולם הבא והם
רצים לבאר שחת שנאמר "ואתה
אלקים תורידם לבאר שחת אנשי דמים
ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח
בך".

בכניסתו מהו אומר

יהי רצון מלפניך ה' אלוקי ואלקי אבותי
שתאיר עיני במאור תורתך ותצילני
מכל מכשול וטעות הן בדיני איסור
והיתר הן בדיני ממונות הן בהוראה הן
בלימוד (שלא יארע דבר תקלה על ידי ולא
אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חברי ולא אומר
על טהור טמא ולא על טמא טהור ולא על
מותר אסור ולא על אסור מותר ולא יכשלו
חברי בדבר הלכה ואשמח בהם) "גל עיני
ואביטה נפלאות מתורתך" ומה ששגיתי
כבר העמידני על האמת, "ואל תצל
מפי דבר אמת עד מאד", "כי ה' יתן
חכמה מפיו דעת ותבונה".

פרק השואל את הפרה

פסוקי ד' שומרים

(שמות פרק כ"ב פסוקים ו - י"ד)

פִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ כֶּסֶף אוֹ כֶּלִים לְשֹׁמֵר וְגַב מִבֵּית הָאִישׁ אִם יִמָּצֵא הַגֵּב יְשָׁלֵם שָׁנַיִם: אִם לֹא יִמָּצֵא הַגֵּב וְנִקְרַב בְּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ בְּמִלְאֲכַת רֵעֵהוּ: עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע עַל שׂוֹר עַל חָמוֹר עַל שָׂה עַל שְׁלֵמָה עַל כָּל אַבְדָּה אֲשֶׁר יֹאמֵר כִּי הוּא זֶה עַד הָאֱלֹהִים יָבֹא דְבַר שְׁנִיָּהֶם אֲשֶׁר יִרְשִׁיעַן אֱלֹהִים יְשָׁלֵם שָׁנַיִם לְרֵעֵהוּ:	שומר חנים (פסוקים ו' - ח')
כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ חָמוֹר אוֹ שׂוֹר אוֹ שָׂה וְכָל בְּהֵמָה לְשֹׁמֵר וּמַת אוֹ נִשְׁבֵּר אוֹ נִשְׁבָּה אֵין רֹאֵה: שְׁבַעַת ה' תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ בְּמִלְאֲכַת רֵעֵהוּ וְלָקַח בְּעַלְיוֹ וְלֹא יְשָׁלֵם: וְאִם גָּנַב יִגָּנַב מֵעִמּוֹ יְשָׁלֵם לְבַעְלָיו: אִם טָרַף יְטָרַף יִבְאֵהוּ עַד הַטָּרְפָה לֹא יְשָׁלֵם:	שומר שכר (פסוקים ט' - י"ב)
וְכִי יִשְׁאַל אִישׁ מֵעַם רֵעֵהוּ וְנִשְׁבֵּר אוֹ מַת בְּעַלְיוֹ אֵין עִמּוֹ שְׁלֵם יְשָׁלֵם: אִם בְּעַלְיוֹ עִמּוֹ לֹא יְשָׁלֵם אִם שָׁכִיר הוּא בָּא בְּשָׂכְרוֹ:	שואל - שוכר (פסוקים י"ג - י"ד)

עיקר הלימוד הוא התמידי והבלתי נפסק

הלימוד התמידי הוא סוד הקדושה, וזה שעושה תורתו קרעים קרעים, אסף רוח,
מן הראוי לחבל תחבולות, איך לקנות את התמדת הלימוד, ולהתפלל על זה תמיד.

(אגרות חזון איש אגרת ג')

בכא מציעא דף צ"ד ע"א - ע"ב

מתנני' השואל את הפרה, ושאל בעליה עמה שיעשה עבורו מלאכה, או שכר בעליה עמה

וכן אם שאל הבעלים או שכרן, ואחר כך שאל את הפרה, ומתה, פטור השואל

שנאמר "אם בעליו (המשאיל) עמו (עם השואל במלאכתו), לא ישלם"

אבל אם שאל את הפרה, ואחר כך שאל את הבעלים או שכרן, ומתה, הרי השואל חייב

שנאמר "בעליו אין עמו בשעת שאלה, שלם ישלם" מה משמיע התנא בזה (רש"י)

סיכום דין שאלה בבעלים

ומנלן	ולכן מה הדין אם מתה הפרה	האם בשעת שאלה היו "בעליו עמו"	
			השואל את הפרה ושאל או שכר בעליה עמה
			שאל או שכר את הבעלים ואחר כך שאל את הפרה
			שאל את הפרה ואח"כ שאל או שכר את הבעלים

גמ' מדייקת הגמ', מדקתני סיפא "ואחר כך שאל את הפרה", מכלל דרישא דקתני "עמה", הכוונה עמה ממש

מה הכוונה "עמה ממש"

מקשה הגמ', עמה ממש מי משכחת לה, הרי הפרה נקנית לשואל רק במשיכה, ובעלים כבר נשתעבד לו באמירה

"באמירה" מי אומר למי _____ ומה הוא אומר לו (רש"י)

מי נהיה שאול לו ע"י אמירה זו (שם) _____ ומה עדיין לא נקנה (שם)

ולכן מה קשה (שם) _____

מתרצת הגמ', שיש ב' אופנים ששאל את הבעלים ואת הפרה בבת אחת

איבעית אימא, דמיירי כגון, דקיימא פרה בחצרו דשואל, דלא מחסרא משיכה, שאז גם הפרה נקנית באמירה

איבעית אימא, דמיירי דאמר ליה, את גופך לא תשאל, עד שעת משיכת פרתך שאז הבעלים אינם נשאלים בשעת אמירה

ביאור התירוצים

מדוע	האם הבעלים נשאלים לו באותה שעה	באיזו שעה היא נקנית לו שעת אמירה/משיכה	באיזה קנין הוא קנה אותה	היכן עמדה הפרה בשעת שאלה	
					לפי תירוצ' א'
					לפי תירוצ' ב'

בבא מציעא דף צ"ד ע"ב - דף צ"ה ע"א

תנן התם (לעיל דף צ"ג) **ארבעה שומרים הם:** א. שומר חנם, ב. והשואל, ג. נושא שכר (שומר שכר), ד. והשוכר שומר חנם - **נשבע על הכל**, על כל הדברים ששומרים אחרים חייבים (גניבה, אבידה ואונסים), ופטור, ואינו חייב אלא בפשיעה והשואל - **משלם את הכל**, אפילו באונסין.

נושא שכר והשוכר - נשבעין על השבורה ועל השבויה ועל המתה דהיינו אונסין, ופטורים, ומשלמים את האבידה ואת הגניבה, אלו שבועות נשבעים על השבורה ועל השבויה ועל המתה (רש"י) _____
 א. _____ ב. _____

סיכום דיני ד' שומרים

שוכר	שואל	שומר שכר	שומר חנם	
				בפשיעה
				בגניבה ואבידה
				באונסין

שואלת הגמ', **מנא הני מילי, שמה** _____

משיבה הגמ', **דתנו רבנן, פרשה ראשונה נאמרה בשומר חנם, שניה בשומר שכר, שלישית בשואל**

סיכום הדינים המפורשים בפרשת שומרים (ע"פ רש"י ד"ה פרשה ראשונה)

כתוב בלשון הפסוק האופנים שחייב		כתוב בלשון הפסוק האופנים שפטור		באיזה שומר נאמרה	
הדין	המקרה	הדין	המקרה		
	"אל כל דבר פשע" ממה שהתורה מחייבת אותן להשבע שלא פשע, משמע שאם פשע חייב (רש"י ז"ק דף ק"ז ע"ב ד"ה שזוהו שלא פשעתי)				פרשה ראשונה כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור
					פרשה שניה כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה
	בגליו אין עמו שלם ילם	אנשזר אן מת	אן בגליו עמו לא ילם		פרשה שלישית וכי ישאל איש מעם רעהו

המשך בבא מציעא דף צ"ד ע"ב - דף צ"ה ע"א

מקשה הגמ', **בשלמא**, מה שהעמידה הברייתא שפרשה **שלישית** נאמרה **בשואל**, שהרי כתוב **מפורש "וכי ישאל איש מעם רעהו, ונשבר או מת, בעליו אין עמו, שלם ישלם"**

אלא מה שהעמידה הברייתא שפרשה **ראשונה** נאמרה **בשומר חנם**, ופרשה **שניה בשומר שכר**

דלמא **איפוך אנא**, אם נאמר כן, באיזה שומר נאמרה: פרשה ראשונה _____ פרשה שניה _____
מתרצת הגמ', **מסתברא** שפרשה **שניה** נאמרה **בשומר שכר**, שכן התורה החמירה בה, שהוא **חייב בגניבה ואבידה**, ומסתבר להחמיר יותר בשומר שכר שמקבל שכר עבור שמירתו

סיכום התירוץ

ולכן מסתברא שבאיזה שומר נאמרה	מה היא הקולא / החומרא	האם התורה החמירה או הקילה בה	
			פרשה ראשונה
			פרשה שניה

מקשה הגמ', **אדרבה**, מסתבר שפרשה **ראשונה** נאמרה **בשומר שכר**, שכן יש בה חומרא שאינה בפרשה שניה, **שמשלם תשלומי כפל בטוען טענת גנב**, מה טוען השומר (רש"י) _____
ומה נמצא שקרה באמת (שם) _____ מה דינו במקרה זה (שם) _____
ומנלן (שם) _____
ומדוע בפרשה שניה אין חיוב כפל בטוען טענת גנב (שם) _____

ביאור הקושיא

ולכן מסתברא שבאיזה שומר נאמרה	לפי"ז האם היא חמורה או קלה	ומה דין השומר כשנמצא שהוא עצמו גנבה	מה הדין שנאמר בה כשנגנבה	
				פרשה ראשונה
				פרשה שניה

מתרצת הגמ', **אפילו הכי, שפיה** _____
מכל מקום, איזו פרשה חמורה יותר (רש"י) _____
משום **דקרנא** שהשומר משלם כשטוען נגנבה, **בלא שבועה, פרש "בלא שבועה"** (שם) _____
באיזו פרשה נאמר שמשלם **"קרנא בלא שבועה"** (שם) _____
עדיפא (חמורה יותר) **מכפילא** שהשומר משלם **בשבועה**, דהיינו, רק כשנשבע לשקר שנגנב ממנו
באיזו פרשה נאמר שמשלם כפל רק לאחר שנשבע לשקר (שם) _____

סיכום קושית הגמ' והתירוץ

ולכן מסתברא שאיזו פרשה נאמרה	מה החומרה שלו	איזו פרשה יותר חמורה	
בשומר שכר	בשומר חנים		
			לפי קושית הגמ'
			לפי התירוץ

המשך בבא מציעא דף צ"ד ע"ב - דף צ"ה ע"א

תדע, שְׁמָה (רשי"י) _____
 דהא שואל כל הנאה שלו, מדוע כל הנאה שלו (רשי"י) _____
 ולכן האם יש להחמיר או להקל בו (שם) _____
 ואינו משלם כשטוען שנגנבה אלא קרן, אע"פ שראוי להחמיר בו
 ואם "כפילא בשבועה" עדיפא, מה היה צריך להיות הדין בשואל כשטוען שנגנבה (שם) _____
 ולאילו חומרא הוא יבוא על ידי זה (שם) _____
 סכס, באיזה שומר נאמרה: פרשה ראשונה _____ פרשה שניה _____
 ומה הסברא לומר כן _____

לעיל אמרה הגמ' ששואל "כל הנאה שלו"
 מקשה הגמ', והשואל האומנם כל הנאה שלו, והא בעיא מזוני, למי צריך לתת מזונות _____
 ועל מי זה מוטל _____
 מתרצת הגמ', שיש אופן שאין השואל צריך להאכילה, כגון דקיימא באגם, היכן נמצא האגם (רשי"י) _____
 מדוע באופן זה הוי כל הנאה שלו _____
 מקשה הגמ', והא בעיא נטירה, מה הפירוש "בעיא נטירה" _____
 ולכן האם כל הנאה שלו _____
 מתרצת הגמ', שיש אופן שאין לשואל הוצאות של שמירה, כגון בנטר מתא, פרש _____
 מדוע באופן זה אין לשואל הוצאות של שמירה _____
ואיבעית אימא, לא תימא כל הנאה שלו, אלא אימא רוב הנאה שלו
 מדוע אין כל הנאה שלו _____
 ומה היא רוב הנאה שיש לו (רשי"י) _____
ואיבעית אימא, שבשאלת כלים הוי כל הנאה שלו, מדוע (רשי"י) _____

סיכום התירוצים

לפי"ז האם "כל" או "רוב" הנאה שלו	ומדוע	האם יש לו הוצאות של שמירה	ומדוע	האם יש לו הוצאות של מזונות	מה מיירי ששאל	
						לפי תירוצ' א'
						לפי תירוצ' ב'
						לפי תירוצ' ג'

סכס, במקרים דלהלן, האם הוי כל הנאה שלו או רוב הנאה שלו, ומדוע:

- א. דקיימא באגם, ובעיא נטירה _____
- ב. בנטר מתא, ובעיא מזוני _____
- ג. דקיימא באגם, ובנטר מתא _____
- ד. בשאלת כלים _____

המשך בבא מציעא דף צ"ד ע"ב - דף צ"ה ע"א

הגמ' חוזרת לדון בברייתא שהובאה לעיל:

"נושא שכר והשוכר, נשבעין על השבורה ועל השבויה ועל המתה, ומשלמין את האבידה ואת הגניבה"

סכס, על מה הם חייבים _____ ועל מה הם פטורים _____
 ושאלת הגמ', **בשלמא** מה ששומר שכר חייב בגניבה, זה משום **דכתיב** בפרשה שלו **"אם גָּנַב יִגְנַב מֵעִמּוֹ, יִשְׁלַם לְבַעְלָיו"**
אלא אבידה מנא לן, שְׁמָה _____

משיבה הגמ', **דתניא** בברייתא, נאמר בשומר שכר **"אם גָּנַב יִגְנַב מֵעִמּוֹ, יִשְׁלַם לְבַעְלָיו"**, **אין לי אלא גניבה, אבידה מנין תלמוד לומר "אם גָּנַב יִגְנַב"**, מכפל הלשון לומדים שהוא חייב **מכל מקום**, דהיינו, שהוא חייב בכל מקרה שאינו יכול להשיב את הפקדון, ואף כשנאבדה ממנו (חוץ מאונס שמפורש בתורה שהוא פטור)

סכס, מנלן ששומר שכר חייב: בגניבה _____ באבידה _____
 מקשה הגמ', **הניחא למאן דאמר**, דכשהתורה כתבה כפל לשון, **לא אמרינן** שהוא משום **דדברה תורה כלשון בני אדם**
 מה ניחא למ"ד זה _____

אלא למאן דאמר, **אמרינן דברה תורה כלשון בני אדם**, לפי דבריו האם דורשים מכפל הלשון _____
מאי איכא למימר, מה קשה לפי מ"ד זה _____

מתרצת הגמ', **אמרי במערבא** (בארץ ישראל, שהיא ממערב לבבל), שלומדים ששומר שכר חייב באבידה **מקל וחומר**

ומה גניבה שהיא קלה, **שקרובה לאונס** (שזה קצת אונס), הדין הוא **שמשלם**

מדוע גניבה קרובה לאונס (ריטבי"א) _____

אבידה שהיא חמורה, **שקרובה לפשיעה**, **לא כל שכן**, שהוא משלם

מדוע אבידה היא קרובה לפשיעה (שם) _____

סיכום הק"ו:

מה היא הקלה _____ במה היא קלה _____ ובכל זאת מה דינו של ש"ש בזה _____

מה היא החמורה _____ במה היא חמורה _____ כל שכן שמה דינו של ש"ש בזה _____

מקשה הגמ', **ואידך**, למי הכוונה (רש"י) _____

מה קשה לפי דבריו _____

מתרצת הגמ', שלפעמים **מילתא דאתיא בקל וחומר**, מכל מקום **טרח וכתב לה קרא**

מה הדבר שאפשר ללמוד בקל וחומר _____

ומה הפירוש "טרח וכתב לה קרא" _____

סיכום מהיכן לומדים ששומר שכר והשוכר חייבים באבידה

מדוע נאמר "גָּנַב יִגְנַב"	מניין שהם חייבים באבידה	כשיש כפל לשון האם ניתן ללמוד ממנו	
הרי אפשר ללמוד מק"ו			למ"ד לא אמרינן דברה תורה כלשון בני אדם
			למ"ד אמרינן דברה תורה כלשון בני אדם

המשך בבא מציעא דף צ"ד ע"ב - דף צ"ה ע"א

המשך ביאור המשנה שהובאה לעיל: "והשואל משלם את הכל"

שואלת הגמ', בשלמא מה שהוא חייב על שבורה ומתה, מפורש בפסוק דכתיב "וכי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או מת, בפעליו אין עמו שלם ושלם", אלא שבויה בשואל, מנא לן שהוא חייב

וכי תימא נילף משבורה ומתה, באר איך אפשר ללמוד משבורה ומתה _____
הרי אפשר לפרוך, מה לשבורה ומתה, שכן אונסא דסליק אדעתא הוא, ולכן הוא חייב
מדוע זו סיבה לחייבו (רש"י) _____

תאמר בשבויה, שכן אונסא דלא סליק אדעתא הוא, ולכן מה הייתי אומר _____
ומדוע (שם) _____

משיבה הגמ', אלא כך אפשר ללמוד ששואל חייב בשבויה

נאמרה 'שבורה ומתה' בשואל, מה לשון הפסוק _____
ונאמרה 'שבורה ומתה' בשומר שכר, מה לשון הפסוק _____
מה להלן, באיזה שומר _____ שמה הדין אצלו בשבורה ומתה _____
שבויה עמו, שגם בשבויה מה הדין _____
אף כאן, באיזה שומר _____ שמה הדין אצלו בשבורה ומתה _____
שבויה עמו, שגם בשבויה מה יהיה הדין _____

דוחה הגמ', איכא למיפרך, מה לשומר שכר, שכן מה שהשווה הפסוק שבויה לשבורה ומתה, הוא לפטור, ולגבי פטור
מסתבר לפטור שבויה, שכן זה אונס דלא סליק אדעתא

תאמר בשואל, שכן לחיוב, ולכן מה יהיה הדין בשבויה _____
מדוע (רש"י) _____

סכס, היכן השוותה התורה שבויה לשבורה ומתה _____
האם אפשר ללמוד מזה שגם בשואל אפשר להשוות שבויה לשבורה ומתה:

לפי ההוה אמינא _____
לפי הדיחוי _____ ומדוע _____

הקדמה להמשך דברי הגמ': נחלקו ר' יונתן ור' יאשיה, כשכתוב בתורה ב' דברים שמחוברים
באות ו', האם הכוונה שאין דין זה נוהג אלא אם יש את ב' הדברים יחד, או אפילו אם יש רק
אחד מהם, כגון: בפסוק "אביו ואמו קלל", האם הכוונה שחייב דווקא כשקלל גם את אביו וגם
את אמו, או אפילו אם קלל רק אחד מהם.

מסקנת הגמ', אלא לומדים ששואל חייב על שבויה כר' נתן

דתניא ר' נתן אומר, נאמר בפרשת שואל "ונשבר או מת", המילה "או" בא לרבות שבויה

מקשה הגמ', האי "או" מיבעיא ליה לחלק, דסלקא דעתך אמינא, עד דמיתברא ומתה לא מחייב

לפי זה מה יהיה הדין אם רק נשברה אבל לא מתה _____
קמ"ל, מי משמיע לנו _____ ומה הוא משמיע לנו _____

ומבאר הגמ', הניחא שאפשר ללמוד מ"או", לר' יונתן, שמה הוא סובר (רש"י) _____
שלפי דבריו מה המשמעות של 'ונשבר ומת' (שם) _____

ומדוע ניחא לפי דבריו (שם) _____

אלא לר' יאשיה, שסובר שכשכתוב "ו" הכוונה דווקא כששניהם יחד, מאי איכא למימר

מה קשה לפי דבריו _____

המשך בבא מציעא דף צ"ד ע"ב - דף צ"ה ע"א

ומביאה הגמ' את הברייתא שבה נחלקו רבי יאשיה ורבי יונתן:

דתניא, "איש אֶשֶׁר יִקְלַל אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ מוֹת יוּמָת", אין לי שחייב, אלא אם קילל אביו ואמו

קילל אביו בלא אמו, או אמו בלא אביו, מנין שגם הוא חייב מיתה

תלמוד לומר בהמשך הפסוק, "אָבִיו וְאִמּוֹ קָלַל", משמע אביו בלבד קלל חייב, או אמו בלבד קלל חייב, דברי רבי יאשיה

איך משמע שהוא חייב אם קילל: רק את אביו (רש"י) _____ רק את אמו (שם) _____

רבי יונתן אומר, שא"צ ללמוד זאת מ"אָבִיו וְאִמּוֹ קָלַל", משום ד"איש אֶשֶׁר יִקְלַל אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ" משמע שניהם כאחד,

ומשמע גם כן, כל אחד בפני עצמו, עד שיפרוט לך הכתוב "יחדו"

היכן פָּרַט הכתוב "יחדו", כתוב לשון הפסוק (דברים כ"ב י')

ומה לומדים מזה לפי רבי יונתן (רש"י שם) _____

לפי דבריו האם צריך את הפסוק "אָבִיו וְאִמּוֹ קָלַל" לחלק _____

א"כ מה לומדים מזה (שם) _____

סיכום מחלוקת ר' יאשיה ור' יונתן

מה לומדים מ"אָבִיו וְאִמּוֹ קָלַל"	מנא לן שאם קילל רק אביו או רק אמו, שהוא חייב	האם המשמעות של "ויו" שניהם ביחד / כ"א בפני עצמו	
שהוא חייב פ"א פ"א ק"לל רק אביו או רק א"א			לפי רבי יאשיה
			לפי רבי יונתן

סכס, למסקנא מנא לן ששואל חייב גם על שבוייה _____

ומה קשה לפי רבי יאשיה _____

מתרצת הגמ', **אפילו תימא ר' יאשיה, לחלק הכא, היכן** _____

לא צריך, מה לא צריך _____

מאי טעמא, סברא הוא, שְׁמָה (רש"י) _____

דמה לי קטלה כולה (מתה), מה לי קטלה פלגא, מה המקרה של "קטלה פלגא" _____

מה הדין בקטלה כולה _____ כמו כן מה הדין בקטלא פלגא _____

סכס, מהיכן לומדים ששואל חייב גם על שבוייה _____

ומדוע לא צריך את זה כדי לחלק: לפי רבי יאשיה _____

לפי רבי יונתן _____

סיכום מהיכן לומדים ששואל חייב בשבוייה

הדיחוי	באר הלימוד	מהיכן לומדים	
			להו"א א'
			להו"א ב'
			למסקנת הגמ'

המשך בבא מציעא דף צ"ד ע"ב - דף צ"ה ע"א

שואלת הגמ', גניבה ואבידה בשואל, מנא לן שהוא חייב

וכי תימא נילף משבורה ומתה, באר הלימוד _____

אפשר לדחות, מה לשבורה ומתה הטעם שהוא חייב, הוא משום **דלא אפשר למיטרח ואתויי**

תאמר בגניבה ואבידה, דאפשר למיטרח ואתויי, מי יכול לטרוח ולהביא את הבהמה (רש"י) _____

ולכן מה צריך להיות הדין בגניבה ואבידה _____

מסקנת הגמ', **אלא כי הא דתניא** בברייתא, על מה שנאמר בשואל, **"וְנִשְׁבֵּר אוֹ מֵת"**

אין לי שיהא חייב **אלא בשבורה ומתה, גניבה ואבידה מנין** שגם בהם הוא חייב

אמרת קל וחומר, ומה שומר שכר הקל, **שפטור משבורה ומתה**, דכתיב "וּמֵת אוֹ נִשְׁבֵּר אוֹ נִשְׁבָּה אֵין רֵאָה, שְׁבַעַת ה'

תְּהִיָּה בֵּין שְׁנֵיהֶם וגו', וְלֹא יִשְׁלַם, בכל זאת הוא **חייב בגניבה ואבידה**

שואל החמור, שחייב בשבורה ומתה, אינו דין שחייב בגניבה ואבידה, ביאור הק"ו:

מי הוא הקל _____ במה הוא קל _____ ובכל זאת מה דינו בגניבה ואבידה _____

מי הוא החמור _____ במה הוא חמור _____ כל שכן שמה דינו בגניבה ואבידה _____

ומסיימת הברייתא, **וזה הוא קל וחומר שאין עליו תשובה**, מה הכוונה "תשובה" (רש"י) _____

שואלת הגמ', **מאי אין עליו תשובה**, באר את השאלה (רש"י) _____

משיבה הגמ', **וכי תימא איכא למיפרך, מה לשומר שכר** הטעם שהוא חייב בגניבה ואבידה

שכן יש לו חומרא, שמשלם תשלומי כפל בטוען טענת לסטים מזויין

ביאור הפירכא

ומדוע	ולכן מה דינו אם נמצא שהוא עצמו גנב	ומדוע	האם הוא חייב כשנגנב ע"י לסטים מזויין	
				שומר שכר
				שואל

סכס, איזו חומרה יש בש"ש שאין בשואל _____

ומבאר הגמ' שאין זו פירכא, **דאפילו הכי** שאינו משלם כפל בטוען טענת לסטים מזויין

מכל מקום, **קרנא דשואל** משלם בלא שבועה, **עדיפא**, ממה זה יותר חמור _____

איבעית אימא, שאין זו פירכא, משום **דקסבר** האי תנא, **לסטים מזויין גזלן הוא** ולא גנב, ולכן אינו משלם כפל בטוען

טענת לסטים מזויין, באר מדוע (רש"י) _____

סכס, מניין ששואל חייב בגניבה ואבידה _____

סיכום המקור לחיובי שומר שכר ושואל

למסקנא מהיכן זה נלמד				
למ"ד לא דברה תורה כלשון בני"א				בשומר שכר
למ"ד דברה תורה כלשון בני"א				
				בשואל

המשך בבא מציעא דף צ"ד ע"ב - דף צ"ה ע"א

שואלת הגמ', **אשכחן לחיוב**, שמי חייב (רש"י) _____ ועל מה הוא חייב (שם) _____
 ובאיזה אופן הוא חייב (שם) _____
לפטור, **מנא לן**, שבאיזה אופן יהיהפטור (רש"י) _____
וכי תימא נילף שהואפטור, **משבורה ומתה**, שמה דינו בזה כשבעליו עמו _____
 כמו כן בגניבה ואבידה מה יהיה הדין אם בעליו עמו _____
 אין לומר כן, משום דיש לפרוק, **מה לשבורה ומתה**, שהואפטור כשבעליו עמו, **שכן אונס**
משא"כ בגניבה ואבידה מה יהיה הדין _____ ומדוע _____
 משיבה הגמ', **אלא גמר** ששואלפטור בגניבה ואבידה כש"בעליו עמו", **משומר שכר**
 שמה דינו בגניבה ואבידה כשבעליו עמו (רש"י) _____
 שואלת הגמ', **ושומר שכר גופיה מנלן**, שְׁמָה _____
 משיבה הגמ', **גמרי חיובא דשומר שכר**, על מה שומר שכר חייב (רש"י) _____
מחיובא דשואל, מאיזה חיוב של שואל (רש"י) _____
מה להלן בשואל, הדין הוא **שבבעליםפטור**, **אף כאן** בשומר שכר, ג"כ הדין הוא **שבבעליםפטור**

סיכום הלימוד ששומר שכרפטור בגניבה ואבידה בבעליו עמו

מה הדין בבעליו עמו	ובאיזה חיוב	לאיזה שומר הכוונה	
			מה להלן
			אף כאן

סכס, האם הפטור של "בעליו עמו" בשואל הוא גם על גניבה ואבידה _____
 ומנא לן _____
 ושומר שכר עצמו מנלן דפטור בבעליו עמו _____
 שואלת הגמ', **במאי** (באיזו דרשה) **גמר** שומר שכר משואל, **אי במה מצינו**, דהיינו, שכמו שמצינו דין מסוים במקום אחד,
 הדין כן בכל מקום הדומה לו _____
 הרי **איכא למיפרך**, **כדפרכינן**, **שכן אונס**, באר את הפירכא _____
 משיבה הגמ', **אלא** לומדים זאת, ממה **דאמר קרא "וכי ישאל"**, **וי"ו מוסיף על ענין ראשון**, **וילמד עליון מתחתון**
לאיזה וי"ו הכוונה _____ ובאיזה שומר איירי "ענין ראשון" _____

ביאור איך לומדים שומר שכר משואל

ומנא לן שהואפטור בזה בבעליו עמו	על מה הוא חייב	האם הוא המלמד או הנלמד	באיזה שומר מיירי	
				תחתון
				עליון

סכס, שומר שכר שפטור בגניבה ואבידה בבעליו עמו, נלמד משואל:

באיזה דרשה אין ללומדו _____ שמה אפשר לפרוק _____
 וכיצד הוא נלמד לפי המסקנא _____
 ומדוע אין את הפירכא הנ"ל (רש"י ד"ה וילמד) _____

המשך בבא מציעא דף צ"ד ע"ב - דף צ"ה ע"א

לעיל למדנו שהפטור של שואל בגניבה ואבידה כש"בעליו עמו" נלמד משומר שכר

מקשה הגמ', ואכתי, שואל משומר שכר לא גמר (אי אפשר ללמוד)

משום דאיכא למיפרך, מה לשומר שכר שהוא קל, שכן פטור בשבורה ומתה אפילו שלא בבעלים

ולכן מה דינו בגניבה ואבידה כש"בעליו עמו"

תאמר בשואל שהוא חמור, שחייב בשבורה ומתה שלא בבעלים

ולכן מה צריך להיות דינו בגניבה ואבידה כש"בעליו עמו"

מתרצת הגמ', אלא הפטור של שואל נלמד כך

שהרי גניבה ואבידה בשואל לחיובא כשאין בעליו עמו, מנלן, דגמר בק"ו משומר שכר, ואם כן יש לומר דיו לבא מן

הדין להיות כנדון, פירוש, שהדבר הנלמד אינו יכול להיות חמור יותר מהמלמד,

מה גניבה ואבידה דשומר שכר, הדין הוא שבבעלים פטור, אף גניבה ואבידה דשואל, נמי הדין הוא שבבעלים פטור

ביאור "דיו לבא מן הדין להיות כנדון"

מי הוא ה"נדון" (המלמד) ומה דינו בגניבה ואבידה בבעלים

מי הוא "בא מן הדין" ולכן גם אצלו מה צריך להיות הדין

סכס, מהיכן לומדים ששואל חייב בגניבה ואבידה

ומה הדין בשומר שכר בגניבה ואבידה כשבעליו עמו

ולכן מה צריך להיות בשואל בגניבה ואבידה כשבעליו עמו

ומדוע

מקשה הגמ', הניחא ששואל פטור בגניבה ואבידה בבעליו עמו, למאן דאית ליה דיו כיון שנלמד משומר שכר

אלא למאן דלית ליה דיו, מי סובר כן (רש"י)

מאי איכא למימר, מה קשה למ"ד זה

מתרצת הגמ', אלא לומדים זאת, ממה דאמר קרא בפרשת שואל "וכי ישאל" וי"ו מוסיף על ענין ראשון, (שומר שכר)

וילמד עליון (שומר שכר) מתחתון (משואל), מה לומדים (רש"י)

ותחתון (שואל) מעליון (שומר שכר), מה לומדים (שם)

ומדוע אי אפשר לפרוך, מה לשבורה ומתה, שכן אונס (שם)

סיכום איך לומדים ששואל פטור בגניבה ואבידה ב"בעליו עמו"

הדיחוי	באר הלימוד	
		"וכי תימא נילף משבורה ומתה"
		לפי הוה אמינא א'
		לפי הוה אמינא ב'
		למסקנת הגמ'

המשך בבא מציעא
סיכום חיובי ד' שומרים

שואל	שומר שכר ושוכר	שומר חנם		
ח"ז		ח"ז	הדין	פשיעה
			מנא לן	
			הדין	גניבה
			מנא לן	
			הדין	אבידה
			מנא לן	
			למ"ד לא דברה תורה כלשון בני"א למ"ד דברה תורה בלשון בני"א	
ח"ז	פאר	פאר	הדין	שבורה ומתה
			מנא לן	
			הדין	שבויה
			מנא לן	
			הדין	בעליו עמו לגבי אונסין
			מנא לן	
			הדין	בעליו עמו לגבי גניבה ואבידה
			מנא לן	
			הדין	בעליו עמו לגבי פשיעה
			מנא לן	

בבא מציעא דף צ"ה ע"א - ע"ב

איתמר, פשיעה בבעלים, באר מה המקרה (רש"י) _____

פליגי בה רב אחא ורבינא, חד אמר, שהשומר חייב, וחד אמר, שהוא פטור ומבארת הגמ' שהטעם של מאן דאמר חייב, הוא משום דקסבר מקרא (פסוק) נדרש לפניו, ולא לפני פניו "מקרא נדרש" לאיזה פסוק הכוונה (רש"י) _____ באיזה שומר מייירי _____

"לפניו" איזו פרשה נכתבה לפניו (רש"י) _____ ובאיזו דרשה היא נלמדת (שם) _____

כוונתו שבפרשת שואל כתוב "וכי ישאל" עם וא"ו, שמקישו לפרשה שלפניו "ולא לפני פניו" איזו פרשה נכתבה לפני פניו (רש"י) _____

ומדוע אינו נדרש לפני פניו (שם) _____

הלכך כיון שהמקרא אינו נדרש לפני פניו, הפטור של "אם בעליו עמו" אשומר חנם לא כתיב שעל מה הוא חייב _____ ומנלן (רש"י) _____

ועתה מבארת הגמ' מדוע גם שומר שכר ושואל חייבים בפשיעה בבעלים ופשיעה נמי בשומר שכר ובשואל, הרי לא כתיב בפירוש שהם חייבים הלכך, בשומר שכר ובשואל לחיוב בפשיעה, אתיא בקל וחומר משומר חנם והק"ו הוא, מה שומר חנם הקל, חייב בפשיעה, שומר שכר ושואל החמורים, לא כ"ש שחייבים בפשיעה אבל פשיעה בבעלים לפטור, אף בשומר שכר ובשואל, לא, מה לא _____

מאי טעמא, דכי כתיב "אם בעליו עמו לא ישלם" אשואל ואשומר שכר, רק אהנך חיובי דכתיב בהו בהדיא הוא דמיכתב, דהיינו גניבה ואבידה ואונסים, אבל לא על פשיעה שנלמד בק"ו. סיכום דבריו, הפטור של "בעליו עמו" נאמר רק על החיובים שכתובים בהם מפורש, ולא מה שלומדים מדרשה. סכס, מה הטעם של מ"ד פשיעה בבעלים חייב: _____

בשומר חנם _____

בשומר שכר ובשואל _____

ועתה מפרשת הגמ' שהטעם של מאן דאמר פטור, משום דקסבר, מקרא נדרש לפניו (שומר שכר) ולפני פניו (שומר חנם), וכי כתיב הפטור של "אם בעליו עמו", אשומר חנם נמי כתיב, על מה הוא חייב _____

ומה הדין אם בעליו עמו לפי מאן דאמר זה _____

לפי זה גם בשומר שכר ושואל מה הדין בפשיעה בבעלים _____

והפטור בהם נלמד משומר חנם (עיין בשטמ"ק כיצד זה נלמד).

ביאור המחלוקת בדין פשיעה בבעלים

בשומר שכר ושואל	בשומר חנם	
		מה הטעם של מאן דאמר חייב
		מה הטעם של מאן דאמר פטור

סכס, מה הדין של "בעליו עמו" במקרים הבאים: שואל באונסין _____

שומר שכר ושואל בגניבה ואבידה _____ כל השומרים בפשיעה _____

המשך בבא מציעא דף צ"ה ע"א - ע"ב

מקשה הגמ', **תנן** במשנתנו, **השואל את הפרה ושאל בעליה עמה, או השואל את הפרה ושכר בעליה עמה, או שאל בעליה או שכרו, ואחר כך שאל את הפרה ומתה, פטור ואילו בשומר חנם לא קתני, מה לא קתני (רש"י)**

ומדוע לא קתני (שם) _____
 אם כן על מי קשה _____

מתרצת הגמ', **ולטעמיך** (לשיטתך), **לאיזה מ"ד הכוונה** _____

גם כן קשה, וכי **שומר שכר** שהוא פטור בגניבה ואבידה **בבעלים, מי קתני** במשנה
אלא הטעם דלא קתני, הוא משום שה**תנא, מילתא דכתיבא** בתורה **בהדיא** (שבבעלים פטור) **קתני** במשנה,
 באיזה שומר כתוב בתורה מפורש שהוא פטור ב"בעליו עמו" (רש"י) _____

ואילו מילתא **דאתיא מדרשא** שבבעלים פטור, **לא קתני** במשנה, אלו שומרים נלמדים מדרשה (רש"י) _____
 סכס, מדוע לא קתני הפטור של "בעליו עמו" בשומר חנים:

לפי הבנת הגמ' בקושיא _____
 לפי התירוץ _____ ומה הראי' _____

ת"ש מברייטא, **שאלה** (את הפרה) **ושאל בעליה עמה, או שכרה, ושכר בעליה עמה, או שאלה, ושכר בעליה עמה, או שכרה, ושאל בעליה עמה, אף על פי שהבעלים עושין מלאכה** עבור השומר **במקום אחר, ומתה, פטור** מה הכוונה "במקום אחר" (רש"י) _____

סברוה בני הישיבה, **דהא מני התנא של הברייטא, ר' יהודה היא, דאמר, שוכר, דינו כשומר שכר דמי**
 וא"כ קשה, **והא האי תנא, קתני** גם **מילתא דאתיא מדרשא**

מה הוא הדין דאתיא מדרשא _____ ובאיזה שומר _____
ואילו שומר חנם שפטור ב"בעליו עמו" **לא קתני**, מה אפשר להוכיח מזה _____
 א"כ על מי קשה _____

מתרצת הגמ', שאפשר לומר ד**הא מני, ר' מאיר היא, דאמר, שוכר כשומר חנם דמי**
 לפי"ז כשאמר התנא ששוכר פטור ב"בעליו עמו", מה הדין בשומר חנים _____

ותנא שומר חנם, שפטור ב"בעליו עמו" והוא הדין לשומר שכר

איבעית אימא, שהברייטא כר' יהודה, וכדמחליף רבה בר אבון, ותני, "שוכר כיצד משלם, ר' מאיר אומר כשומר שכר, ר' יהודה אומר כשומר חנם", מדוע רוצה הגמ' לאוקמי הברייטא כר' יהודה (רש"י) _____

סיכום הקושיא והתירוץ

וא"כ מה הדין פשיעה בבעלים	לפי"ז, האם הפטור הוא רק בש"ש או גם בשומר חנים	מי התנא של הברייטא	איזה דין יש לשוכר		
			לר' מאיר	לר' יהודה	
					לפי הקושיא
					לפי תירוץ א'
					לפי איבעית אימא

בבא מציעא דף צ"ה ע"ב - צ"ז ע"א

הגמ' דנה על מה שכתוב "אם בְּעָלְיוֹ עָמוּ לֹא יִשְׁלָם" מתי הוא צריך להיות עמו כדי לפטור

אמר רב המנונא, לעולם הוא (השואל) חייב באונסים, אפילו באיזה מקרה (רש"י)

ואינו פטור משום "בעליו עמו", אלא א"כ יש את ב' התנאים דלהלן:

תנאי א': עד שתהא הפרה והבעלים במלאכה אחת

כגון: פרה, וחורש בה הבעלים לצורך השואל, או חמור, ומחמר אחריה (מנהיגה)

ומה הדין אם הבעלים עושים לצורך השואל מלאכה אחרת

תנאי ב': ועד שיהו בעלים עם השואל במלאכתו, משעת שאילה עד שעת שבורה ומתה

מדייקת הגמ', אלמא קסבר רב המנונא, שמה שנאמר "אם בְּעָלְיוֹ עָמוּ לֹא יִשְׁלָם", אכולה מילתא שכתוב בפסוק משמע

סכס, מה הם ב' התנאים שצריך כדי שיחשב בעליו עמו:

א. _____ ב. _____

היכן כתוב בפסוק "וכי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או מת, בעליו אין עמו, שלם ישלם"

שהוא צריך להיות עמו: משעת שאילה _____ עד שעת שבורה ומתה _____

מתיב רבא, מהא דתני בברייתא, שאלה (את הפרה) ושאל בעליה עמה, או שכרה, ושכר בעליה עמה, או שאלה, ושכר

בעליה עמה, או שכרה, ושאל בעליה עמה, אף על פי שהבעלים עושין מלאכה עבור השומר במקום אחר, ומתה, פטור

ומדייק רבא, מאי לאו ש"במקום אחר" הכוונה, במלאכה אחרת לגמרי, דהיינו ששאל את הפרה לעשות מלאכה אחת, ובעליה

נשאל לשומר לעשות מלאכה אחרת, לפי זה על אלו מדברי רב המנונא קשה _____

מתרצת הגמ', לא, מה לא _____ אלא מיירי שהבעלים והפרה עושים באותה מלאכה

ומבאר הגמ', אלא מאי הכוונה "מקום אחר", דקא מרפי ואזיל קמה, פרש (רש"י) _____

ואעפ"כ זה נחשב באותה מלאכה, כיון שהחפירה היא להקל על הפרה את החרישה

מקשה הגמ' שאין לפרש שזו הכוונה "מקום אחר"

והא מדסיפא של הברייתא המובאת להלן "על גבה" הוי, דהיינו שהבעלים על גבה ממש, משמע דהא דתני ברישא

"במקום אחר" הכוונה שעושה במלאכה אחרת לגמרי

מה החידוש בסיפא (רש"י) _____

לפי זה מה החידוש ברישא (רש"י) _____

והגמ' מביאה את הסיפא, דקתני סיפא, "שאלה, ואח"כ שאל בעליה עמה, שכרה, ואח"כ שכר בעליה עמה, אע"פ

שהבעלים חורשין על גבה ממש, ומתה, השומר חייב", מדוע הוא חייב (רש"י) _____

סיכום הקושיא:

מה תני ברישא _____

מה תני בסיפא _____

לפי הקושיא של רבא, מה הכוונה "במקום אחר" _____

א"כ מה קשה _____

מה תירצה הגמ' בתחילה _____

איך הוכיחה הגמ' מהסיפא שאין לתרץ כן _____

ולכן איזו קושיא חוזרת _____

המשך בבא מציעא דף צ"ה ע"ב - צ"ז ע"א

מתרצת הגמ', **אמרי, רישא וסיפא** בשניהם מיירי שהבעלים עושים עם הפרה **באותה מלאכה**

מה הכוונה "במקום אחר" דתני ברישא (רש"י) _____

ומה הפירוש "על גבה" דתני בסיפא (שם) _____

ורישא רבותא (חידוש) **קמ"ל** שפטור, **וסיפא רבותא קמ"ל** שחייב

ומבארת הגמ' מה החידוש ברישא ומה החידוש בסיפא:

רישא רבותא קמ"ל, דאע"ג דלאו על גבה, אלא באותה מלאכה, כיון דהוּו בעלים בשעת שאילה, פטור

וסיפא רבותא קמ"ל, דאע"ג דעל גבה ממש, כיון דלא היו בעלים בשעת שאילה, חייב

הנפק"מ בין הרישא לסיפא

לפי התירוץ		לפי הקושיא		ולכן מה הדין אם מתה	האם הבעלים היו עמו בשעת שאילה	
ומה החידוש	באיזו מלאכה איירי	ומה החידוש	באיזו מלאכה איירי			
						ברישא
						בסיפא

דוחה הגמ' את התירוץ, **האי מאי, אי אמרת בשלמא שהרישא מיירי במלאכה אחרת** לגמרי, ובכל זאת פטור

וסיפא מיירי באותה מלאכה ממש, ואעפ"כ חייב, **היינו רבותא** של הרישא והסיפא

אלא אי אמרת שהרישא וסיפא מיירי שהבעלים והפרה עושים באותה מלאכה ממש

מאי רבותא ברישא דתני שהמלאכה הייתה "במקום אחר", ובסיפא שהמלאכה הייתה "על גבה"

הרי **אידי ואידי באותה מלאכה הוי**, ואין נפק"מ אם מרפי קמה או מנהיגה

ולכן איך צריך לפרש "במקום אחר" _____

ובכל זאת מה הדין במקרה זה _____

וא"כ איזו קושיא חוזרת _____

המשך בבא מציעא דף צ"ה ע"ב - צ"ז ע"א

ועוד קשה על רב המנונא, על איזה דין של רב המנונא הקושיא (רש"י) _____
 מהא דתניא בברייתא, ממשמע שנאמר "אם בעליו עמו, לא ישלם" איני יודע שאם בעליו אין עמו, שלם ישלם,
 אלא מה ת"ל "בעליו אין עמו" שלם ישלם"
 אלא זה בא לומר לך, שאם היה עמו בשעת שאילה, אין צריך להיות עמו גם בשעת שבורה ומתה, אבל אם היה עמו
 רק בשעת שבורה ומתה חייב, שכדי להיות פטור, צריך להיות עמו בשעת שאילה.
 ותניא אידך, ממשמע שנאמר "בעליו אין עמו, שלם ישלם" איני יודע שאם בעליו עמו לא ישלם
 אלא מה ת"ל "אם בעליו עמו" לא ישלם", אלא זה בא לומר לך, כיון שיצאה הבהמה מרשות משאיל לרשות השואל,
 אפילו שעה אחת בבעלים, ומתה, פטור, לאיזו שעה הכוונה _____
 האם הברייתות חולקות (רש"י) _____
 שבשניהם מה בא לומר הפסוק המיותר _____
 ומה כן הנפק"מ בין הברייתות (שם) _____
 מסיימת הגמ', תיובתא דרב המנונא תיובתא.

סיכום שתי הברייתות

ואיך לומדים זאת	ומה לומדים מזה	מדוע	איזה פסוק לא היה צריך לכתוב
			ברייתא א'
(רש"י)			ברייתא ב'
	"אם בעליו עמו" גשמת שאילה, אע"פ שלא היה עמו גשמת שבורה ומתה, "לא ישלם"		

סיכום הקושיות על דברי רב המנונא

מאיזה דין בברייתא	מאיזו ברייתא קשה על זה	אלו תנאים אמר ר' המנונא	
	שאילה ושאל בעליה עמה, שכרה ושכר בעליה עמה, וכו'	(רש"י)	א.
(שם)	ממשמע שנאמר "אם בעליו עמו, וכו"		ב.
	ממשמע שנאמר "בעליו אין עמו, וכו"	(שם)	

המשך בבא מציעא דף צ"ה ע"ב - צ"ז ע"א

הקדמה להבנת המשך הגמ':

בפרשת שואל נאמרו ב' פסוקים: פסוק א' "וְכִי יִשְׁאַל אִישׁ מֵעַם רְעֵהוּ וְנִשְׁפָּר אוֹ מֵת, בְּעֵלְיוֹ אֵין עֲמוֹ שְׁלָם יְשָׁלָם:

פסוק ב' אִם בְּעֵלְיוֹ עֲמוֹ לֹא יְשָׁלָם וְגו'

בפסוק א', מוזכרים ב' זמנים, א. שעת שאלה ("וְכִי יִשְׁאַל") ב. שעת אונס ("וְנִשְׁפָּר אוֹ מֵת")

ואביי ורבא מפרשים כל אחד לפי דרכו, איך נלמד מהפסוקים שאם היה עמו רק בשעת שאלה פטור.

⚡ ⚡ ⚡ ⚡ ⚡

הגמ' דנה בדברי הברייתות שהובאו לעיל, דתני שהפטור של "בעליו עמו" הוא אפילו אם היה עמו בשעת שאלה בלבד, ומביאה שנחלקו אביי ורבא כיצד זה נלמד, וזה תלוי אם סוברים כר' יאשיה או כר' יונתן.

_____ **אביי סבר לה כר' יאשיה, שמה הוא סובר (רש"י)**

_____ **ומתרץ (מיישב) לקראי, כר' יאשיה, אלו פסוקים**

רבא סבר לה כר' יונתן, ומתרץ לקראי "בְּעֵלְיוֹ אֵין עֲמוֹ" "אִם בְּעֵלְיוֹ עֲמוֹ", כר' יונתן

_____ **שמה הוא סובר (רש"י)**

ומבארת הגמ', **אביי סבר לה כר' יאשיה, ומתרץ לקראי כר' יאשיה**

כתוב בפסוק א', "וְכִי יִשְׁאַל אִישׁ מֵעַם רְעֵהוּ וְנִשְׁפָּר אוֹ מֵת. בְּעֵלְיוֹ אֵין עֲמוֹ בשני זמנים אלו, **שְׁלָם יְשָׁלָם"**

ויש לדייק **טעמא** שחייב לשלם, כיון **דליתיה** הבעלים **בתרוייהו**

_____ **לא לו שני זמנים הכוונה**

משמע, **הא איתיה** לבעלים עמו **בחדא וליתיה בחדא, פטור**

וקשה, **והא כתיב** בפסוק ב', "**אִם בְּעֵלְיוֹ עֲמוֹ** בשני זמנים אלו, **לֹא יְשָׁלָם"**

ויש לדייק **טעמא** שפטור, כיון **דאיתיה בתרוייהו**, משמע, **הא אי איתיה בחדא וליתיה בחדא, מחייב**

סיכום סתירת הפסוקים :

לפי אביי מה הדין אם "בעליו עמו" באחד מהם, לפי מה שמשמע מהפסוק :

_____ **"בְּעֵלְיוֹ אֵין עֲמוֹ, שְׁלָם יְשָׁלָם"**

_____ **"אִם בְּעֵלְיוֹ עֲמוֹ, לֹא יְשָׁלָם"**

ואביי מיישב, ששני הדיוקים נכונים:

שהפסוק השני בא **לומר לך**, שאם **היה עמו בשעת שאלה, אינו צריך להיות עמו בשעת שבורה ומתה**

והפסוק הראשון בא לומר לך, שאם **היה עמו בשעת שבורה ומתה, צריך להיות עמו בשעת שאלה**

ביאור איך לומדים שהפטור של "בעליו עמו" קאי אשעת שאלה, לפי אביי

באיזה זמן מיירי שבעליו היו עמו לפי דברי אביי	לפי מה שמשמע מפסוק זה, מה הדין אי איתיה בחדא וליתיה בחדא	
		"בְּעֵלְיוֹ אֵין עֲמוֹ שְׁלָם יְשָׁלָם"
		"אִם בְּעֵלְיוֹ עֲמוֹ לֹא יְשָׁלָם"

המשך בבא מציעא דף צ"ה ע"ב - צ"ז ע"א

רבא סבר לה כרבי יונתן, ומתוך לקראי כרבי יונתן

(דתניא), בפסוק השני כתוב "אם בעליו עמו לא ישלם"

משמע, דאיתיה הבעלים בתרווייהו, ומשמע נמי, דכי איתיה בחדא וליתיה בחדא, פטור

וכתיב בפסוק הראשון "בעליו אין עמו שלם ישלם"

משמע, דליתיה בתרווייהו, ומשמע נמי, דכי איתיה בחדא וליתיה בחדא, חייב

סיכום סתירת הפסוקים:

לפי רבא מה הדין אם "בעליו עמו" באחד מהם, לפי מה שמשמע מהפסוק:

_____ "אם בעליו עמו, לא ישלם"

_____ "בעליו אין עמו, שלם ישלם"

ורבא מיישב, ששני הדיוקים נכונים:

שהפסוק הראשון בא לומר לך שאם היה עמו בשעת שאלה, אין צריך להיות עמו בשעת שבורה ומתה

והפסוק השני בא לומר לך, שאם היה עמו בשעת שבורה ומתה, צריך להיות עמו בשעת שאלה

ביאור איך לומדים שהפטור של "בעליו עמו" קאי אשעת שאלה, לפי רבא

באיזה זמן מיירי שבעליו היו עמו לפי דברי רבא	לפי פסוק זה מה הדין אי איתיה בחדא וליתיה בחדא	
		"אם בעליו עמו לא ישלם"
		"בעליו אין עמו שלם ישלם"

סיכום מחלוקת אביי ורבא

לפי רבא כרבי יונתן	לפי אביי כר' יאשיה		
		משמע שמה הדין אם איתא רק בחדא	"בעליו אין עמו, שלם ישלם"
		על איזה זמן קאי	
		משמע שמה הדין אם איתא רק בחדא	"אם בעליו עמו, לא ישלם"
		על איזה זמן קאי	

המשך בבא מציעא דף צ"ה ע"ב - צ"ז ע"א

סכס, בין לאביי בין לרבא, באיזה זמן צריך שיהיה בעליו עמו _____ ובאיזה לא _____
 מקשה הגמ', **איפוך אנא**, שבאיזה זמן צריך שיהיה הבעלים עמו _____ ובאיזה לא _____
 מתרצת הגמ', **מסתברא** לומר ששעת **שאלה עדיפא**, **משום דקא מייתי לה** אז **לרשותיה**
 מקשה הגמ', **אדרבה**, שעת **שבורה ומתה עדיפא**, **שכן** אז הוא נעשה **חייב באונסים**
 מתרצת הגמ', **אי לא שאלה**, **שבורה ומתה מאי עביד**
 מקשה הגמ', **ואי לאו שבורה ומתה**, **שאלה מאי עביד**
 מתרצת הגמ', **אפילו הכי** שעת **שאלה עדיפא**, **שכן** אז נעשה השואל **חייב במזונותיה** של הבהמה
 סיכום שקו"ט על איזה זמן נאמר הפטור של "בעליו עמו"

ומדוע	בשלב זה, מתי צריך שיהיה "בעליו עמו" כדי שיהיה פטור	
מסתירת הפסוקים "אי אָפּוּךְ אַנּוּא, לֹא יִשְׁלַח" "קְטַלְוּ אִין נְשׂוּוּ, שְׁלַח יִשְׁלַח"		לפי אביי ורבא
מסתירת הפסוקים "אי אָפּוּךְ אַנּוּא, לֹא יִשְׁלַח" "קְטַלְוּ אִין נְשׂוּוּ, שְׁלַח יִשְׁלַח"		"איפוך אנא"
		"מסתברא וכו"
		"אדרבה, וכו"
		"אי לא שאלה שבורה ומתה מאי עביד"
		"ואי לאו שבורה ומתה שאלה מאי עביד"
		"אפילו וכו"

המשך בבא מציעא דף צ"ה ע"ב - צ"ז ע"א

רב אשי אמר, את מה הוא בא לבאר _____

אמר קרא "וכי ישאל איש מעם רעהו", מדייק רב אשי, ממה שכתוב "מעם רעהו", משמע ששאל רק את הבהמה
ולא את רעהו עמו, שאז הדין הוא "שלים ישלים", משמע, הא אם שאל את רעהו עמו, פטור
לפי דבריו, מהיכן לומדים שהוא פטור כשבעליו עמו _____

ואיך יודעים שצריך להיות עמו בשעת שאלה ולא בשעת שבורה ומתה (רשי"י) _____

מקשה הגמ', אי הכי, שפמה _____

"בעליו אין עמו", ו"אם בעליו עמו" למה לי

מתרצת הגמ', אי לאו הנך פסוקים, ד"בעליו אין עמו", ו"אם בעליו עמו"
הוה אמינא, האי, זה שכתוב "מעם רעהו" אינו לדרשה, אלא אורחיה דקרא הוא לכתוב כן
סיכום דברי רב אשי:

האם אפשר ללמוד מ"מעם רעהו" לבד, שפטור בבעליו עמו (רשי"י) _____

ומדוע (שם) _____

אלא מניין שהוא פטור בבעליו עמו _____

ומניין שהכוונה לשעת שאלה (שם) _____

ביאור דברי רב אשי

מדוע א"א ללמוד מזה /כיצד לומדים זאת	האם אפשר ללמוד מזה לאיזה חדא הכוונה	האם אפשר ללמוד מזה מה הדין לגבי איתיה רק בחדא	
			אם היה כתוב רק "מעם רעהו"
			אם היה כתוב רק "בעליו אין עמו" "בעליו עמו"
			עכשיו שכתוב "מעם רעהו" וגם "בעליו אין עמו" "בעליו עמו"

סכום, מניין שצריך להיות עמו בשעת שאלה בלבד:

לפי אב"י ור"בא _____

לפי רב אשי _____

בבא מציעא דף צ"ז ע"א

בעי רמי בר חמא, האם יש לו דין שואל במקרים הבאים:

ספק א': שאלה כדי לרבעה (לעשות בה עבירה), מהו, מה הספק (רש"י) _____
צדדי הספק: האם כדשיילי אינשי בעינן, ולהכי (לרבעה) לא שיילי אינשי, ולכן מה דינו _____
או דלמא, טעמא מאי שואל חייב באונסים, משום הנאה שיש לו ממה ששאל, והאי נמי, הא אית ליה הנאה מהבהמה
לפי צד זה מה דינו _____

ספק ב': שאלה כדי ליראות בה, מהו, האם הוא חייב באונסים, או לא
פרש "ליראות בה" (רש"י) _____
ומדוע הוא רוצה להיראות עשיר (שם) _____

צדדי הספק: האם ממונא (דבר שגופו ממון) בעינן שישאיל לו, והאיכא, ולכן מה דינו _____
או דלמא, ממונא דאית ליה הנאה מיניה בעינן, וליכא, ממה אין לו הנאה (רש"י) _____
לפי צד זה מה דינו _____

ספק ג': שאלה כדי לעשות בה מלאכה ששווה פחות מפרוטה, מהו
צדדי הספק: האם ממונא (דבר שגופו ממון) בעינן שישאיל לו, ואיכא, ולכן הוא חייב באונסים
או דלמא, כל תשמיש שהוא פחות מפרוטה, לא כלום היא, לפי צד זה מה דינו _____

ספק ד': שאל שתי פרות כדי לעשות בהן יחד מלאכה של שוה פרוטה, מהו
לפי איזה צד בספק הקודם יש להסתפק בזה (רש"י) _____

צדדי הספק: מי אמרינן זיל בתר שואל ומשאיל, ואיכא, מה יש _____
ולכן מה דינו _____

או דלמא, זיל בתר פרות, וכל חדא וחדא פרה ליכא ממונא השוה פרוטה, ולפי צד זה מה דינו _____
הספיקות בענין חיובי אונסים בשואל

באיזה מקרה הספק	מה הצד שיהיה חייב	מה הצד שיהיה פטור
א.		
ב.		
ג.		
ד.		

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"א

הגמ' מביאה כמה מקרים שבהם הסתפק רמי בר חמא אם יש את הפטור של "בעליו עמו"

ספק א': **שאל משותפין**, מה הוא שאל מהם (רש"י) _____
ונשאל לו אחד מהן לעשות עמו מלאכה, מי נשאל למי _____
מהו, האם השואל פטור על החלק של השותף שנשאל לו
 צדדי הספק: האם **כולו בעליו בעינן**, **והא ליכא**, ולכן האם יש כאן הפטור של "בעליו עמו" _____
או דלמא, **מההוא פלגא דידיה**, החצי של מי _____
מיהא מיפטר, וא"כ כמה עליו לשלם _____
 ספק ב': **שותפין ששאלו**, עבור מה הם שאלו (רש"י) _____
ונשאל הבעלים לעשות מלאכה **לאחד מהן**, עבור מה הוא נשאל לו (רש"י) _____
מהו, האם השותף שהבעלים נשאל לו, פטור מחלקו
 צדדי הספק: האם **כולו שואל בעינן**, **וליכא**, לפי צד זה מה דינו _____
או דלמא, **בההיא פלגא דשיילי**, **מיהת מיפטר**, על החצי של מי יהיה פטור _____

סיכום הספיקות בעניין שותפין

מה הצד שיהיה פטור	מה הצד שיהיה חייב	על איזה חלק הספק	ומי נשאל למי	מי היו השותפין הבעלים / השואלים	
					ספק א'
					ספק ב'

ספק ג': **שאל פרה מהאשה**, **ונשאל בעלה** לעשות מלאכה לשואל

איזו פרה הוא שאל ממנה (רש"י) _____

ספק ד': **אשה ששאלה פרה**, **ונשאל** בעל הפרה לעשות מלאכה **לבעל**

לצורך מה היא שאלה את הפרה (רש"י) _____

מהו, האם מקרים אלו נחשבים שאלה בבעלים

ספק ג', האם הבעל נחשב המשאיל של הפרה.

ספק ד', האם הבעל נחשב שואל, הואיל ושאלה את הפרה לצורך קרקע מלוג.

צדדי הספיקות: האם **קנין פירות כקנין גוף דמי**, **או לא**

למי שייכים נכסי מלוג _____ ומי אוכל את הפירות (הרווחים) (רש"י) _____

לפי איזה צד: יש לבעל דין משאיל / שואל _____ אין לו _____

סיכום הספיקות בעניין "בעל"

אם קנין הפירות לאו כקנין הגוף		אם קנין הפירות כקנין הגוף		ומי נשאל למי	האם האשה השאילה או שאלה	
ולכן מה הדין	האם הבעל נחשב משאיל/שואל	ולכן מה הדין	האם הבעל נחשב משאיל/שואל			
						ספק ג'
						ספק ד'

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"א

הגמ' מביאה עוד ספק בדין "בעליו עמו"

אמר ליה רבינא לרב אשי, האומר לשלוחו "צא והשאַל לי (בעבורי) עם פרתיי", מהו

צדדי הספק: האם בעליו ממש בעינא, וליכא, ולכן מה דינו _____
או דלמא, שלוחו של אדם כמותו, ואיכא, לפי צד זה מה דינו _____

א"ל רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי, שיש לפשוט חלק מהספיקות

_____ "בעל", לאלו ספקות הכוונה

ספיקות אלו תלויים בפלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש

_____ "שליח", לאיזה ספק הכוונה

ספק זה תלוי בפלוגתא דר' יונתן ור' יאשיה

ומבאררת הגמ' איך הספקות של "בעל" תלויים בפלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש

_____ דאיתמר, המוכר שדהו לחבירו לפירות, מה הכוונה "לפירות" (רש"י)

_____ לכמה זמן הוא מכר לו זכות זו (שם)

_____ ומה יהיה לאחר זמן זה (שם)

_____ ר' יוחנן אומר, שהלוקח מביא ביכורים וקורא, את מה הוא קורא (שם)

ריש לקיש אומר, מביא, ואינו קורא

ומבאררת הגמ' את טעמם, ר' יוחנן אומר, מביא וקורא, משום שסובר קנין פירות, כקנין הגוף דמי, ולכן הוא יכול לומר

"ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתתה לי"

וריש לקיש אומר, מביא ואינו קורא, משום שסובר קנין פירות, לאו כקנין הגוף דמי

"בעל, פלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש"

לפי"ז האם נחשב "בעליו עמו" בספיקות ג' - ד'	ומדוע	המוכר שדהו לפירות מה דין הלוקח לגבי מקרא ביכורים	
			לפי ר' יוחנן
			לפי ריש לקיש

ועתה מבאררת הגמ' את מה שאמר שהספק של "שליח", תלוי בפלוגתא דר' יונתן ור' יאשיה

_____ דתניא, האומר לאפוטרופוס, מה תפקידו של האפוטרופוס (רש"י)

"כל נדרים שתהא אשתי נודרת מכאן עד שאבא ממקום פלוני, הפר לה", והפיר לה האפוטרופוס

_____ יכול יהו מופרין, ת"ל "אישה יקימנו ואישה יפרנו" דברי ר' יאשיה, לפי"ז האם נדריה מופרים

ר' יונתן אומר שנדריה מופרים, שהרי מצינו בכל מקום, ששלוחו של אדם כמותו

"שליח, תלוי בפלוגתא דר' יונתן ור' יאשיה"

לפי"ז מה הדין באומר לשלוחו "צא והשאל לי עם פרתיי"	ומדוע	האם אפוטרופוס יכול להפר נדרי אשתו	
			לפי ר' יאשיה
			לפי ר' יונתן

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"א

ספק נוסף בדין "בעליו עמו"

א"ל רב עיליש לרבא, האומר לעבדו הכנעני, "צא והשאל עם פרתי", מהו

סכס מה השאל הבעלים

תיבעי (יש להסתפק בזה) גם **למ"ד שלוחו של אדם כמותו, תיבעי גם למאן דאמר, שלוחו של אדם אינו כמותו**

ומבארת הגמ', **תיבעי למ"ד שלוחו של אדם כמותו**

זה דווקא בשליח בן חורין, **דבר מצוה הוא**, ונוהגים בו דיני שואל ומשאל כמו המשלח, רק אז הוא כמותו

אבל עבד דלאו בר מצוה ואין דיני שואל ומשאל נוהגים בו, **לא, מה לא**

מנלן שאין נעשה שליח אלא א"כ הוא כמו המשלח (רש"י)

מדוע עבד אינו בדין שואל ומשאל (שם)

או דלמא, שיש להסתפק **אפילו למ"ד אין שלוחו של אדם כמותו**

הני מילי, זה דווקא בשליח בן חורין, **אבל כששלח עבד** שלו, **יד עבד כיד רבו דמיא**

ולכן אע"פ שאינו שליח שלו, מ"מ הוי כאילו האדון בעצמו עמו במלאכתו

אמר ליה רבא, מסתברא, יד עבד כיד רבו דמיא, ולכן האם זה נחשב "בעליו עמו"

סיכום האיבעיא לגבי עבד, ומה נפשט למסקנא

מה הדין לפי מה שפשט רבא	ומה הצד לומר שאינו כן	האם היה צריך להיחשב בעליו עמו או לא	
			למ"ד שלוחו של אדם כמותו
			למ"ד אין שלוחו של אדם כמותו

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"א

הספיקות בעניין פטור של בעליו עמו
(בשותפים, בבעל, בשליח ובעבד)

האם הגמ' פשטה את הספק וא"כ, מה נפשט	מה הצד לומר שזה לא נחשב בעליו עמו	מה הצד לומר שזה נחשב בעליו עמו	באיזה מקרה הספק	
				א.
				ב.
				ג.
				ד.
				רבינא
	אפילו למ"ד שלוחו של אדם כמותו	אפילו למ"ד אין שלוחו של אדם כמותו		רב עיליש

כבא מצייעא דף צ"ז ע"ב

בעי רמי בר חמא, בעל בנכסי מלוג של אשתו, האם שואל הוי, או שוכר הוי

למי שייכים נכסי מלוג _____ ומי אוכל את הפירות (הרווחים) _____

לפי הבנת הגמ' עתה, מה הנפק"מ אם יש לו דין שואל או שוכר (רש"י) _____

ביאור צדדי השאלה לפי ההו"א

לפי צד זה מה הדין אם נאנסה	מה הצד לומר כן	
	שהא אשתא נכסיא זחינן	"שואל הוי"
	(רש"י ד"ה וליבא דרבנן)	"או שוכר הוי"

אמר רבא, לפום חורפא, שבשתא, שהרי אין נפק"מ בזה, דמה נפשך, אי שואל הוי, הרי שאלה בבעלים היא, וגם אי

שוכר הוי, הרי שכירות בבעלים היא, מדוע בכל מקרה הוי בבעלים (רש"י) _____

ולכן בין אם שואל הוי בין אם שוכר הוי, מה הדין _____

אלא מבארת הגמ', כי קמיבעיא ליה לרמי בר חמא אם יש לו דין שואל או שוכר

במקרה דאגר מינה פרה כשהייתה פנויה, והדר נסבה, מי שכר ממני _____

והספק הוא, מה הדין לאחר שנשאה, האם שואל הוי, או שוכר הוי

ומבארת הגמ' מה הנפק"מ אם יש לו דין שואל או דין שוכר

שואל הוי, ואתיא שאלה בבעלים מפקעא (עוקרת) את השכירות שלא בבעלים

לפי צד זה, האם הבעל חייב על הפרה _____ ומדוע _____

או דלמא, שוכר הוי, ושכירות כדקיימא קיימא, שנשארה השכירות הראשונה שהייתה שלא בבעלים, ולכן הבעל חייב

ביאור הספק לפי מהלך זה

ומדוע	ולכן מה דינו	ומדוע	האם השכירות ממשיכה גם לאחר הנישואין	
				אם שואל הוי
				אם שוכר הוי

מקשה הגמ', ומאי שנא, דאי שואל הוי, דאתי שאלה בבעלים, מפקעא שכירות שלא בבעלים

אי שוכר נמי הוי, הרי תיתי שכירות בבעלים, תיפוק שכירות שלא בבעלים

ולכן מה צריך להיות הדין, גם אם יש לו דין שוכר _____

ומדוע _____

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"ב

מסקנת הגמ', אלא, כי קא מיבעיא לרמי בר חמא, כגון דאגרא איהי פרה מעלמא קודם שנישאת, והדר נסבה (נשאה)

מי שכר את הפרה ממי _____
 ובמה זכה הבעל לאחר הנישואין (רש"י) _____
 ורמי בר חמא הסתפק, האם הבעל נחשב שואל, ולכן חייב אם נאנסה הפרה, או שהוא נחשב שוכר, ופטור

הקדמה להבנת המשך הגמ'

תנן במשנה לעיל דף לה:

השוכר פרה מחבירו, והשאלה השוכר לאחר, ומתה כדרכה אצל השואל

ישבע השוכר שמתה כדרכה, והשואל שהוא חייב באונסין, ישלם לשוכר

אמר ר' יוסי, כיצד הלה (השוכר) עושה סחורה בפרתו של חבירו, אלא תחזור פרה לבעלים.

סיכום המחלוקת

לפי"ז מי נחשב המשאל	למי משלם השואל	
השוכר		לפי רבנן
המשכיר		לפי רבי יוסי

במשנה זו יש ג' אנשים: א. בעל הבהמה - המשכיר ב. השוכר, שהוא גם המשאל ג. השואל

"אגרה איהי פרה מעלמא והדר נסבה" למי במשנה דומה: האשה _____ הבעל _____

ומבארת הגמ' לפי איזה מ"ד במשנה בדף לה: הסתפק רמי בר חמא

ואליבא דרבנן דאמרי, שואל משלם לשוכר, לא תיבעי לך, דודאי שאילה בבעלים היא

לפי דבריהם, האם החיוב של הבעל הוא למשכיר או לאשה _____
 ולכן מה דינו _____ ומדוע _____

אלא כי תיבעי לך, אליבא דר' יוסי, דאמר, תחזור פרה לבעלים הראשונים

ולפי דבריו, האם החיוב של הבעל הוא למשכיר או לאשה _____
 ולכן האם הוא פטור משום ש"בעליו עמו" _____

ולפי ר' יוסי הסתפק רמי בר חמא, אם מתה הפרה, מאי

האם **שואל הוי**, לפי צד זה מה דינו _____ או **שוכר הוי**, לפי צד זה מה דינו _____

ביאור הספק של רמי בר חמא

א"כ האם הספק הוא לפי שיטה זו	ולכן מה דינו כשמתה הפרה, ומדוע		ולכן האם זה שאלה בבעלים	למי הבעל חייב	
	אם יש לו דין שוכר	אם יש לו דין שואל			
					לפי רבנן
					לפי ר' יוסי

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"ב

ביאור הספק של רמי בר חמא אם בעל בנכסי מלוג שואל הוי או שוכר הוי

הדיחוי	לפי הצד ש"שוכר הוי"		לפי הצד ש"שואל הוי"		מה אירע לפרה	מה המקרה של הספק	
	ומדוע	מה דינו	ומדוע	מה דינו			
						לפי ה"א א' (לא אלה והו"א נכסי)	
					לפי ה"א ב' (לפני א' אצרה)		
							לפי המסקנא

מסקנת הגמ':

אמר רבא, בעל בנכסי אשתו, לא שואל הוי ולא שוכר הוי, אלא לוקח הוי, ולכן אין עליו שום אחריות של שומרים לפי זה מה דינו (רש"י)

הדין שבעל בנכסי מלוג של אשתו נחשב כלוקח, הוא **מדרכי יוסי בר חנינא**

דאמר ר' יוסי בר חנינא, כשהיתה סנהדרין באושא, התקינו, שהאשה שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעלה, ומתה, שהבעל יהיה לו דין לוקח, ולכן הוא **מוציא מיד הלקוחות**

מדין תורה מי יורש אותה (רש"י)

וכיון שמכרה את הקרקע בחייו, האם הוא יורש את הקרקע _____ אלא למי שייכת הקרקע _____ ומדוע (רש"י לעיל דף לה. ד"ה בעל מוציא)

ואיזה דין יש לו לפי תקנת אושא _____ מדוע זו סיבה שיכול להוציא מיד הלקוחות (רש"י)

דין ירושת הבעל בנכסי מלוג, קודם תקנת אושא ולאחריה

ומדוע	ולכן אשה שמכרה בנכסי מלוג ומתה, למי שייכת הקרקע	האם הבעל נחשב יורש או לוקח	
			קודם התקנה (מדין תורה)
			לאחר תקנת אושא

סכס, לפי מסקנת הגמ', באיזה מקרה הסתפק רמי בר חמא _____

לפי איזה צד: הבעל חייב _____ פטור _____

ומה הדין לפי מה שפשט רבא _____

ומדוע _____

בבא מציעא דף צ"ז ע"ב

הקדמה: מעילה בהקדש שחייבים עליה, קרן, חומש, ואשם מעילות, היא באחד מב' אופנים:

- א. כששתמש בשוגג בחפץ של הקדש, שימוש שיש בו שווה פרוטה.
- ב. כשלקח חפץ של הקדש לעצמו בשוגג, אע"פ שלא השתמש בו, הואיל והוציאו מרשות הקדש, מעל.

⚡ ⚡ ⚡

בעי רמי בר חמא, בעל בנכסי אשתו, מי מעל, מהיכן יש לה את הנכסים (רשי"י)

מתי היא ירשה אותם (שם)

ומה היה עם הנכסים, שעל זה הסתפק רמי בר חמא (שם)

האם היה ידוע שהם של הקדש (שם)

לפי ההו"א, מדוע יש כאן מעילה (שם)

ומכיון שיצאו מרשות הקדש ע"י תקנה זו, מסתפק רמב"ח, "מי מעל" א. הבעל, ב. האשה, ג. בית דין (שהבעל זוכה בנכסיה ע"י ב"ד)

הגמ' דנה בספק של רמי בר חמא, **אמר רבא, מאן לימעול**

אם נאמר **דלימעול בעל**, כיון שהוא זכה בנכסים, הוא נחשב המוציא מרשות הקדש

מדוע לא נחשב שהאשה היא המוציאה (רשי"י)

אין לומר כן, משום **דהיתרא ניחא ליה דליקני**, אבל **איסורא לא ניחא ליה דליקני**

ואם נאמר **דתימעול איהי**, כלומר דנימא כי מדעתה מוכרתן לו, וכנותן ממון של הקדש לחברו, שהוא מועל וחברו לא מעל (עי' ריטב"א)

גם זה אין לומר, שהרי אפילו נכסים **דהיתרא, נמי לא ניחא לה דליקני** בעלה

א"כ מדוע הוא קונה אותם (רשי"י)

ואם נאמר **דנימעלו בית דין**, לאיזה בית דין הכוונה (רשי"י)

מה הצד לומר שהם ימעלו (שם)

גם זה אין לומר, משום **דכי עבדו רבנן תקנתא, ואמרו בעל לוקח הוי, להיתרא, אבל לאיסורא, לא עביד רבנן תקנתא.**

סיכום דברי רבא שדן בספקו של רמי בר חמא

ומדוע אין לומר כן	מה הצד לומר כן	
		לימעול בעל
		תימעול איהי
		נימעלו בית דין

אלא אמר רבא, בעל מעל רק לכשיוציא, מידי דהוה אמוציא מעות הקדש לחולין, (כמו כל מוציא מעות הקדש לחולין)

סיכום דברי רבא:

האם הבעל מעל כשהמעות עדיין צרורין וחתומין (רשי"י)

ומדוע (שם)

אלא מתי הוא מעל

כבא מצייעא דף צ"ז ע"ב - צ"ז ע"א

איבעיא להו, כחש בשר של הפרה ששאל מחמת מלאכה, מאי, האם השואל חייב לשלם על מה שכחש, או לא אמר ליה ההוא מרבנן, ורב חלקיה בריה דרב אויא שמיה, מכלל זה שאתה מסתפק במקרה של כחש בשר משמע דכי מתה מחמת מלאכה, מחייב, איך משמע כן מדבריו _____

ואין לומר כן, שהרי נימא ליה, לאו לאוקמא (להעמידה) בכלתא (אהל קטן שהיו נותנים על המטה) שאילתה מי יכול לומר כן למי _____

באר טענתו _____

ולכן מה צריך להיות הדין במתה מחמת מלאכה _____
אלא אמר רבא, לא מיבעיא כחש בשר מחמת מלאכה, דפטור, אלא אפילו מתה מחמת מלאכה, נמי פטור משום דאמר ליה, לאו לאוקמא בכלתא שאילתה _____

סכס, מה הדין, בכחש בשר מחמת מלאכה _____ במתה מחמת מלאכה _____

ומדוע _____

ההוא גברא דשאל נרגא (גרזן) מחבריה, איתבר על ידי שהיה משתמש בו _____

אתא השואל לקמיה דרבא לשאול מה דינו, אמר ליה רבא, זיל אייתי סהדי דלאו שנית ביה, ואיפטור _____

באר מה אמר לו רבא (ריטב"א) _____

שואלת הגמ', ואי ליכא סהדי, שאז הוא חייב לשלם, מאי, האם עליו לשלם לו גרזן חדש, או שיכול להחזיר את השברים, ולשלם את ההפרש _____

ת"ש, דההוא גברא דשאל נרגא מחבריה ואיתבר, כיצד נשבר הגרזן (רש"י) _____

שמה דינו במקרה זה _____

אתא השואל לקמיה דרב, לשאול כיצד עליו לשלם, א"ל רב, זיל שלים ליה נרגא מעליא ואת השברים קח לעצמך _____

א"ל רב כהנא ורב אסי לרב, וכי דינא הכי, שְׁמָה (רש"י) _____

אלא מה היה צריך לומר לו (שם) _____

ושתיק רב, מה רואים ממה ששתק _____

והלכתא כרב כהנא ורב אסי, דמהדר ליה תבריה, וממליא ליה דמי מנא _____

פרש: "דמהדר ליה תבריה" _____

"וממליא ליה דמי מנא" _____

סכס, שאל גרזן ונשבר מחמת מלאכה, מה עליו להוכיח כדי להיות פטור _____

במקרה שהוא חייב, האם עליו לשלם גרזן חדש או שיכול להחזיר את השברים ולשלם את ההפרש _____

וממה הוכיחה זאת הגמ' _____

ההוא גברא דשאל דוולא (דלי) מחבריה, איתבר _____

אתא לקמיה דרב פפא, אמר ליה, אייתי סהדי דלא שנית ביה, פרש _____

ואיפטור, מדוע יהיה פטור (רש"י) _____

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"ב - צ"ז ע"א

ההוא גברא דשאל שונרא מחבריה, לאיזה צורך הוא שאל את החתול _____
חבור (נאספו) עליה עכברי וקטלוהו, באר מה עשו העכברים _____
יתיב רב אשי וקמיבעיא ליה, כי האי גוונא מאי, האם השואל חייב לשלם או לא _____
האם כי (כמו) מתה מחמת מלאכה דמי, ואז מה דינו _____
או לא, מה הצד שזה לא כמו מתה מחמת מלאכה (תוסי') _____
אמר ליה רב מרדכי לרב אשי, הכי אמר אבימי מהגרוניא משמיה דרבא, שזה דומה לגברא דנשי קטלוהו (איש
שנשים הרגו אותו), לא דינא ולא דיינא, פירוש, אין דין ואין דין, כלומר, אין ספק וערעור בדבר (רש"י יומא דף עב).
שמה פשוט לגבי גברא דנשי קטלוהו (רש"י) _____
כמו כן בעכברים שהרגו את החתול, האם היה לו לעלות על לב שיהרגוהו _____
ומכיון שדבר זה לא היה אמור לקרות, האם יש את הפטור של מתה מחמת מלאכה _____

איכא דאמרי, שכך היה המעשה, שהשונרא אכיל עכברי טובא, וחביל (נתחמם), ומית

באר מה גרם לחתול למות _____
יתיב רב אשי וקא מעיין בה כהאי גוונא מאי, האם הוי מתה מחמת מלאכה או לא _____
אמר ליה רב מרדכי לרב אשי, הכי אמר אבימי מהגרוניא, שזה דומה לגברא דנשי קטלוהו, לא דינא ולא דיינא
שאין ספק בזה, שלא היה צריך לחשוש שהוא שימות בגלל הנשים, כמו כן לא היה לו לחשוש שהחתול ימות מחמת אכילת
העכברים, ולכן הוי מתה מחמת מלאכה, ופטור.

סכס, ממה מת החתול: לפי לשון אי' _____ לפי לשון ב' _____
האם היה צריך לחשוש שזה יקרה _____ לפי"ז האם פשע בזה שהוליכו לשם _____
ולכן האם זה נחשב מתה מחמת מלאכה _____

משך בבא מציעא דף צ"ז ע"ב - צ"ז ע"א

אמר רבא, האי מאן דבעי למישאל מידי מחבריה, וליפטור, נימא ליה בזמן השאלה, "אשקיין מיא"

מי יאמר כן למי _____

והטעם שאז יהיה פטור, משום דהוי שאילה בבעלים

ואי פקח הוא, למי הכוונה _____

נימא ליה, "שאל ברשא, והדר אשקיין"

מדוע אם יאמר לו כן זה לא יהיה שאלה בבעלים (המשנה לעיל בדף צד): _____

אמר רבא, מקרי דרדקי, שתלא, טבחא, ואומנא, ספר מתא

פרש: "מקרי דרדקי" _____ "שתלא" (רש"י) _____ "טבחא" _____

"אומנא" (רש"י) _____ "ספר מתא" (רש"י) _____

כולהון (כל האומנים האלו), השואל מהם פרה בעידן עבידתיהו, ומתה הפרה, כשאלה בבעלים דמו, ופטור

מתי שאל את הפרה, שאז נחשב שאלה בבעלים (רש"י) _____

אמרו ליה רבנן לרבא, מי הם ה"רבנן" שאמרו לו (רש"י) _____

שאל לן מר, פרש (רש"י) _____

למה הוא שאל להם (שם) _____

לפי דבריהם, מה הדין אם שאלו ממנו בהמה ומתה (שם) _____

אקפיד רבא, ואמר להו, וכי לאפקועי ממונאי קא בעיתו, פרש _____

אדרבה, אתון שאילתון לי למלאכת, דאילו אנא מצי אישתמוטי לכו ממסכתא למסכתא

באר מה יכול הרב לעשות _____

ואילו אתון לא מציתו לאישתמוטי ולהתחיל מסכת אחרת כשתירצו, לכן מי שאל למי _____

הטעם שהם שאולים לו, הוא משום שהוא יכול ללמוד עמהם דברים שהם לתועלת שלו, ואף שאינם רוצים בכך,

לאיזו תועלת הוא ירצה ללמוד דברים אלו (רש"י) _____

מכריעה הגמ', ולא היא, איהו (המלמד) שאיל להו (לתלמידיו) ביומא דכלה

פרש "יומא דכלה" (רש"י) _____

מדוע אז הוא שאל להם (שם) _____

ואינהו (התלמידים) שאילו ליה (למלמד) בשאר יומי

מה הסיבה ששונה יומא דכלה משאר הימים _____

סיכום רב ותלמידיו מי שאל למי

ומדוע	מי שאל למי		
		לפי מה שאמרו התלמידים לרבא	
		לפי דברי רבא "אדרבה"	
		ביומא דכלה	לפי מסקנת הגמ' "ולא היא"
		בשאר יומי	

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"ב - צ"ז ע"א

מרימר בר חנינא, אוגר (השכיר) כודנייתא לבי חוזאי, פרש "כודנייתא" (רש"י)

נפק לדלויי טעונה בהדייהו, פרש

פשעו בה אנשי חוזאי, ומית הכודנייתא

אתו לקמיה דרבא לשאול מה דינם, חייבינהו, את מי הוא חייב לשלם למי

אמרו ליה רבנן לרבא, הרי פשיעה בבעלים היא, מדוע הוי בבעלים (רש"י)

ולכן מה היה לו לפסוק

איכסיף (התבייש), מדוע התבייש רבא

לסוף, איגלאי מילתא שמרימר בר חנינא לא יצא לעזור לשוכרים, אלא דלמיסר טעונה הוא דנפק

באר מה התברר שהוא עשה (רש"י)

ולכן האם פסק רבא כדין

ומדוע

שואלת הגמ', הניחא למאן דאמר (לעיל דף צ"ה). פשיעה בבעלים פטור, משום הכי איכסיף רבא

אלא למאן דאמר חייב, הרי אפילו אם מרימר סייע להטעין את המשא, הם חייבים, וא"כ אמאי איכסיף, הרי פסק כדין

משיבה הגמ', שכך היה המעשה, לא מיפשע פשעו בה אנשי חוזאי, אלא איגנובי איגנוב מהם, ומתה כדרכה בי גנב הוי,

ואתו לקמיה דרבא וחייבינהו, האם שוכר חייב כשמתה כדרכה

א"כ מדוע חייבם רבא (רש"י)

אמרו ליה רבנן לרבא, הרי גניבה בבעלים היא, איכסיף על שחייבם שלא כדין

לסוף, איגלאי מילתא דלמיסר טעונה הוא דנפק, ולכן האם הוי גניבה בבעלים

סיכום מה עשה מרימר עם בי חוזאי

הטעם	לפי זה האם רבא פסק כדין	מה עשה מרימר עם בני חוזאי	
			קודם שאיגלאי מילתא
			לאחר שאיגלאי מילתא

סיכום המעשה של מרימר בר חנינא ובי חוזאי, ודיון בפסק של רבא

לפי האמת האם יצאת תקלה מתחת ידי רבא, ומדוע	מה מקשה הגמ' על זה	מה אמרו רבנן לרבא	מדוע חייבם רבא לשלם פשיעה/ גניבה	אצל מי מתה הכודנייתא	
					ללשון א'
					ללשון ב'

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"ב - צ"ז ע"א

סיכום הנידונים בסוגיתנו

ומדוע	מה הדין	מה הנידון		
		אלרא אייה פרה מלמא והדר נפכה, האב יש לבטל דין שאול על הפרה, וחייב באונסים או שכר ופסור (אלבא דר יוסי)	דף צ"ז ע"א: בעי רמי בר חמא, בעל בנכסי אשתו שואל הוי, או שוכר הוי	
		אשה נשאה שנפלו לה נכסים מאביה, ונתן הנכסים היה מעות של הקדש, מי מעל: הנפל / האשה / בית דין	דף צ"ז ע"ב: בעי רמי בר חמא, בעל בנכסי אשתו, מי מעל	
		שאל פרה וכחש גשר מחמת מלאכה	שם: איבעיא להו, כחש בשר מחמת מלאכה, מאי	
	כשימש בו שלא כדרכו	שאל זרין ונשבר תק כפי שהיה חוטא לו, האב הוא חייב או פסור	איתבר	שם: ההוא גברא דשאל נרגא מחבריה
	כשימש בו כדרכו			
נאמא מנאקין דתע לבי נאקין "תשלמי נאקין" מנה לומדים, שהנעלים מטפלין בנפילה		במקרה שהאב חייב לשלם, האב עליו לשלם כפי שלם, או שיכול להתחייב השברים ולשלם את ההפרש	ואי ליכא סהדי, מאי	
	כשימש בו שלא כדרכו	שאל דני ונשבר תק כפי שהיה משתמש לו, האב הוא חייב או פסור	דף צ"ז ע"א: ההוא גברא דשאל דוולא מחבריה, איתבר	
	כשימש בו כדרכו			
		האב השואל היה צריך לחשוב שהעכברים יהרצו את החתול, אכן אין את הפסור של "מתה מחמת מלאכה" או לא	חבור עליה עכברי וקטלוהו	שם: ההוא גברא דשאל שונרא מחבריה
		האב השואל היה צריך לחשוב שהחתול ימות ע"י אכילת העכברים, אכן אין את הפסור של "מתה מחמת מלאכה" או לא	א"ד, אכיל עכברי טובא וחביל, ומית	
		מה יבא השואל לומר בשעת שאילה כדי להיות פסור	ולפיטר	שם: אמר רבא האי מאן דבעי למישאל מידי מחבריה
		מה יבא המשאל לומר לשואל כדי שהשואל יהיה חייב	ואי פקח הוא נימא ליה וכו'	
		השואל פרה מאחד מאומנים אלו בשעה שהם עוסקים במלאכתם, ומתה הפרה, האב חייב	שם: אמר רבא, מקרי דרדקי, שתלא, טבחא, ואומנא, ספר מתא כולהון בעידן עבידתייהו, כשאיילה בבעלים דמו	
	קודם שאיגלאי מילתא	האב כי חוטא פסור מדין גלגלו למא או לא	שם: מרימר בר חנינא, אוגר כודנייתא בי חוזאי, נפק לדלויי טעונה בהדייהו פשעו בה, ומית	
	לאחר שאיגלאי מילתא			

בכא מציעא דף צ"ז ע"א - צ"ח ע"ב

מתנני' השואל את הפרה, באחד משלשה מקרים הבאים:

א. שאלה חצי יום ושכרה חצי יום, ב. שאלה היום ושכרה למחר, ג. שכר פרה אחת ושאל פרה אחת

ומתה הפרה, ואין ידוע מתי מתה או איזו מהפרות מתה

מה הדין אם מתה בשעה שהיתה שאולה או שהשאולה מתה _____

ומה הדין אם מתה בשעה שהיתה שכורה או שהשכורה מתה _____

ועכשיו מביאה המשנה מה טוען כל אחד ואחד, ויש בזה ארבעה אופנים:

אופן א': המשאיל אומר, שאולה מתה, ביום שהיתה שאולה מתה, בשעה שהיתה שאולה מתה, ואתה חייב לשלם

על איזה מקרה קאי: "שאולה מתה" (רש"י) _____

"ביום שהיתה שאולה מתה" (רש"י) _____

"בשעה שהיתה שאולה מתה" (רש"י) _____

והלה (השוכר) אומר איני יודע, חייב, מדוע חייב (שם) _____

אופן ב': השוכר אומר, שכורה מתה, ביום שהיתה שכורה מתה, בשעה שהיתה שכורה מתה, ואני פטור

והלה (המשאיל) אומר איני יודע, פטור.

אופן ג': זה אומר, שאולה, מי אומר כן _____ וזה אומר (השוכר) שכורה, ישבע השוכר ששכורה מתה, ופטור.

אופן ד': זה אומר איני יודע, וזה אומר איני יודע, יחלוקו, דממון המוטל בספק חולקים.

סיכום טענת המשאיל והשואל

	מה אומר הבעלים	מה אומר השומר	מה הדין	ומדוע
א.				(רש"י)
ב.				
ג.				יתקאר ללא'
ד.				(רש"י)

גמ' מדייקת הגמ', שמעת מיניה, התובע מחבירו בטענת ברי, ואמר לו מנה לי בידך

והלה (הנתבע) אומר, איני יודע אם אני חייב לך או לא, חייב, משום דברי ושמא, ברי עדיף

מאיזה מקרה במשנתנו משמע כן _____

ואיך משמע כן _____

מקשה הגמ', לימא תהוי תיובתא ממשנתנו אדרב נחמן

ומביאה הגמ' את דברי רב נחמן

דאיתמר, האומר לחבירו, מנה יש לי בידך, והלה אומר איני יודע, מה אינו יודע _____

רב הונא ורב יהודה אמרי, חייב, מי חייב _____ ומדוע (רש"י) _____

רב נחמן ורבי יוחנן אמרי, פטור, מדוע (רש"י) _____

סיכום הקושיא, במקרה שהתובע טוען ברי שאתה חייב לי, והנתבע אומר איני יודע, האם הנתבע חייב לשלם:

לפי מה ששמע ממשנתנו _____ לפי מה שאמר רב נחמן _____

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"א - צ"ח ע"ב

מתרצת הגמ', שלפי רב נחמן הטעם שבמשנה השומר חייב, אינו משום ד"ברי ושמא ברי עדיף"

אלא **כדאמר רב נחמן** במקום אחר, **כגון שיש "עסק שבועה" ביניהן**

הכא במשנתנו, **נמי** הטעם שהוא חייב, **כגון שיש "עסק שבועה" ביניהן**

באר מה זה "עסק שבועה" (רש"י) _____

ומבארת הגמ', **היכי דמי "עסק שבועה"**, **כדרבא**, **דאמר רבא** האומר לחבירו, **מנה** (100 זוז) **יש לי בידך**, **והלה אומר**,

אין לך בידי אלא חמשים, **והשאר איני יודע**, **הדין הוא**, **שמתוך שאינו יכול לישבע**, **משלם**

מדוע הוא חייב לישבע (רש"י) _____

ומדוע אינו יכול לישבע (שם) _____ ולכן כמה עליו לשלם _____

ומשנתנו נמי **משכחת לה** שיש עסק שבועה ביניהם

רישא דמשנתנו (ב' מקרים הראשונים) **איירי בשתים**, (שמסר לו ב' פרות), **וסיפא** איירי **בשלוש** (שמסר לו ג' פרות)

ומבארת הגמ', **רישא** איירי **בשתים**, **דאמר ליה** משאיל לשואל, **ב' פרות מסרתי לך**

מקרה א', את שתיהן מסרתי לך, **פלגיה דיומא בשאילה**, **ופלגיה דיומא בשכירות**

מקרה ב', **אי נמי** את שתיהן מסרתי לך, **חד יומא בשאילה**, **וחד יומא בשכירות**

וטוען המשאיל, **ומתו תרוייהו בעידן שאילה**, לפי דבריו כמה פרות השואל חייב לו _____

ואמר ליה שואל, **חדא פרה**, **אין**, **בעידן שאילה מתה**, ואני חייב עליה

ואידך פרה, **לא ידענא אי בעידן שאילה מתה**, ואני חייב, **ואי בעידן שכירות מתה**, ואני פטור

הדין הוא, **דמתוך שאינו יכול לישבע**, **משלם**

לסיכום, כמה פרות תובע המשאיל _____ כמה מודה השואל שהוא חייב _____ ועל כמה הוא מסתפק _____

כמה פרות הוא חייב לשלם _____ ומדוע _____

וסיפא (מקרה ג' דרישא דמשנתנו) איירי **בג'** (שמסר לו ג' פרות)

דאמר ליה משאיל לשואל, **ג' פרות נתתי לך**, **ב' פרות בשאילה ואחת בשכירות**

וטוען המשאיל, **ומתו הני תרתי דשאילה**, לפי דבריו כמה פרות השואל חייב לו _____

ואמר ליה שואל, **אין**, **חדא פרה דשאילה מתה**, **ואידך פרה שמתה**, **לא ידענא אי דשאילה מתה**, **ודקיימא דשכירות**

היא, ואני חייב, **אי דשכירות מתה**, **והא דקיימא דשאילה היא**, ואני פטור

ומתוך שאינו יכול לישבע, **משלם**

לסיכום, כמה פרות תובע המשאיל _____ כמה מודה השואל שהוא חייב _____ ועל כמה הוא מסתפק _____

כמה פרות הוא חייב לשלם _____ ומדוע _____

סיכום עסק שבועה דמשנתנו

ומה הוא מסתפק	על מה השואל מודה	מה טוען המשאיל	כמה פרות מתו	כמה פרות מסר לו	מה המקרה	
					שאלה ח' י"ז ושכרה ח' י"ז שאלה ה"ז ושכרה לאחר	רישא
					שכר אחת שאלה אחת	סיפא

סכס, מדוע במשנתנו חייב השואל לשלם, כשאמר איני יודע:

לפי רב הונא ורב יהודה _____

לפי רב נחמן ורבי יוחנן _____

המשך בבא מציעא דף צ"ז ע"א - צ"ח ע"ב

הקדמה: רמי בר חמא חולק על רבא, וסובר שלא חייבה תורה שבועה במודה במקצת, אלא כאשר יש א. הודאה ב. וכפירה, ולכן האומר לחבירו מנה לי בידך, והלה אומר אין לך בידי אלא חמשים והשאר אינו יודע, אינו חייב לישבע, לפי שאין כאן כפירה.

לפיכך לדעת רמב"ח הדין ש"מתוך שאינו יכול לישבע, משלם", יכול להיות רק באופן שאומר: חמשים אני חייב לך (הודאה), ועשרים וחמישה לא לויתי (כפירה), ועשרים וחמישה לא ידענא. אז הוא מתחייב שבועה מפני א. שהודה במקצת ב. וכפר במקצת, וכיון שאינו יכול להשבע על העשרים וחמישה, שהרי אינו יודע אם חייב או לא.

לכן לפי רמי בר חמא אין להעמיד את משנתנו כמו שהעמדנו לעיל, שהרישא מיירי שמסר לו ב' פרות וסיפא בשלש", שהרי צריך פרה נוספת עבור הכפירה.

סכום, התובע את חבירו שהוא חייב לי 100 זוז, והוא אומר לו 50 אני חייב, 50 אני יודע אם אני חייב או לא, האם הוא חייב לישבע, לפי רמי בר חמא _____ לפי רבא _____
 ובאיזה מקרה חייב גם לפי רמי בר חמא _____

⚡ ⚡ ⚡ ⚡ ⚡

עכשיו מבארת הגמ' באיזה מקרה מיירי משנתנו לפי רמי בר חמא

ולרמי בר חמא, דאמר, ד' שומרים צריכין כפירה במקצת והודאה במקצת כדי לחייבם שבועה, שהודאה בלבד אינה מחייבת אותו לישבע, לפי דבריו, **משכחת לה** מקרה של עסק שבועה, **ברישא בג' פרות, וסיפא בד' פרות** רישא בג', דאמר ליה משאיל לשואל, **"ג' פרות נתתי לך, פלגיה דיומא בשאלה ופלגיה דיומא בשכירות, אי נמי, חד יומא בשאלה וחד יומא בשכירות, ומתו ג' כולהו בעידן שאילה"**

ואמר ליה שואל, **חדא פרה, לא היו דברים מעולם**, אלא שתי פרות שאלתי, הרי יש כאן כפירה

ו**חדא פרה, אין בעידן שאילה מתה**, הרי יש כאן הודאה

ואידך פרה, לא ידענא אי בעידן שאילה מתה ואי בעידן שכירות מתה, הדין הוא, **דמתוך שאינו יכול לישבע, משלם**

סיפא בד', דאמר ליה משאיל לשואל, ד' פרות נתתי לך, ג' בשאלה, חדא בשכירות, ומתו הנך ג' דשאלה,

ואמר ליה שואל, **חדא פרה, לא היו דברים מעולם**, אלא ג' פרות שאלתי

ו**חדא פרה, אין, דשאלה מתה**, הרי יש כאן כפירה והודאה

ואידך פרה, לא ידענא אי דשכירות מתה ודקיימא דשאלה, או דשאלה מתה ודקיימא דשכירות

הדין הוא, **דמתוך שאינו יכול לישבע, משלם.**

סיכום עסק שבועה דמשנתנו

לפי רמי בר חמא		לפי רבא			
סיפא	רישא	סיפא	רישא		
				כמה פרות מסר לו	
				כמה מהן מתו	
				מה טוען המשאיל	
				מה טוען השואל על	
					פרה א'
		אסתפק אי הפרה שאתה היא של השאלה או של השכירות			פרה ב'
אסתפק אי הפרה שאתה היא של השאלה או של השכירות					פרה ג'
				פרה ד'	

בס"ד

בבא מציעא דף צ"ה ע"ב

שנינו במשנתנו, "זה אומר שאולה, וזה אומר שכורה, ישבע השוכר ששכורה מתה" מקשה הגמ', ואמאי הוא חייב להישבע, הרי מה שטענו לא הודה לו, ומה שהודה לו לא טענו

מה טענו _____ והאם הודה לו על זה _____

מה הודה לו _____ והאם טענו על זה _____

ולכן האם יש כאן מודה במקצת _____

ולכן מה צריך להיות הדין _____

ביאור הקושיא (ע"פ רש"י)

האם קשה לפי דבריו	האם יש כאן מודה במקצת	מה טוען השומר	מה טוען המפקיד	כמה פרות היה בשכירות	כמה פרות היה בשאלה	
						לפי רב נחמן ור' יוחנן
						לפי רב הונא ורב יהודה

מתרצת הגמ', אמר עולא, מה שהוא חייב להישבע, זה לא מדין מודה במקצת, אלא על ידי גלגול שבועה

באר מה זה גלגול שבועה _____

דאמר ליה המפקיד לשומר, אישתבע לי איזו מיהת (לכל הפחות) דכדרכה מתה ולא מחמת פשיעה, ככל שומר שטוען

טענת פטור, שחייב לישיבע, ומיגו דמישתבע דכדרכה מתה, מישתבע נמי דשכורה מתה

לסיכום, מה השבועה שהוא חייב להישבע _____

ואיזו שבועה הוא מגלגל עליו _____

סכס, מדוע הוא חייב להישבע ששכורה מתה :

לפי רב נחמן ור' יוחנן _____

לפי רב הונא ורב יהודה _____

שנינו במשנתנו, "זה אומר איני יודע, וזה אומר איני יודע, יחלוקו"

מבאר הגמ', הא מני תנא דמשנתנו, סומכוס היא, דאמר, ממון המוטל בספק, חולקין, והשומר משלם חצי

ומה הדין לפי חכמים, הסוברים "המוציא מחברו עליו הראיה" _____

המשך בבא מציעא דף צ"ח ע"ב

סיכום דיני המשנה לפי מסקנת הגמ'

ומדוע	מה הדין	המקרה
לפי רב נחמן ור' יוחנן		המשאיל אומר שאולה מתה, ביום שהיתה שאולה מתה, בשעה שהיתה שאולה מתה והלה אומר איני יודע
לפי רב הונא ורב יהודה		
		השוכר אומר שכורה מתה, ביום שהיתה שכורה מתה, בשעה שהיתה שכורה מתה והלה אומר איני יודע
לפי רב נחמן ור' יוחנן		זה אומר שאולה, וזה אומר שכורה
לפי רב הונא ורב יהודה		
		זה אומר איני יודע, וזה אומר איני יודע

בבא מציעא דף צ"ח ע"ב

בעי ר' אבא בר ממל

בעי ר' אבא בר ממל:

ספק א': **שאלה בבעלים**, ואח"כ חזר ושכרה שלא בבעלים

האם מיירי שהחזירה לבעלים לאחר ימי השאלה או ששכרה כשהיא עדיין ברשותו (רש"י) _____

ומה קרה לפרה (שם) _____ האם זה קרה בימי השאלה או בימי השכירות (שם) _____

מהו, האם גם בימי השכירות יש הפטור של "בעליו עמו", או לא

צדדי הספק: **מי אמרינן שאילה לחודה קיימא, ושכירות לחודה קיימא**, לפי צד זה מה דינו _____

ומפרש רש"י שהטעם שהשכירות לחודה קיימא, הוא משום שהקנין שעשה כששאלה אינו מועיל לשכירות

באיזה קנין קנה אותה: לימי השאילה (רש"י) _____ לימי השכירות (שם) _____

ולכן האם גם השכירות היא בבעלים (שם) _____

או דלמא, שכירות בשאלה מישך שייכי, שהרי כל חיובי שוכר כבר היו עליו בימי השאלה

דהא מיחייב בגניבה ואבידה כבר משעת שאלה, ע"י מה הוא התחייב בגניבה ואבידה (רש"י) _____

סיכום צדדי הספק

לפי"ז מה דינו אם נגנבה בימי השכירות	ולכן האם גם השכירות היא בבעלים	ומדוע	האם השכירות והשאלה מישך שייכי	
				צד א' "מי אמרינן"
				צד ב' "או דלמא"

ספק ב': **אם תמצא לומר, שכירה בשאלה מישך שייכי**, ולכן גם השכירות היא בבעלים, ופטור

לפי צד זה יש להסתפק במקרה הפוך, **ששכרה בבעלים**, וקודם שהחזירה חזר **שאלה שלא בבעלים**

ומה קרה לפרה (רש"י) _____

מהו, האם גם בימי השאלה יש הפטור של "בעליו עמו", או לא

צדדי הספק: האם **שאלה בשכירות ודאי לא שייכא**, מדוע (שם) _____

ולכן האם השאלה היא בבעלים _____

או דלמא, כיון דשייכא במקצת, כמאן דשייכא בכולה דמי

איזו שייכות יש בין השאלה לשכירות (שם) _____

לפי צד זה מה דינו אם מתה בשעת שאלה (שם) _____

ספק ג': **אם תמצא לומר, לא אמרינן כיון דשייכא במקצת כמאן דשייכא בכולה דמי**, ולא היו שאלה בבעלים

לפי צד זה יש להסתפק, במקרה ששאלה בבעלים, **ושכרה שלא בבעלים, וחזר ושאלה** שלא בבעלים, והפרה מתה

כדרכה בימי השאלה השניה, **מהו**, האם גם בימי השאלה האחרונה יש הפטור של "בעליו עמו", או לא

צדדי הספק: האם **הדר אתיא לה שאלה לדוכתה** (למקומה) דהיינו שהקנין של השאלה הראשונה מועיל גם לשאלה השניה,

או דלמא, אפסיקא לה שכירות ביני וביני, לפי צד זה האם השאלה השניה היא בבעלים _____

המשך בבא מציעא דף צ"ח ע"ב

ספק ד': **שכרה בבעלים, ושאלה** שלא בבעלים, **וחזר ושכרה** שלא בבעלים, ונגנבה או אבדה **מהו**, האם גם בימי השכירות האחרונה יש הפטור של "בעליו עמו", או לא
 צדדי הספק: **מי אמרינן אתיא לה שכירות לדוכתה**, וגם השכירות השניה היא בבעלים
או דלמא, אפסיקא לה שאלה ביני וביני, לפי צד זה מה דינו אם נגנבה בשעת השכירות
תיקו.

שאלות רשות: אלו מהספיקות נשאר ב"תיקו" (רא"ש) _____
 ומה הדין: בספק א' (שם) _____ בספק ב' _____
 ומדוע פסק הרא"ש כן _____
 ומה הדין בספיקות ג' ד' (שם) _____ ומדוע (שם) _____

סיכום הספיקות של ר' אבא בר ממל

ספק ד'	ספק ג'	ספק ב'	ספק א'	
				לפי איזה צד בספק הקודם מסתפקת הגמ' "אם תמצא לומר"
				איזה שומר היה בשלב ראשון
				איזה שומר היה בשלב שני
				איזה שומר היה בשלב שלישי
				מה קרה לכרה מתה כדרכה/נגנבה או אבדה
				מה הצד דלא הוי שאלה/שכירות בבעלים (וחייב)
				מה הצד דהוי שאלה/שכירות בבעלים (ופטור)
תיקו ומספק לא מפקיע מאנאי מהשומר	תיקו ומספק לא מפקיע מאנאי מהשומר	לא אמרין כון דשייכא במקצת כמאן דשייכא זכאנה דמי, ולא הוי שאלה דלעיל	שכירה דשאלה אישך שייכי והוי שכירות דלעיל	ומה הדין בזוה (רא"ש)

בבא מציעא דף צ"ח ע"ב - דף צ"ט ע"ב

מתני' השואל את הפרה, ושלחה לו המשאיל ביד בנו או ביד עבדו או ביד שלוחו

או ששלח לו ביד בנו, או ביד עבדו, או ביד שלוחו של שואל, ומתה קודם שהגיעה ליד השואל, השואל פטור

ביאור דברי רש"י ד"ה או ביד בנו, בעמוד הבא.

אבל אם אמר לו השואל, שלחה לי ביד בני או ביד עבדי או ביד שלוחי, או ביד בנך או ביד עבדך או ביד שלוחך

או שאמר לו המשאיל, הריני משלחה לך ביד בני או ביד עבדי או ביד שלוחי, או ביד בנך או ביד עבדך או ביד

שלוחך, ואמר לו השואל, שלח, ושלחה ומתה, השואל חייב

וכן הדין בשעה שמחזירה השואל למשאיל (את הפרה)

סיכום דיני המשנה

ולכן מה הדין אם מתה בדרך	ברשות מי נמצאת הפרה עד שמגיע ליד השואל	המקרה	
		שלחה לו המשאיל ביד בנו, עבדו, שלוחו או ביד בנו, עבדו, שלוחו, של שואל	השואל את הפרה
		אמר לו השואל שלחה לי ביד בני, עבדי, שלוחי או ביד בנך, עבדך, שלוחך	
		אמר לו המשאיל הריני משלחה לך ביד בני, עבדי, שלוחי או ביד בנך, עבדך, שלוחך ואמר לו השואל שלח	וכן בשעה שמחזירה
		שלחה לו השואל ביד בנו, עבדו, שלוחו או ביד בנו, עבדו, שלוחו, של משאיל	
		אמר לו המשאיל שלחה לי ביד בני, עבדי, שלוחי או ביד בנך, עבדך, שלוחך	וכן בשעה שמחזירה
		אמר לו השואל הריני משלחה לך ביד בני, עבדי, שלוחי או ביד בנך, עבדך, שלוחך ואמר לו המשאיל שלח	

המשך בבא מציעא דף צ"ה ע"ב - דף צ"ט ע"ב

ביאור רש"י ד"ה או ביד בנו

או ביד בנו [ביד עבדו] או ביד שלוחו של שואל [ומתה], פטור אם מתה בדרכך, פליגי בה רבה ורב חסדא בהגוזל קמא (ב"ק דף קד.), רב חסדא מתרץ לה להאי שלוחו דשואל דמתניתין, בשכירו ולקיטו שדר בביתו, אבל אין עדים שהוא שלוחו, דאי איכא עדים, הוי שליח וחייב השואל באונסין משמכרו לו. רבה אומר, אפילו עשאו שליח בעדים, לאו שליח הוא להתחייב על ידו באונסין, דהכי קאמר ליה, איניש מהימנא הוא, אי בעית לשדורי בידיה, שדר:

לפניך דברי הגמ' במסכת בבא קמא שהובאו ברש"י:

איתמר, שליח שעשאו בעדים, כגון מלוה שמינה שליח בפני עדים, להביא מהלוה את המעות שהוא חייב לו, והלוה מסר את המעות ביד השליח

רב חסדא אמר, הוי שליח, לפי דבריו, האם המעות שביד השליח הם ברשות המלוה או ברשות הלוה _____

ולכן זה האם הלוה חייב אם נאנסו בדרך _____

רבה אמר לא הוי שליח, לפי דבריו, ברשות מי המעות _____

ולכן האם הלוה חייב אם נאנסו בדרך _____

מקשה הגמ'; מהא דתנן במשנתנו, **השואל את הפרה ושילחה** המשאיל לשואל **ביד בנו**, או **ביד עבדו** או **ביד שלוחו**

או ששלח לו **ביד בנו**, או **ביד עבדו** או **ביד שלוחו של שואל**, ומתה, פטור

ומבאר רת הגמ' את הקושיא, **האי שלוחו היכי דמי, אי מיירי דלא עשה בעדים**, מנא ידעינן דשלוחו הוא

אלא ע"כ דמיירי דעשה בעדים, וקתני דפטור, קשיא לרב חסדא

מאיזה מקרה במשנה הקושיא (כששלחה ביד שליח של המשאיל או של השואל) _____

לפי רב חסדא, במקרה זה ברשות מי נמצאת הפרה _____

ולכן, מה צריך להיות הדין של השואל אם מתה _____

מתרצת הגמ', שאפשר לומר דמיירי שלא עשה בעדים, א"כ איזו קושיא חוזרת _____

אלא **כדאמר רב חסדא** במקום אחר, דמיירי **בשכירו ולקיטו** של משלח, שאנו יודעים ששילחו אף כשלא עשאו בעדים. **הכא**

נמי יש לפרש משנה זו בשכירו ולקיטו.

"שכירו", פירוש, פועל שנשכר על ידו לתקופה, "לקיטו", פירוש, שכינו לחדר, שלקטו להיות לו לצוותא

סכמ, מה הדין במשנתנו כששלחו ביד שלוחו של שואל, ומתה בדרך _____

לפי רב חסדא, האם איירי שהשואל עשה השליח בעדים _____

ומהיכן יודעים שהוא שלוחו _____

ומה הדין אם עשה בעדים _____

לפי רבה, האם אפשר לומר שמשנתנו איירי שהשואל עשה השליח בעדים _____

סיכום באיזה שליח מיירי מה ששינו במשנתנו, שלחו ביד שלוחו של שואל, ומתה פטור

וא"כ משנתנו שהשואל פטור באיזה שליח מיירי	ולכן מה הדין של השואל כשעשה שליח בעדים ומתה בדרך	שליח שעשאו בעדים האם הוי שליח	
			לפי רב חסדא
			לפי רבה

המשך בבא מציעא דף צ"ה ע"ב - דף צ"ט ע"ב

גמ' שנינו במשנתנו "אמר לו השואל, שלחה לי ביד בני, ביד עבדי, ביד שלוחי, או ביד בנד, ביד עבדך, ביד שלוחך" מה הדין במקרים אלו אם מתה _____

מקשה הגמ', כששלחה המשאיל **ביד עבדו** הכנעני, וכי השואל **חייב**, הרי **יד עבד כיד רבו**

מדוע זו סיבה לפטור את השואל (רש"י) _____

מתרצת הגמ', **אמר שמואל**, דמשנתנו מיירי **בעבד עברי**, **דלא קני ליה** (לבעלים) **גופיה**, ולכן אין ידו כיד רבו

רב אמר, **אפילו תימא דמיירי בעבד כנעני**, ומה שהשואל חייב

הוא משום **דנעשה כאומר ליה** השואל למשאיל, "**הפישא במקל והיא תבא**" אָתְרֵי, וכשאומר לו כן, אינו חייב מדין

שואל, אלא מטעם מאי הוא חייב (רש"י לפי פירוש הריטב"א) _____

ביאור דין ערב: האומר לחבירו "הלוהו לזה מנה, ואני ערב לך" כיון שעשה כן על פיו, נעשה הַמְצִיגָה ערב לתשלום החוב, כמו כן

כשאמר השואל "הַפְּיֶשֶׁה במקל והיא תבא" כיון שעשה המשאיל כן על פיו, נשתעבד השואל למשאיל, מדין ערב.

סיכום התירוצים

ומה הטעם שהשואל חייב	באיזה עבד מיירי משנתנו	
		לפי שמואל
		לפי רב
כיון שהמשאיל עשה כן על פיו של השואל, נחייב השואל מדין ערב (ריטב"א דף ע"ב ע"א)		

מיתיבי, שנינו בברייתא, **השואל את הפרה, ושלחה לו המשאיל, ביד בנו, או ביד שלוחו, חייב**

בנו ושלוחו של מי (רש"י) _____ באיזה אופן מיירי (שם)

אבל אם המשאיל שלחה לו **ביד עבדו**, אף שהשואל ביקש ממנו לעשות כן, השואל **פטור**

ומה הדין בזה לפי מה דתני במשנתנו _____

בשלמא לשמואל אפשר לתרץ את הסתירה בין משנתנו לברייתא

דמתניתין איירי **בעבד עברי**, ולכן מה הדין של השואל _____

והברייתא איירי **בעבד כנעני**, ולכן מה דינו _____

אלא לרב, קשיא, מה קשה _____

אמר לך רב, לא תימא דכשאמר השואל למשאיל "שלחה לי ביד עבדך", **נעשה כאמר** ליה "הכישו במקל והיא תבא"

אלא מה הדין אם אמר ליה "שלחה לי ביד עבדך" _____

ומדוע _____

אלא אימא, דמשנתנו מיירי **כאמר ליה** בפירוש, "**הכישו במקל והיא תבא**"

ואיך מיירי הברייתא _____

סכס, באיזה לשון ביקש השואל שישלח לו את הפרה, במשנתנו :

לפי ההו"א _____ לפי המסקנא _____

סיכום השקו"ט בדברי רב

התירוץ לפי רב		התירוץ לפי שמואל		הסתירה: מה הדין כשאמר השואל לשלוח <u>ביד עבדו</u> של משאיל, ושלח	
ומדוע זו סיבה לחיוב \ לפטור	באיזה לשון אמר לו שישלח לו את הפרה	ומדוע זו סיבה לחיוב \ לפטור	באיזה עבד מיירי		
					במשנתנו
					בברייתא

המשך בבא מציעא דף צ"ה ע"ב - דף צ"ט ע"ב

הגמרא מביאה שאכן רב סובר כן

דאיתמר, האומר לחבירו **השאלני פרתך**, ואמר ליה המשאל **ביד מי** אשלחנה לך, ואמר ליה השואל, **הכישה במקל ותבא** אלי מעצמה, **אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב**, כיון שיצאת מרשות משאל, ומתה, **חייב** השואל.

נימא מסייע ליה מברייתא, דתני האומר לחבירו, **השאלני פרתך**, ואמר ליה המשאל, **ביד מי** אשלח, ואמר ליה השואל, **"הכישה במקל והיא תבא"** כיון שיצאת מרשות משאל, ומתה, **חייב**, למי רוצה הגמ' להביא רא"י.

אמר רב אשי, לדחות את הרא"י, **הכא** (בברייתא) **במאי עסקינן**, כגון שהיתה חצרו של שואל לפניו מחצרו של משאל, **דכי משלחה לה** ע"י שהכישה במקל, **ודאי להתם אזלא**, ודווקא במקרה כזה אמרה הברייתא שהשואל חייב

מדוע באופן זה השואל משעבד עצמו (רש"י) _____

לפי זה מה יהיה הדין אם רה"ר מפסקת בין החצר של המשאל לחצר השואל (שם) _____

ומדוע (שם) _____

ביאור הדיחוי:

לפי רב, כשהשואל אמר "הכישה במקל והיא תבא", הוא מתחייב **מדין ערב**

לפי זה, האם יש נפק"מ אם הפרה ודאי תלך לרשות השואל או לא _____

שבכל המקרים מה הדין _____

ואמר רב אשי שאפשר לומר שהברייתא סוברת שאינו חייב מדין ערב, אלא משום דסמכה דעתיה, ולכן רק באיזה

מקרה הוא חייב _____

ביאור הטעם של הברייתא דאומר "הכישה במקל והיא תבא" חייב השואל

מדוע	ולכן מה הדין במקרה שלא בטוח שהפרה תלך לרשותו	האם השואל מתחייב מדין ערב או משום דסמכה דעתיה	
			לפי הנימא מסייע ליה
			לפי הדיחוי של רב אשי

מקשה הגמ', **אי הכי, שְׁמָה** _____

מאי למימרא, הרי זה פשוט, מה פשוט _____

מתרצת הגמ', **לא צריכא** לומר שהשואל חייב, אלא במקרה **דאיכא גזייתא**, בחצרו של מי (רש"י) _____

פרש מה זה "גזייתא" (שם) _____

והחידוש הוא, **דמהו דתימא** כיון דאיכא גזייתא **לא סמכא** השואל **דעתיה** שהפרה תלך לרשותו, **זלמא קיימא התם**

(בגזייתא) **ולא אתיא אזלא להדיא** לחצירו, אילו היינו אומרים שלא סמכא דעתיה, מה הדין של השואל _____

קמ"ל הברייתא **דסמכא דעתיה**, ולכן מה הדין _____

סיכום הרא"י לרב מהברייתא והדיחוי:

מה הדין שאמר רב _____

מאלו מילים מהברייתא מוכיחה הגמ' כדבריו _____

דוחה הגמ', שאפשר לומר שהברייתא סוברת שהשואל חייב, רק באיזה מקרה _____

ומה החידוש בזה _____

בבא מציעא דף צ"ט ע"א - ע"ב

אמר רב הונא, השואל קרדום (גרזן) מחבירו, אם כבר בקע בו השואל, קנאו לימי השאלה

אבל אם עדיין לא בקע בו, אפילו שכבר משכו, לא קנאו, מדוע לא קנאו במשיכה (רש"י)

שואלת הגמ', למאי, פירוש, לגבי מה אמר רב הונא את דבריו

אילימא לאונסין, דהיינו שאינו חייב באונסין אלא א"כ בקע בו

מאי שנה פרה, דמשעת שאילה הוא חייב באונסים, אע"פ שעדיין לא השתמש בה

היכן למדנו במשנתנו שהוא חייב באונסין משעת שאילה (ריטב"א)

משיבה הגמ', **אלא** דברי רב הונא נאמרו לחזרה, דהיינו שאינו יכול לחזור בו, מי רוצה לחזור בו (רש"י)

וממה הוא רוצה לחזור בו

שהדין הוא, שאם כבר בקע בו השואל, לא מצי הדר ביה משאיל

אבל אם עדיין לא בקע בו, אע"פ שהשואל עשה משיכה, מצי משאיל הדר ביה, שהוא סובר שאין משיכה קונה בשומרים

סכס, ממתי נתחייב השואל באונסים

לפי רב הונא, האם המשאיל יכול לחזור בו לאחר שמשך השואל

וממתי אינו יכול לחזור בו

ופליגא רב הונא **אדרבי אמי, דאמר ר' אמי, המשאיל לחבירו קרדום של הקדש** בשוגג

הוא מעל אע"פ שעדיין לא השתמש בו, מי מעל (רש"י)

והוא חייב לשלם להקדש, לפי טובת הנאה שבו, דהיינו כפי ההנאה שיש למשאיל בהשאלה זו

כיצד שמין זאת (שם)

וחבירו (השואל) אפילו אם הוא יודע שזה של הקדש, מותר לבקע בו לכתחילה, הואיל וכבר יצא מרשות הקדש לחולין

ע"י מה יצא הקרדום מרשות הקדש (רש"י)

ומבארת הגמ' את ההוכחה שר' אמי סובר שמשיכה קונה בשומרים, דלא כרב הונא

ואי לא קנאו השואל במשיכה, א"כ קשה אמאי מעל המשאיל מיד כשמסרו, ואפילו עדיין לא השתמש בו

ועוד קשה, ואמאי חבירו (השואל) מותר לבקע בו לכתחילה, ניהדריה השואל להקדש, ולא ליקנייה, ולא לימעול

סיכום דין המשאיל קרדום של הקדש

האם משיכה קונה בשומרים	לפי זה האם הקרדום יצא מרשות הקדש	ולכן האם המשאיל מעל מיד	והאם מותר לשואל להשתמש בו לכתחילה
			לפי רב הונא
			לפי רבי אמי

המשך בבא מציעא דף צ"ט ע"א - ע"ב

ופליגא נמי רב הונא אדר' אלעזר, שגם הוא סובר שמשיכה קונה בשומרים
 דאמר ר' אלעזר, כדרך שתקנו קנין משיכה בלקוחות, כך תקנו קנין משיכה בשומרים
 סיכום דין משיכה בשומרים

איך רואים זאת בדבריו	האם משיכה קונה בשומרים	
		לפי רב הונא
		לפי רבי אמי
		לפי ר' אלעזר

**תניא נמי הכי, כשם שתקנו חכמים קנין משיכה בלקוחות, כך תקנו קנין משיכה בשומרים
 וכשם שקרקע נקנית בכסף, ובשטר, ובחזקה, כך שכירות נקנה בכסף, ובשטר, ובחזקה.**

לדברי מי מביאה הגמ' ראוי מהברייתא _____

שנינו בברייתא "וכשם שקרקע נקנית בכסף, ובשטר, ובחזקה, כך שכירות נקנה בכסף, ובשטר, ובחזקה"
 ביאור הקניינים: כסף: הלוקח נותן מעות למוכר, וע"י זה קונה את הקרקע.

שטר: המוכר כותב בשטר "שְׁדֵי מְכֹרָה לך", כיון שהגיע השטר ליד הלוקח, קנה.

חזקה: עשה הלוקח מעשה בעלות בשדה, כגון: נעל, או גִּדְר, או פרץ את הגדר, מדעת הבעלים, קנה.

שואלת הגמ', **שכירות מאי עבידתיה**, לפי הבנת הגמ' עתה, מה מיירי ששכר (רש"י) _____

באר שאלת הגמ' (רש"י) _____

אמר רב חסדא, שהברייתא איירי ב**שכירות קרקע**, לגבי מה היא נקנית (רש"י) _____

ביאור אופני קניני מכירת ושכירות קרקע

בחזקה	בשטר		בכסף	שם שקרקע נקנית
	ומה כותבים בו	מי כותב את השטר	מי נותן כסף למי	
מי עושה את החזקה				
				כך שכירות נקנה
(שם)	(שם)	(רש"י)		

בבא מציעא דף צ"ט ע"ב

אמר שמואל, האי מאן דגזיל חביצא דתמרי מחבירו, באר מה זה "חביצא דתמרי" (רש"י) _____
 ואית בה חמשים תמרי, כשהם נמכרים אגב הדדי (ביחד), מזדבנן בחמישים פרוטות נכי (פחות) חדא
 וכשנמכרים חדא חדא, מזדבנן בחמישים פרוטות
 הדין הוא, להדיוט (אם גזל מהדיוט), משלם חמשים נכי חדא, כמה פרוטות הוא חייב לשלם _____
 אבל להקדש (אם גזל מהקדש), משלם חמשים וחומשייהו, כמה פרוטות הוא משלם בסה"כ _____
 מה שאין כן במזיק את ההקדש דלא משלם חומשא, אלא קרן בלבד
 דאמר מר, "ואיש כי יאכל קדש" (תרומה) בְּשִׁגְגָה, וְיִסַף חֲמִשִּׁיתוֹ עָלָיו, מ"יאכל" לומדים שחייב חומש הוא רק באוכל,
 פרט למזיק את התרומה, שאינו משלם חומש
 שים לב: אף שפסוק זה נאמר באוכל את התרומה, הגמ' במסכת מעילה מביאה שלומדים בגזירה שווה, שהוא הדין בהקדש.

סיכום דברי שמואל

ומנלן	האם צריך להוסיף חומש	כמה משלם עבור הקרן	
חיוב חמשה עשר רק לזבי הקדש			כשגזל מהדיוט
			כשגזל מהקדש
			כשהזיק להקדש

מתקיף לה רב ביבי בר אביי, להדיוט (כשגזל מהדיוט), אמאי משלם רק חמשים נכי חדא

נימא ליה, אנא חדא חדא הוה מזבנינא להו, מי יאמר כן למי _____
 באר טענתו _____
 וכמה הוא תובע מהגזלן _____

מתרצת הגמ', אמר רב הונא בריה דרב יהושע, שמין בית סאה באותה שדה, תנן במשנה בפרק הכונס
 פירוש, בהמה שנכנסה לשדה חבירו ואכלה שם פירות מחוברים, שמין כמה היתה שוה השדה קודם שנאכלו הפירות, וכמה היא
 שוה לאחר ההיזק, והמזיק משלם את ההפרש, ואינו משלם את השווי של הפירות שאכלה בפני עצמם.

סיכום דברי רב הונא בריה דרב יהושע:

בהמה שאכלה בשדה חבירו, כיצד שמין את הנזק (רש"י) _____
 וכיצד אין לשומו (שם) _____
 האם שומא זו באה להקל על המזיק או להחמיר (שם) _____
 סכס, איזו קולא יש בבהמה שאכלה ערוגה בשדה חבירו _____
 כמו כן, איזו קולא אנו אומרים בגזלן _____

המשך בבא מציעא דף צ"ט ע"ב

הקדמה: הגמ' במסכת בבא קמא דף כ. דנה לגבי הַדָּר בחצר חבירו שלא מדעתו (של בעל החצר), והחצר אינה עומדת להשכרה, והַדָּר הוא אדם שעשוי לשכור בתים, דהיינו, זה נהנה (הדר, שאם לא היה דר שם היה צריך לשכור בית אחר), וזה לא חסר (הבעלים, שהרי לא היה משכיר את חצרו לאנשים אחרים), האם הוא חייב לשלם על הנאה זו או לא.

מקשה הגמ' סתירה בדברי שמואל

למימרא דסבר שמואל שדין התשלומים לנזקי הדיוט, לאו כדין תשלומים לנזקי גבוה דמי

שלפי דבריו, כמה משלם כשגנב מהקדש _____ כשגנב מהדיוט _____

והתנן במשנה במסכת מעילה, **נטל אבן או קורה מהקדש, מי נטל (רש"י) _____**

לא מעל, מדוע לא מעל (שם) _____

אבל אם **נתנה לחבירו, הוא מעל, מי מעל _____** ומדוע הוא מעל (רש"י) _____

וחברו לא מעל, שהרי הגזבר כבר הוציאו מרשות הקדש

בנאה הגזבר (את האבן או את הקורה) **בתוך ביתו, לא מעל עד שידור תחתיה בשוה פרוטה,** שאז הוא נהנה מן ההקדש ומעל, ומיירי שהניחה בבנין כמו שהיא, כגון שהניחה על פי החלון שבתקרה שלא יכנס השמש והגשם, אבל אם קבע אותה בבנין, קנה אותה בשינוי, ונעשה עליה גולן ומעל מיד, אפילו לא דר תחתיה (ע"פ רש"י).

ויתב ר' אבהו קמיה דרבי יוחנן, ויתב וקאמר משמיה דשמואל

זאת אומרת, הדר בחצר חבירו שלא מדעתו, צריך להעלות לו (לבעלים) שכר

מאיזה דין במשנה במסכת מעילה הוכיח שמואל כן (רש"י) _____

באר את ההוכחה (שם) _____

מה מוכיחה הגמ' מדברי שמואל אלו (שם) _____

סיכום הסתירה בדברי שמואל

במקרה של	האם הוא משווה דין הדיוט לדין הקדש	איך משמע כן מדבריו
"האי מאן דגזיל חביצא דתמרי"		
"הדר בחצר חבירו שלא מדעתו"		

מתרצת הגמ', **(א"ל רבי יוחנן) הַדָּר ביה שמואל מההיא, ממה הוא חזר בו (רש"י) _____**

ומניין שחזר בו (שם) _____

שואלת הגמ', **וממאי דמההיא הדר ביה, ממה _____**

דלמא מהא הַדָּר, ממה _____

אם נאמר כן, כמה ישלם כשגזל מהקדש חביצא דתמרי שיש בו חמישים תמרים _____

משיבה הגמ', **לא, מה לא _____**

מההיא הדר ביה, ממה הוא חזר בו _____

משום שמה שאמר שמואל "זאת אומרת וכו'", אפשר לדחות, **כדרבא** (כמו שאמר רבא)

דאמר רבא, שהנהנה מהקדש **שלא מדעת, כהדיוט** (כנהנה מהדיוט) **מדעת** הבעלים **דמי**, שהרי הקב"ה, שההקדש שלו, הזהיר בתורתו שכל המועל (נהנה שלא כדין) ישלם, והוי כהדיוט המתנה עם הבא לדור שישלם, לכן אין להוכיח מהקדש, שהדר בחצר חבירו שלא מדעת צריך להעלות לו שכר (ע"פ רש"י כאן, ועיין רש"י בבא קמא דף כ: ותוס' שם דף כ"א. ד"ה כהדיוט מדעת דמי).

המשך בבא מציעא דף צ"ט ע"ב

סיכום שקו"ט בדברי שמואל

ומדוע	האם אפשר ללמוד מזה שהדר בחצר חבירו שלא מדעתו צריך להעלות לו שכר	בנאה הגזבר בתוך ביתו מתי מעל	
			לפני שחזר בו
			לאחר שחזר בו

הגמ' דנה במקרה נוסף שיש בו תשלומים שונים

אמר רבא, הני שקולאי, פרש "שקולאי" (רש"י)

דתברו חביתא דחמרא לחנוואה (ששברו חבית יין של חנוני) בפשיעה

ביומא דשוקא מיזדבנא (החבית נמכרת) **בה' זוזים, בשאר יומי מיזדבנא בארבע זוזים**

הדין הוא, שאם **אהדרו ליה** הסבלים **ביומא דשוקא**, מה הכוונה (רש"י)

מהדרו ליה חביתא דחמרא, כמה הוא יכול לקבל עבורה עכשיו

מדוע אינם חייבים לשלם לו ה' זוזים (שם)

אבל אם באו להשיב לו **בשאר יומי, מהדרו ליה ה' זוזים**, מדוע (רש"י)

ולא אמרן, שפמה (רש"י)

אלא דלא הוה ליה חמרא לזבוני, מדוע אז יכול לתבוע ה' זוזים (שם)

אבל הוה ליה חמרא לזבוני ולא מכרו, הא איבעי ליה לזבוני

מה הוא מגלה דעתו בזה שלא מכרו (רש"י)

ולכן כמה הם משלמים (שם)

ומנכי (מפחית) **ליה, אגר טירחיה ודמי ברזנייתא**, באיזה מקרה מנכים (שם)

מי מנכה (שם) וממה הוא מנכה (שם)

ואיך שמין "אגר טירחיה" (שם)

באר מה זה: "כרזנייתא" (רש"י) "ברזנייתא" (רש"י)

ומדוע מנכים דברים אלו (רש"י ד"ה ברזנייתא)

סיכום דין דהני שקולאי דתברו חביתא דחמרא לחנוואה

ומדוע	האם הם יכולים להחזיר חבית יין או שעליהם לשלם ה' זוזים	אם אהדרו ליה	
			ביומא דשוקא
		ולא הוה ליה חמרא לזבוני	בשאר יומי
		והוה ליה חמרא לזבוני	

בבא מציעא דף ק' ע"א

מתנ"י המחליף פרה בחמור, וילדה, וכן המוכר שפחתו, וילדה

איזה ספק יש במקרים אלו _____

מדוע לגבי פרה נקט התנא קנין חליפין (רש"י) _____

ומדוע לגבי שפחה שייך שיהיה ספק גם בלא חליפין (רש"י) _____

ביאור ההבדל בין פרה לשפחה

ולכן איזה לשון נקט התנא	מדוע	אם מכרה במעות האם שייך ספק מתי נולד הולד	
			בפרה
			בשפחה

זה אומר (המוכר), **עד שלא מכרתי ילדה, וזה אומר** (הלוקח), **משלקחתי ילדה**, הדין הוא שיחלוקו

האם הולד נולד לפני המכירה או אח"כ, לפי טענת המוכר _____ לפי טענת הלוקח _____

היו לו ב' עבדים, אחד גדול ואחד קטן, וכן אם היו לו ב' שדות, אחת גדולה ואחת קטנה

א. הלוקח אומר, גדול לקחתי, והלה (המוכר) אומר, איני יודע, זכה בגדול, מי זכה _____

ב. המוכר אומר, קטן מכרתי, והלה (הלוקח) אומר, איני יודע, אין לו אלא קטן, למי הכוונה _____

ג. זה אומר גדול קניתי, וזה אומר קטן מכרתי, ישבע המוכר שהקטן מכר

לאחר שנשבע, מי יטול את הגדול _____ ומי את הקטן _____

ד. זה אומר איני יודע, וזה אומר איני יודע, הדין הוא, שיחלוקו.

סיכום המשנה

מה טוען המוכר	מה טוען הלוקח	מה הדין	
			המחליף פרה בחמור, וילדה וכן המוכר שפחתו, וילדה
			במקרה א'
			במקרה ב'
			במקרה ג'
			במקרה ד'

המשך בבא מציעא דף ק' ע"א

גמ' מקשה הגמ', אמאי יחלוקו, על אלו מקרים במשנה הקושיא _____
 וליחזי ברשות דמאן קיימא (ברשות מי נמצא הולד), וליהוי אידך המוציא מחבירו עליו הראיה
 כשאין לו ראיה, למי יהיה שייך הוולד _____
 מתרצת הגמ', א"ר חייא בר אבין אמר שמואל, דמיירי בעומדת הפרה באגם, ושפחה נמי מיירי דקיימא בסימטא,
 שאז אין הולד ברשות אחד מהם, ואין אחד מהם מוחזק בו, ולכן הדין הוא שיחלוקו
 מקשה הגמ', כיון שאין אחד מהם מוחזק, נוקמא אחזקת דמרא קמא, מי הוא ה"מרא קמא" _____
 וליהוי אידך המוציא מחבירו עליו הראיה, מי הוא המוציא _____
 משיבה הגמ', הא מני משנתנו, סומכוס היא, דאמר ממון המוטל בספק, חולקין בלא שבועה
 סכס, למי שייך הוולד: כשהוא ברשות של אחד מהם _____
 כשהוא באגם או בסימטא: לפי רבן _____ לפי סומכוס _____
 ביאור קושיות הגמ' "וליהוי אידך המוציא מחבירו עליו הראיה" והתירוצים

מה מתרצת הגמ'	ולמי צריך להיות הולד שייך	למי הכוונה "ואידך"	
			בקושיא א'
			בקושיא ב'

מקשה הגמ', אימור דאמר סומכוס ממון המוטל בספק חולקין, בשמא ושמא, היכן מצאנו שאמר כן (רשי"י) _____
 והאם שם מיירי בברי וברי או בשמא ושמא (שם) _____
 אבל בברי וברי, מי אמר שחולקין _____
 באיזה אופן מיירי משנתנו _____ ולכן מה צריך להיות הדין גם לפי סומכוס _____
 מתרצת הגמ', אמר רבה בר רב הונא, אין, אמר סומכוס אפילו בברי וברי
 רבא אמר תירוץ אחר, לעולם, כי אמר סומכוס, בשמא ושמא, אבל ברי וברי לא אמר שחולקים
 ותני במשנתנו, זה אומר "שמא עד שלא מכרתני" ילדה, וזה אומר "שמא משלקחתי ילדה"
 סיכום דברי סומכוס

האם רישא דמשנתנו איירי בברי וברי או בשמא ושמא	מה הדין לפי סומכוס		
	בשמא ושמא	בברי וברי	
			לפי רבה בר רב הונא
			לפי רבא

המשך בבא מציעא דף ק' ע"א

מקשה הגמ', **תנן** בסיפא דמשנתנו, **זה אומר איני יודע, וזה אומר איני יודע, יחלוקו**

בשלמא לרבא, מדסיפא שמא ושמא, רישא נמי שמא ושמא

אלא לרבה בר רב הונא, דאמר, אין, אמר סומכוס שאפילו ברי וברי הדין הוא שיחלוקו, הרי השתא ברי וברי אמר יחלוקו, וכי שמא ושמא מיבעיא, לפי זה מה לא היה לתנא לומר

באר מדוע _____

מתרצת הגמ', **אי משום הא לא איריא**, שאפשר לומר שבאמת אין חידוש בסיפא.

ותנא סיפא כדי לגלויי באיזה אופן מיירי הרישא, שלא תאמר שהרישא מיירי בשמא ושמא, אבל ברי וברי לא יחלוקו,

ולכן תנא סיפא שמא ושמא, מכלל דרישא ברי וברי, ואפילו הכי יחלוקו

סיכום התירוץ: מה תנא בסיפא (רש"י) _____

האם יש בזה חידוש _____ א"כ מדוע תני לה _____

איך משמע מהסיפא שהרישא מיירי בברי וברי (שם) _____

הערה: גם לפי רבא הסיפא בא לגלות על הרישא, שמהרישא לבד היה אפשר לומר שאפילו בברי וברי אמר סומכוס יחלוקו, לכך שנה בסיפא שמא ושמא, לומר שרק בזה הדין הוא שיחלוקו (ע"פ הריטב"א).

סיכום שיטת סומכוס בברי וברי וביאור המשנה

ומה בא הסיפא לגלות על הרישא	האם משנתנו איירי בברי וברי או בשמא ושמא		
	הסיפא	הרישא	
			לפי רבה בר רב הונא
			לפי רבא
(ריטב"א)			

קושיא נוספת על רבה בר רב הונא

תנן בהמשך משנתנו, **זה אומר גדול קניתי, וזה אומר קטן מכרתי, ישבע המוכר שקטן מכר, ויתן לו את הקטן**

מקשה הגמ', **בשלמא לרבא, דאמר כי אמר סומכוס יחלוקו בשמא ושמא, אבל ברי וברי לא אמר שחולקים, אלא**

המוציא מחברו עליו הראי, משום הכי ישבע המוכר, שהרי משנתנו איירי בברי וברי, ובזה לא אמר סומכוס שיחלוקו

אלא לרבה בר רב הונא דאמר, אין, אמר סומכוס שאפילו ברי וברי יחלוקו, אמאי ישבע מוכר, הרי יחלוקו מיבעי ליה

מתרצת הגמ', שמכיון שהסיפא מיירי שהמוכר חייב שבועה. **מוזה סומכוס היכא דאיכא חיוב שבועה דאורייתא על**

הנתבע, דלא אמרינן יחלוקו, אלא ישבע שקטן מכר, ונוטל המוכר את הגדול, כדבעינן למימר לקמן, (כמו שיתבאר לקמן)

סכס, מדוע לא אמרינן יחלוקו ב"זה אומר גדול וזה אומר קטן"

לפי רבא _____ לפי רבה בר רב הונא _____

סיכום שקו"ט בדברי רבה בר רב הונא

קושיא ב'	קושיא א'		
		איזה דין בסיפא דמשנתנו מובן	בשלמא לרבא
		מדוע זה מובן	
		מה קשה	אלא לרבה בר רב הונא
		מה מתרצת הגמ'	

בבא מציעא דף ק' ע"א - ע"ב

שנינו במשנתנו, "היו לו ב' עבדים, אחד גדול ואחד קטן, זה אומר גדול, וזה אומר קטן, ישבע המוכר שהקטן מכר, וכן ב' שדות, אחת גדולה ואחת קטנה"

מקשה הגמ', אמאי ישבע המוכר, הרי מה שטענו לא הודה לו, ומה שהודה לו לא טענו ואין כאן מודה במקצת

איזה עבד תובע הלוקח _____ ומה משיב לו המוכר על זה (רש"י) _____

ומה הוא מודה לו _____ והאם הוא תבעו על זה _____

ביאור ע"פ רש"י מדוע אין במקרה דמשנתנו הודאה במקצת

ומדוע	האם זה הודאה במקצת הטענה	מה הנתבע מודה	מה הוא תובע	
				טענו ק' והודה לו נ'
				זה אומר גדול וזה אומר קטן

ועוד, אפילו אם נאמר שתנא דמשנתנו סובר, שאם טענו דבר אחד והודה לו בדבר אחר, הוי מודה במקצת, וחייב שבועה עדיין קשה, שהרי **הילך הוא**, "הילך" היינו שהנתבע מודה שהוא חייב במקצת, ואומר לו, טול את המקצת שאני חייב לך, ויש מ"ד שסובר שהילך פטור משבועה

מדוע כשמודה בעבדים וקרקעות הוי "הילך" (רש"י) _____

ועוד קשה, הרי **אין נשבעין על העבדים** והקרקעות

מתרצת הגמ', **אמר רב, בטוענו דמי**, פירוש, שלא מיירי שתובע מהמוכר את העבד או השדה עצמו, אלא איירי שהלוקח מינה

שליח ונתן לו מעות לקנות לו עבד, והשליח לא קנה עבורו, והמשלח תובע מהשליח את המעות שנתן לו

המשלח טוען, **דמי עבד גדול** מסרתי לך, והשליח טוען, **דמי עבד קטן** מסרתי לי

ובמקרה של שדות, המשלח טוען, **דמי שדה גדולה** מסרתי לך, והשליח טוען, **דמי שדה קטנה** מסרתי לי

סכס, מה טוען המשלח שהוא מסר לשליח _____

האם השליח עשה את שליחותו (רש"י) _____ ולכן מה המשלח תובע מהשליח (שם) _____

ומה טוען השליח _____

סכס, את מי הלוקח תובע: לפי ההו"א _____ לפי המסקנא _____

המשך בבא מציעא דף ק' ע"א - ע"ב

סיכום הקושיות על "זה אומר גדול וזה אומר קטן, ישבע המוכר שהקטן מכר" והתירוץ של רב

מה מתורץ לפי רב	מדוע שלא יהא חייב שבועה	
		קושיא א'
		קושיא ב'
		קושיא ג'

ושמואל אמר תירוץ אחר

במקרה של עבד, מיירי **בטוענו** הלוקח **כסות** של **עבד גדול** מכרת לי, והמוכר טוען **כסות** של **עבד קטן** מכרתי לך ובמקרה של שדות, מיירי, שהלוקח טוען **עומרי שדה גדולה** מכרת לי, והמוכר טוען **עומרי שדה קטנה** מכרתי לך מה הכוונה של "עומרי שדה גדולה, עומרי שדה קטנה" (רש"י).

ביאור דברי המשנה "זה אומר גדול וזה אומר קטן"

ומה הוא תובע אותו	את מי הלוקח תובע	
		לפי רב
		לפי שמואל

מקשה הגמ', שגם אם מיירי שהוא תובע **כסות**, עדיין קשה, **מה שטענו לא הודה לו, ומה שהודה לו לא טענו**, ואין כאן מודה במקצת, על מי הקושיא _____
 מדוע אין כאן מודה במקצת (רש"י) _____
 מדוע מקשה הגמ' רק מכסות ולא מעומרים (תוס') _____
 מתרצת הגמ', **כדאמר רב פפא** לקמן, שמדובר **בדיילפי** (גירסת הב"ח בדלייפי)
 באר מה זה "ללייפי" (רש"י) _____
הכא נמי יש לתרץ את דברי שמואל, דמיירי **בדיילפי**, מה טוען הלוקח (שם, ע"פ גירסת הרש"י) _____
 ומה טוען המוכר (שם) _____ ומדוע הוי מודה במקצת _____
קשיא ליה לרבי הושעיא, מידי כסות קתני במשנתנו, הרי **עבד קתני**, על מי הקושיא _____
אלא א"ר הושעיא תירוץ אחר, שמשנתנו איירי **כגון שטענו** הלוקח שקנה **עבד גדול בכסותו** (יחד עם בגדיו) _____
 ומה מודה לו המוכר (רש"י) _____
 ועל מה הוא מתחייב שבועה (שם) _____
ושדה גדולה בעומריה, מי טוען כן _____ ומה טוען המוכר _____
 ומאיזה טעם הוא חייב שבועה גם על העבדים והקרקעות (שם) _____

המשך בבא מציעא דף ק' ע"א - ע"ב

סיכום התירוץ של ר' הושעיא

ועל ידי מה הוא מתחייב שבועה גם על העבד/ השדה	ומה מודה לו המוכר	מה תובע הלוקח	
			בעבד
			בשדה

סכס, לפי ר' הושעיא מדוע לא קשה "מידי כסות קתני, עבד קתני" _____

מקשה הגמ', **ואכתי** מדוע הוא חייב שבועה על הכסות, הרי **מה שטענו לא הודה לו, ומה שהודה לו לא טענו** מתרצת הגמ', **א"ר פפא**, שמשנתנו איירי **בדיילפי** [בדלייפי], דהיינו שתובע לו ג' אמות של בגד הראויין לעבד גדול, והלה אומר לא היו אלא שנים הראוי לעבד קטן, דהשתא ה"ל מודה במקצת גמור, ריטב"א

סיכום התירוצים של שמואל ור' הושעיא

מה הוא מתרץ על הקושיא "אין נשבעין על העבדים"	מה הוא מתרץ על הקושיא "הילך הוא"	מה הוא מתרץ על הקושיא "מה שטענו לא הודה לו"	
			לפי שמואל
			לפי ר' הושעיא

קשיא ליה לרב ששת, וכי משנתנו **זוקקין אתא לאשמועינן**

באר מה הדין של "זוקקין" (רש"י) _____

הרי דין זה **תנינא** במסכת קדושין, דתנן **זוקקין הנכסים שאין להן אחריות, את הנכסים שיש להן אחריות, לישבע עליהן**, אלו נכסים נקראים: "שאין להן אחריות" _____ "שיש להן אחריות" _____

על אלו נכסים היא השבועה העיקרית (רש"י) _____ ואת אלו נכסים הם זוקקין (שם) _____

סכס, על מי הקושיא _____

מה החידוש של "היו לו ב' עבדים וכו'" לפי דבריו _____

ומה מקשה על זה רב ששת _____

אלא אמר רב ששת, תירוץ אחר, דלעולם משנתנו מיירי כפשוטו, שתבעו עבד גדול והודה לו בעבד קטן

והא **מני** משנתנו, **רבי מאיר היא, דאמר, עבדא כמטלטלין דמי**

איזו מהשלוש קושיות מתורצת לפי זה _____

כתב רש"י "ולקמן פריך ליה אשדות, דקתני במתניתן נמי נשבעין"

באר מה מקשה הגמ' לקמן _____

המשך בבא מציעא דף ק' ע"א - ע"ב

מקשה הגמ', ואכתי הרי מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו

מתרצת הגמ', שהתנא דמשנתנו סבר לה כרבן גמליאל, שסובר שגם על הודאה שאינו ממין הטענה, חייב שבועה

דתנן, טענו חטים, והודה שעורים, פטור, מדוע הוא פטור מלהישבע (רשי"י) _____

רבן גמליאל, מחייב אותו להישבע, אע"פ שלא הודה לו על מה שטענו

מקשה הגמ', אכתי "הילך" הוא, והילך אינו חייב בשבועה

מתרצת הגמ', אמר רבא, במקרה של עבדא, מיירי דקטע המוכר לידיה, יד של איזה עבד הוא חתך (רשי"י) _____

ושדה, (במקרה של שדה) מיירי שחפר בה המוכר בורות שיחין ומערות

מדוע במקרים אלו לא הוי "הילך" _____

סכס, לפי רב ששת מה תבע הלוקח מן המוכר _____

ואיך הוא מתרץ את הקושיא:

א. "מה שטענו לא הודה לו" _____

ב. "הילך הוא" _____

ג. "אין נשבעין על העבדים" _____

מקשה הגמ', והא ר' מאיר איפכא שמעינן ליה במסכת בבא קמא (דף צ"ו):

שמה הוא סובר לפי המשנה שם (רשי"י) _____

ולכן על מי קשה _____ שמה הוא אמר שר' מאיר סובר _____

דתנן, גזל בהמה והזקינה כשהיא אצלו, או עבדים והזקינן, ועכשיו הם שווים פחות

משלם כשעת הגזילה, האם זה פחות ממה שזה שוה עכשיו או יותר _____

ר' מאיר אומר, בעבדים, הגזלן אומר לו לנגזל "הרי שלך לפניך"

לפי דבריו, האם בעבדים משלם כשעת הגזילה או כמה ששוים עכשיו _____

ומדוע (רשי"י) _____

מה מוכיחה הגמ' ממשנה זו _____

ביאור המחלוקת

ולכן האם משלם כשעת הגזילה או כמה שהוא שווה עכשיו	ולכן מי מפסיד את מה שהזקין	ולכן כשנגזלו, האם הוא ברשות הגזלן או שהוא עדיין ברשות הבעלים	האם עבדא כמטלטלין או כקרקע	
				לפי חכמים
		זרשות הנעלין [כין שקרקע אינה נעלין]		לפי ר' מאיר

מתרצת הגמ', הא לא קשיא, שאפשר לומר כדמחליף רבה בר אבון

ותני, רבי מאיר אומר, משלם כשעת הגזילה, וחכמים אומרים, אומר לו בעבדים הרי שלך לפניך

לפי זה מה סובר ר' מאיר _____

סכס, לפי ר' מאיר האם עבדא כמטלטלין או כמקרקע:

לפי קושיית הגמ' _____ לפי התירוץ _____

המשך בבא מציעא דף ק' ע"א - ע"ב

סיכום שקו"ט של הגמ' לבאר מדוע נשבע המוכר

באר מדוע	האם זו סיבה לחייב בשבועה או לפטור	
		אמאי ישבע מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו
		ועוד, הילך הוא
		ועוד, אין נשבעין על העבדים
		אמר רב, בטוענו דמי דמי עבד גדול דמי עבד קטן דמי שדה גדולה דמי שדה קטנה
		ושמואל אמר, בטוענו כסות עבד גדול כסות עבד קטן עומרי שדה גדולה עומרי שדה קטנה
		כסות, מה שטענו לא הודה לו, ומה שהודה לו לא טענו
		כדאמר רב פפא בדלייפי הכא נמי בדלייפי
		(קשיא ליה לרבי הושעיא מידי כסות קתני עבד קתני) אלא א"ר הושעיא כגון שטענו עבד בכסותו, ושדה בעומריו
		ואכתי, כסות מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו,
		א"ר פפא, בדיילפי
		(קשיא ליה לרב ששת, זוקקין אתא לאשמועינן) אלא אמר רב ששת, הא מני ר"מ היא דאמר עבדא כמטלטלין דמי
		ואכתי מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו
		סבר לה כרבן גמליאל דתנן, טענו חטים והודה שעורים, פטור רבן גמליאל, מחייב
		אכתי הילך הוא
		אמר רבא, עבדא דקטע לידיה ושדה שחפר בה בורות שיחין ומערות

המשך בבא מציעא דף ק' ע"א - ע"ב

מה תירץ רב ששת על הקושיא "ועוד, אין נשבעין על העבדים" _____
 לפי זה, מדוע לגבי ב' שדות ישבע המוכר _____
 מקשה הגמ', **אלא ממאי דסבר ר' מאיר מקשינן** (משוים) **קרקע לעבד**, והוא סובר, **מה על עבד נשבעין, אף על קרקע**
 גם כן **נשבעין, דלמא אעבד הוא דנשבעין**, דדינם כמטלטלין, **אבל אקרקע לא נשבעים**
 ואם נאמר כן, איזה דין במשנה יהיה קשה _____
 מתרצת הגמ', **לא סלקא דעתך** (אל יעלה על דעתך) שר' מאיר סובר שיש חילוק בין קרקעות לעבדים
 שמה הוא סובר בשניהם _____

דתניא, המחליף פרה בחמור, וילדה, וכן המוכר שפחתו, וילדה

א. **זה אומר ברשותי ילדה, וזה שותק**, הטוען ברי זכה בוולד

ב. **זה אומר איני יודע, וזה אומר איני יודע**, הדין הוא שיחלוקו

ג. **זה אומר ברשותי ילדה, וזה אומר ברשותי ילדה, ישבע המוכר שברשותו ילדה, לפי שכל הנשבעין שבתורה,**
נשבעין ולא משלמין, דברי ר' מאיר

"לפי שכל הנשבעין וכו'", למה זה בא לתת טעם (רש"י) _____

ומנלן שהוא נשבע (שם) _____

וחכמים אומרים, אין נשבעין לא על העבדים, ולא על הקרקעות, אף שבמחליף פרה בחמור צריך המוכר להישבע
 והוולד שלו, אבל במוכר שפחתו, הוולד של המוכר בלא שבועה.

מדייקת הגמ', **לאו, מכלל דר'מ סבר נשבעין** גם על הקרקעות, איך משמע כן (רש"י) _____

סיכום הדין של "זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי" והאם נשבעין על הקרקעות

מדוע בהמוכר שפחתו	האם המוכר נשבע שברשותו ילדה		מי זוכה בולד	
	בהמוכר שפחתו	בהמחליף פרה בחמור		
				לפי ר' מאיר
				לפי חכמים

דוחה הגמ', **ממאי** שכך משמע מדברי חכמים, **דלמא "כשם" קאמרו** ליה חכמים לר' מאיר

כי היכי דאודית לן בקרקעות, שמה _____

אודי לן נמי בעבדים, שאין נשבעין עליהם.

ביאור האם אפשר להוכיח מדברי חכמים מה דעת ר' מאיר

פרש מה שאמרו חכמים "אין נשבעין לא על העבדים ולא על הקרקעות"	האם אפשר לדייק מדברי חכמים שר' מאיר סובר שנשבעים על קרקעות	
כגלש		לפי הראי'
		לפי הדיחוי

המשך בבא מציעא דף ק' ע"א - ע"ב

תדע, שְׁמָה

דתנו, ר' מאיר אומר, יש דברים שהן כקרקע (שהן מחוברין לקרקע), אבל ואינו כקרקע, ואין דינם כקרקע, אלא נשבעין עליהן, ואין חכמים מודים לו, אלא הם סוברים שדינם כקרקע ואין נשבעין עליהן

ומבארת המשנה, כיצד, האומר לחבירו, עשר גפנים טעונות ענבים מסרתי לך לשמור בשדה, וניזוקו מפני שפשעת בהם,

והלה (השומר) אומר אותם גפנים שמסרת לי לשמור, אינן אלא חמש

ר"מ מחייב, מי חייב _____ ומה הוא חייב (רש"י) _____ ומה הוא נשבע _____

מדוע הוא חייב להישבע _____

וחכ"א, כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע, ולכן האם הוא נשבע עליהם (רש"י) _____

ואמר ר' יוסי בר חנינא, ענבים שכבר הבשילו והעומדות ליבצר, אינן בינייהו (בין ר' מאיר וחכמים)

דמר סבר, כבצורות דמיין (כאילו כבר נבצרו), ולכן יש להם דין כמטלטלין ונשבעים עליהם, מי סובר כן _____

לפי זה מה הדין בקרקע עצמו (רש"י) _____

ומר (חכמים) סבר, לאו כבצורות דמיין, ולכן האם נשבעין עליהן _____

ביאור מחלוקת ר' מאיר וחכמים לפי ר' יוסי בר חנינא

לפי ר' מאיר	האם ענבים העומדות ליבצר כבצורות דמיין או לא	ולכן האם דינם כקרקע או כמטלטלין	ולכן האם נשבעין עליהם

סכס, מה מוכיחה הגמ' מדברי ר' יוסי בר חנינא _____

באר ההוכחה _____

כתבו התוס' בד"ה ואמר ר' יוסי בר חנינא, שאפשר להוכיח מדברי ר' מאיר עצמו, שהוא סובר שאין נשבעין על

הקרקעות, מאלו מילים אפשר להוכיח כן _____

באר ההוכחה _____

סיכום האם ר' מאיר סובר נשבעים על הקרקע או לא

איך משמע שהוא סובר כן	בשלב זה האם ר' מאיר סובר נשבעין על הקרקעות	
		ממאי דסבר ר' מאיר מקשינן קרקע לעבד, וכו' דלמא אעבד הוא דנשבעין, אבל אקרקע לא
		... זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע המוכר וכו', דברי ר' מאיר, וחכמים אומרים, אין נשבעין לא על העבדים, ולא על הקרקעות
		ממאי, דלמא "כשם" קאמרו כי היכי דאודית לן בקרקעות, אודי לן נמי בעבדים
		וא"ר יוסי בר חנינא, ענבים העומדות ליבצר, אינן בינייהו, דמר סבר, כבצורות דמיין, ומר סבר, לאו כבצורות דמיין

המשך בבא מציעא דף ק' ע"א - ע"ב

מאחר והגמ' דחתה התירוץ של רב ששת, שהרי ר' מאיר סובר שאין נשבעים על הקרקעות, חוזרת הגמ' לתירוץ של ר' הושעיא
אלא לעולם אפשר לתרץ את משנתנו **כדרכי הושעיא**, לפי תירוצו מה תובע הלוקח _____
 ומה מודה לו המוכר _____
 ומדוע הוא חייב לישבע על העבד _____
ודקשיא לך, וכי **זוקקין** אתא לאשמועינן, באר הקושיא _____
 אפשר לתרץ, **איצטריך** התנא להשמיע שנשבעים על כסות של עבד, ועל עומרי שדה, משום **דסד"א**, **כסות עבד כעבד**
דמי, **עומרי שדה כשדה דמי**, **קמ"ל** תנא דמשנתנו, שאין הכסות כעבד עצמו, ואין העומרים כשדה עצמה
 ולכן האם נשבעין עליהם (רש"י) _____

ביאור החידוש של משנתנו לפי ר' הושעיא

האם כסות עבד כעבד דמי ועומרי שדה כשדה דמי	ולכן האם נשבעין על הכסות והעומרים	ולכן האם ישבע המוכר ב"זה אומר גדול וזה אומר קטן"	
(רש"י)	(שם)		בלי החידוש של משנתנו
			לפי החידוש של משנתנו

סיכום התירוצים על הקושיות "אמאי ישבע וכו'"

מה מקשה על זה	כיצד מתורצת הקושיא "אמאי ישבע"...			"זה אומר גדול וזה אומר קטן" מה טוען הלוקח
	אין נשבעין על העבדים	הילך הוא	מה שטענו לא הודה לו, וכו'	
				לפי רב
ר' הושעיא				לפי שמואל
רב ששת				לפי ר' הושעיא
הגמרא				לפי רב ששת

בבא מציעא דף ק' ע"ב

לעיל הביאה הגמרא דברי הברייתא "המחליף פרה בחמור וכו', זה אומר איני יודע, וזה אומר איני יודע, יחלוקו" מבארת הגמ', **הא מני התנא של הברייתא, סומכוס היא, דאמר, ממון המוטל בספק, חולקין** מקשה הגמ', **אימא סיפא, זה אומר ברשותי ילדה, וזה אומר ברשותי ילדה, ישבע המוכר שברשותו ילדה, ויטול את הוולד, ולרבה בר רב הונא דאמר, אין, אמר סומכוס ממון המוטל בספק חולקין אפילו ברי וברי, אם כן אמאי ישבע מוכר ויטול את הוולד, הרי יחלוקו מיבעיא**

סיכום הקושיא: מי התנא של הברייתא _____
איך הוכיחה הגמ' כן _____
מה המקרה בסיפא של הברייתא _____
ומה הדין לפי מה דתני בברייתא _____
ומה צריך להיות הדין לפי סומכוס אליבא דרבה בר רב הונא _____
ומדוע _____

מתרצת הגמ', **מודה סומכוס, היכא דאיכא חיוב שבועה דאורייתא, דלא אמרינן יחלוקו, אלא נשבע ונוטל, והברייתא איירי ודקטעה המוכר לידה של השפחה, כדרבא, כמו שרבא תירץ את המשנה אליבא דרב ששת.** מדוע הוצרך לומר דאיירי "דקטעה לידה" (רש"י) _____
סיכום התירץ: סומכוס מודה במקרה שהנתבע חייב שבועה דאורייתא, דלא אמרינן יחלוקו, אלא נשבע ונוטל, ובסיפא הוא חייב שבועה מפני שהוא מודה במקצת ביאור מדוע הוא מודה במקצת:

מה תובע הלוקח (שם) _____ ועל מה מודה המוכר _____
מדוע לא הוי הילך _____
ומדוע הוא נשבע, הרי "אין נשבעין על העבדים" (שם) _____

סכס, איך מוכח שהתנא של הברייתא זה סומכוס _____
א"כ מדוע בסיפא המוכר נשבע ונוטל את הוולד: _____
לפי רבא (לעיל עמוד א' מיד לאחר המשנה) _____
לפי רבה בר רב הונא _____

בבא מציעא דף ק' ע"ב - ק"א ע"א

הקדמה: אע"פ שאסור לקצוץ אילני מאכל משום איסור "בל תשחית", מ"מ יש אופנים שיותר, כמו שכתב בספר החינוך מצוה תקכ"ט, וזה לשונו: "שלא אסרה תורה שלא לקוץ אילני מאכל אלא בקוצץ אותם דרך השחתה, אבל ודאי מותר לקוץ אם ימצא בדבר תועלת".

מתנ"י המוכר זיתיו לעצים, מה הכוונה "לעצים" (רש"י)

ההלוקח השהה אותם בקרקע, ועשו זיתים רעים, שעושים פחות מרביעית לסאה

פרש "פחות מרביעית לסאה" (רש"י)

הרי זיתים אלו של בעל הזיתים, האם הכוונה למוכר או ללוקח

אבל אם עשו זיתים טובים שאפשר להוציא מהן רביעית שמן לסאה של זיתים

זה אומר "זיתיו גדלו", מי אומר כן (המוכר/הלוקח)

וזה אומר "ארצי גדלה", מי אומר כן (המוכר/הלוקח)

הדין הוא, שיחלוקו, האם זה רק לפי סומכוס או אפילו לפי רבנן (חידושים המיוחסים להריטב"א)

מדוע במקרה זה לכו"ע הדין הוא שיחלוקו (שם)

דין נוסף: שטף נהר זיתיו ועקרו עם השרשים, ונתנם לתוך שדה חבירו, ונשתרשו שם ועשו פירות

זה אומר "זיתיו גדלו", זה אומר "ארצי גדלה", הדין הוא שיחלוקו, שהרי שניהם גידלו את הזיתים.

סיכום דיני המשנה, למי שייכים הזיתים:

המוכר זיתיו לעצים: כשעשו פחות מרביעית לסאה _____ כשעשו רביעית לסאה _____

כששטף נהר זיתיו ונתנם לתוך שדה חבירו _____

גמ' שנינו במשנתנו: "המוכר זיתיו לעצים, ועשו פחות מרביעית לסאה, הרי אלו של בעל הזיתים, עשו רביעית לסאה, יחלוקו"

שואלת הגמ', היכי דמי, אי דאמר ליה "קוץ לאלתר", מי אמר למי _____

א"כ אפילו אם עשו פחות מרביעית נמי לבעל הקרקע (נחלקו הראשונים האם הכוונה שהכל לבעל הקרקע או שיחלוקו)

ומה הדין דתני במשנה _____

אי דא"ל המוכר "כל אימת דבעית קוץ", פרש _____

א"כ אפילו אם עשו רביעית, נמי, לבעל זיתים, שהרי השאיר את זיתיו בשדהו ברשות

ומה הדין דתני במשנה _____

משיבה הגמ', לא צריכא, דאמר ליה "סתמא", פרש _____

ולכן, אם עשו פחות מרביעית, לא קפדי אינשי, אין דרך בני אדם להקפיד על דבר מועט כזה

במקרה של המוכר זיתיו ועשו פחות מרביעית, מי אינו מקפיד _____ ולכן למי שייכים הזיתים _____

אבל אם עשו רביעית, קפדי אינשי, ולכן למי שייכים הזיתים _____

א"ר שמעון בן פזי, ורביעית שאמרו במשנתנו

מחשבים אותו חוץ מן ההוצאה, דהיינו שנשאר דמי רביעית שמן לאחר שפיחת דמי הוצאות

אלו הוצאות (רש"י) א. _____ ב. _____

המשך בבא מציעא דף ק' ע"ב - ק"א ע"א

סיכום הדינים ב"המוכר זיתיו לעצים"

כשאמר לו המוכר	למי שייכים הזיתים	ומדוע
קוץ לאלתר		
כל אימת דבעית קוץ		
סתמא	ועשו פחות מרביעית לסאה	
	ועשו רביעית לסאה	

הקדמה להבנת המשך הגמ'

אילן שעקרו הרוח או ששטפו נהר, והוליכו עם העפר שסביב השורשים למקום אחר, ונשרש שם, אם יכול לחיות מן העפר שבא עמו בלא תוספת עפר אחר, הרי הוא כנטוע במקומו הראשון, ופטור מן הערלה, ואם לאו, הרי הוא כאילן הנטוע מחדש, וחייב בערלה. (ע"פ המשנה והרע"ב במסכת ערלה פ"א מ"ג)

אילן שנעקר יחד עם העפר שסביבו

	האם הוא כנטיעה חדשה או לא	ולכן האם חייב בערלה
אם יכול לחיות מן העפר שסביבו		
אם אינו יכול לחיות מן העפר שסביבו		

שנינו במשנתנו, "שטף נהר זיתיו ונתנם לתוך שדה חבירו, זה אומר זיתי גדלו, וזה אומר ארצי גדלה, יחלוקו"

אמר עולא אמר ריש לקיש, לא שנו, שְׁמָה (רש"י ד"ה ולאחר שלש)

אלא שנעקרו האילנות בגושיהן, ולאחר שלש שנים מעת ששטפו הנהר,

מה הפירוש "בגושיהן" (רש"י)

אבל אם נעקרו בלא גושיהם, ודאי שאין לבעל הקרקע חלק בפירות, שהרי הם אסורים משום ערלה.

אבל בתוך שלש שנים מעת ששטפו, הכל של בעל הזיתים, דאמר ליה, מי יכול לומר למי

"אי את נטעת עצים בשדה שלך, בתוך שלש מי הוה אכלת", מדוע לא היה בעל השדה יכול לאוכלו

ומכיון שהזיתים מותרים רק מפני הגושים של בעל הזיתים, א"כ כל הפירות הן שלו ואין לבעל הקרקע חלק בהם.

סיכום דברי עולא

כשאמר לו המוכר	למי שייכים הזיתים	ומדוע
בתוך שלש שנים		
(רש"י)		
לאחר שלש שנים		

המשך בבא מציעא דף ק' ע"ב - ק"א ע"א

מקשה הגמ', **ולימא ליה**, מי יכול לומר למי _____

"אי אנא נטעי בשדה שלי, הרי **לאחר שלש הוה אכילנא ליה כוליה** פירות, **השתא קאכלת פלגא בהדאי"**
ביאור טענת בעל הקרקע על פי תוס':

שהוא אומר לבעל הזיתים, שהוא היה יכול לומר לו שיעקור את הזיתים והיה נוטע עצים שלו
ואז מתי היה יכול לאכול את הזיתים _____ האם אז היה אוכלם לבד _____

ומה שהשאיר אותם בשדה, והסכים לחלוק עם בעל הזיתים לאחר שלש שנים, זה רק באיזה תנאי _____
מאחר והגמ' הקשתה על דברי עולא בשם ריש לקיש, מבאר רבין את דברי ר"ל באופן אחר _____

אלא כי אתא רבין אמר ריש לקיש, לא שנו, שְׁפָמָה _____

אלא שנעקרו בגושיהן, ובתוך שלש שנים משנעקרו, אבל לאחר שעברו שלש שנים, הכל לבעל הקרקע
משום **דאמר ליה** בעל הקרקע לבעל הזיתים, **"אי אנא נטעי, לאחר שלש מי לא הוה אכילנא ליה כוליה"**
מקשה הגמ', **ולימא ליה**, מי יכול לומר למי _____

"אי את נטעת, בתוך שלש לא הוה אכלת, השתא קא אכלת פלגא בהדאי"
ולכן מה צריך להיות הדין לפי טענתו _____

מתרצת הגמ', **משום דאמר ליה** בעל הקרקע לבעל הזיתים, **"אי אנא נטעי, הוה העצים קטיני**
מה הפירוש **"קטיני"** (רש"י) _____

וזרענא תחותיהו (תחתיהם) **סילקא וירקא**, מדוע יכול לזרוע שם רק כשהעצים דקין (שם) _____

סיכום דברי ריש לקיש

מסום דאמר ליה	הכל של מי	אבל באיזה זמן	אלא שנעקרו בגושיהן ובאיזה זמן משנעקרו	לא שנו שְׁפָמָה	
					לפי עולא
					לפי רבין

סיכום הדינים

לפי רבין אמר ריש לקיש		לפי עולא אמר ריש לקיש		
והטעם	למי שייכים הזיתים	והטעם	למי שייכים הזיתים	
				לאחר ג' שנים
				בתוך ג' שנים
				מה מקשה הגמ'
				מה התירוץ

המשך בבא מציעא דף ק' ע"ב - ק"א ע"א

תנא בברייתא, אמר הלה "זיתי אני נוטל", מי אמר למי _____
 אין שומעין לו, אלא הוא חייב להשאירם בשדה חבירו
 ושאלת הגמ', מאי טעמא, שאין שומעין לו, אמר רבי יוחנן, משום ישוב ארץ ישראל, דהיינו שלא ישארו השדות שבא"י
 בזרות, לפי זה מה יהיה הדין בחוץ לארץ _____
 אמר ר' ירמיה, כגון דא, איזה דבר _____
 צריכא גברא רבה כרבי יוחנן לאומרו, ולא היינו אומרים אותה מסברא.

הקדמה: ישנם כמה אופנים בהם אדם מקבל שדה של חבירו כדי לעבוד בה:
 א. חוכר: ששוכר שדה מחבירו ומגדל שם פירות, והתשלום עבור השכירות הוא בפירות, דהיינו שהוא מתחייב לתת למשכיר כמות קבועה של פירות בכל שנה, ואפילו אם השדה לא תעשה פירות כלל.
 ב. מקבל - אריס: המקבל שדה מחבירו לעבוד בה, והוא נוטל עבור עבודתו חלק בפירות שיגדלו, כפי מה שהתנו ביניהם (למחצה או לשליש או לרביע).

תנן התם במשנה במסכת דמאי, מדוע הביאה הגמ' משנה זו כאן (רש"י ד"ה א"ר ירמיה) _____
 ר' יהודה אומר, המקבל שדה אבותיו מן הנכרי באריסות, האריס מעשר, ואח"כ ונותן לו
 כמה מהתבואה הוא צריך לעשר (רש"י) _____
 "ונותן לו" למי הוא נותן (שם) _____ ומה הוא נותן לו (שם) _____
 ומה מפסיד האריס ע"י זה (שם) _____

סבריה (בתחילה סברו החכמים שהביאו משנה זו), מאי הכוונה "שדה אבותיו", היינו שדה שבארץ ישראל
 ואמאי קרו לה "שדה אבותיו", משום שארץ ישראל היא שדה אברהם יצחק ויעקב
 וקסבר רבי יהודה ב' דברים:

א. שאין מועיל הקנין שיש לנכרי בארץ ישראל, להפקיע את פירותיה מיד חיוב מעשר, ולכן חייב האריס לעשר חלק שלו
 אע"פ שהבעלים של השדה הוא נכרי.

ב. והטעם שהאריס חייב לעשר גם את חלקו של הנכרי, משום שהוא סובר ומקבל (אריס) כחוכר דמי (דינו כחוכר)

מה חוכר, בין עבד השדה פירות ובין לא עבד, עליו לשלם לבעלים, ולכן בעי עשורי את כל הפירות, ורק אח"כ ומיתן ליה
 לבעל השדה את הפירות שהתחייב לתת לו, ואינו יכול לתת לו טבל
דכי פורע חובתו דמי, פירוש, שהוא כמו אדם שמשלם חוב לחבירו, שחייב לתת לו פירות מעושרים
 באר מדוע הוא צריך לעשר גם את החלק שהוא נותן לנכרי _____

אף מקבל (אריס), נמי, כי פורע חובתו דמי, ולכן מעשר אף החלק של הנכרי, ואח"כ ונותן לו

סיכום ב' הדברים שסובר ר' יהודה שלכן "מעשר ונותן לו"

מה סובר ר' יהודה	ולכן מה הדין	באר מדוע
א.	השדה חייב במעשרות	דאע"פ שהקרקע שייך לנכרי, אין קנינו ארעא להפקיע הפירות מחיוב תרומות ומעשרות
ב.	הוא חייב לעשר גם את החלק של הנכרי	שהרי חוכר כל הפירות הלפיכך שדה היא שלו, והפירות שהוא נותן לנכר השדה עזר החכמות הרי זה פרוצון חוב, ואין יכול לפיכך חובו אלא, ואריס הרי הוא כחוכר

המשך בבא מציעא דף ק' ע"ב - ק"א ע"א

א"ל רב כהנא לרב פפי, ואמרי לה שאמר לרב זביד והקשה לו
אלא הא דתניא, רבי יהודה אומר, המקבל שדה אבותיו באריסות ממציק (אנס-גזלן) נכרי
הדין הוא, שמעשר קודם את כל הפירות, ואח"כ ונותן לו למציק את חלקו
מדוע שדה של "מציק נכרי" חייב במעשרות (ריטב"א)
וקשה, מאי איריא במציק, אפילו אין מציק, אלא שהנכרי קנה את השדה, נמי, מה צריך להיות הדין
(ומדוע שם)

סיכום הקושיא

איך רואים זאת	המקבל שדה מנכרי שאינו מציק האם מעשר ונותן לו	
		לפי ה"סברוה"
		לפי דברי ר' יהודה בברייתא

מסקנת הגמ', אלא לעולם ר' יהודה סובר יש קנין לנכרי בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר

ולכן האם הוא חייב לעשר פירות נכרי שגדלו בארץ ישראל
ומקבל לאו כחוכר דמי, פירוש, או שאפשר לומר שהוא סובר שאריס אינו כחוכר
ולכן האם חייב לעשר את החלק של הנכרי
ומאי הכוונה "שדה אבותיו", שדה אבותיו ממש, דהיינו שהנכרי גולה מהם, מאבותיו של מי גולה
ולדידיה (לבנו של הנגזל) הוא דקנסוה רבנן, שמה
דאידי דחביבא עליה, מדוע היא חביבה עליו
טפי ואזיל (מוסיף והולך), ומקבל לה, מה הוא מוסיף (רש"י)
ומה הפירוש "ומקבל לה"
אבל איניש דעלמא שאינה חביבה עליו, לא קנסוהו רבנן, שאם נחייב אותו לעשר גם את החלק של הנכרי, ימנע מלקבל את השדה
שואלת הגמ', ולדידיה (לפני) מ"ט קנסוה רבנן לעשר גם חלק של הנכרי
אמר ר' יוחנן, כדי שתהא השדה ברה בידו, מה הפירוש "ברה" (רש"י)
ביד מי צריך שתהיה "ברה"
וגם על דברי ר' יוחנן אלו אמר רבי ירמיה, כגון דא צריכא רבה.
סכס, בברייתא של "מציק", מי מיירי שמקבל את השדה מהמציק
מה קנסו אותו רבנן ומדוע קנסו רק אותו
מדוע באיניש דעלמא לא קנסוהו
ומדוע הבן יקבל אותה באריסות אע"פ שהוא צריך לעשר חלק של הנכרי
ואיך זה יגרום שירצה לקנותו מן הנכרי
סיכום דברי ר' יהודה

מה הכוונה "שדה אבותיו"	האם יש קנין לנכרי בא"י להפקיע מיד מעשר	והאם מקבל כחוכר דמי	מדוע הוא חייב לעשר את חלק הנכרי
לפי המסקנא	אפשר לומר יש קנין	אפשר לומר שאינו כחוכר	

בבא מציעא דף ק"א ע"א - ק"א ע"ב

איתמר, היורד לתוך שדה חברו, ונטעה שלא ברשות של בעל השדה

אלו נטיעות נטע שם (רש"י)

ולאחר מכן היורד תובע תשלום מבעל השדה עבור האילנות שנטע בשדהו, שהרי הוא נהנה מהם

אמר רב, שמין לו ליורד, כמה הוצאות היו לו, וכמה השביח השדה בגלל נטיעותיו

וידו על התחתונה, ידו של מי על התחתונה

ביאור "ידו על התחתונה"

משלם לו בעל השדה ולכן כמה	האם השבח יתר על ההוצאה או ההוצאה יתירה על השבח	והשדה ביחד עם הנטיעות שווה	
		700 זוז	שדה ששווה 500 זוז בלי הנטיעות והיורד הוציא 100 זוז
		550 זוז	

ושמואל אמר, בין אם השבח יתר על ההוצאה, בין אם ההוצאה יתירה על השבח, אומדין (משערים) כמה אדם רוצה ליתן

בשדה זו כדי לנוטעה, באר כמה משלם בעל השדה לפי דבריו (רש"י ד"ה גלית)

אמר רב פפא, ולא פליגי, מי אינם חולקים

כאן מיירי בשדה העשויה ליטע בה אילנות, דהיינו שהשדה יפה לאילנות יותר מתבואה וזרעים

כאן מיירי בשדה שאינה עשויה ליטע בה אילנות, אלא תבואה וזרעים

מי איירי בשדה: העשויה ליטע (רש"י) בשאינה עשויה ליטע

סיכום דברי רב פפא "ולא פליגי"

ומדוע	ולכן מה הדין כשנטע אילנות	באיזה שדה מיירי	
כיון שהשדה אינה עשויה לאילנות, און אומרים שגלל השדה אינו חוצה נטיעות אלא			רב
כיון שהשדה עשויה לכה און אומרים שגלל השדה חוצה נטיעות אלא			שמואל

המשך בבא מציעא דף ק"א ע"א - ק"א ע"ב

והא דרב, שמה הוא סובר _____
 לאו בפירוש איתמר, אלא מכללא איתמר, פרש _____
 דההוא בעל שדה דאתא לקמיה דרב, לדון עם אחד שירד לשדהו ונטע שם אילנות שלא ברשות
 אמר ליה רב לבעל השדה, זיל שום ליה, כמה אתה צריך לשלם לו (ולא אמר כמה, משום שרב הסתפק אם השדה עשויה
 ליטע או לא)
 אמר ליה בעל השדה, לא בעינא (איני רוצה), והסתפק רב מדוע לא רצה, שעדיין לא ידע איזה סוג שדה הוא
 דשמא איזה שדה הוא (נמוקי יוסף) _____
 וכיון שרב סבר דשמא השדה אינה עשויה ליטע, לפיכך אמר ליה, זיל שום ליה, וידו על התחתונה
 יד של מי _____ ומדוע _____
 שוב אמר ליה בעל השדה לרב, לא בעינא, רב לא ידע מה הייתה כוונתו כשחזר ואמר "לא בעינא"
 שאיך אפשר לפרש כוונתו (רשי"י ונמוקי יוסף) _____
 מדוע אינו רוצה בנטיעות כלל (רשי"י שם) _____
 לפי טענתו מה צריך להיות הדין _____
 ושתק רב, כיון שקיבל טענתו
 לסוף חזייה רב דגדרה בעל השדה את שדהו, וקא מנטר לה לנטיעות
 אמר ליה רב, גלית אדעתך דניחא לך במה שנטע, ולכן, זיל שום ליה, וידו על העליונה, יד של מי _____
 סכס, היכן רואים בדברי רב, ששדה שאינה עשויה ליטע, יד היורד על התחתונה _____
 סיכום דין ודברים בין רב לבעל השדה ע"פ נמוקי יוסף

ומדוע	ולכן מה פסק לו	בשלב זה מה הבין רב איזה שדה היה	
כ"ל שהסתפק	שחייב לשלם אלא לא פירי כמה הוא חייב לשלם	הסתפק אם השדה עשויה ליטע או לא	זיל שום ליה
ששדה שאינה עשויה ליטע הדין הוא שידו על התחתונה			לא בעינא (בפעם הראשונה)
לא היה צורך באונת בעל השדה	שתק, והמתין לראות מה יעשה בעל השדה		לא בעינא (בפעם השנייה)
		דינחא ליה בג' ע'א	לסוף חזייה וכו'

סכס, היורד לתוך שדה חברו שלא ברשות והשביחה, באיזה מקרה הדין הוא :

שאינו מקבל כלום _____
 שידו על העליונה _____
 שידו על התחתונה _____

המשך בבא מציעא דף ק"א ע"א - ק"א ע"ב

איתמר, היורד לתוך חורבתו של חבירו, ובנאה שלא ברשותו, ואמר לו היורד לבעל החורבה, עציי ואבניי אני נוטל, ואני מחזיר את החורבה לקדמותה

רב נחמן אמר שומעין לו (ליורד, שמקבלים את דבריו), רב ששת אמר אין שומעין לו סכס, האם היורד יכול ליטול את עציו ואבניו:

לפי רב נחמן _____ לפי רב ששת _____

מיתבי, דתני בברייתא, שאם אמר עציי ואבניי אני נוטל

ר' שמעון בן גמליאל אומר, שבית שמאי וב"ה נחלקו בזה, ב"ש אומרים שומעין לו, ובית הלל אומרים אין שומעין לו לימא רב נחמן דאמר כבית שמאי, מה קשה אם נאמר כן _____

מתרצת הגמ', הוא (רב נחמן) דאמר כי האי תנא, דתניא, שומעין לו, דברי ר' שמעון בן אלעזר,

ר' שמעון בן גמליאל אומר, בית שמאי אומרים שומעין לו, ובית הלל אומרים, אין שומעין לו

סיכום דברי בית שמאי ובית הלל בדין אמר עציי ואבניי אני נוטל

מה סוברים בית שמאי ובית הלל	האם בית שמאי ובית הלל נחלקו אם שומעין לו או לא	
		לפי ר' שמעון בן גמליאל
		לפי ר' שמעון בן אלעזר

כמו איזה תנא סובר רב נחמן (רש"י) _____

ומה סוברים ב"ש וב"ה לפי דבריו (שם) _____

שואלת הגמ', מאי הוי עלה, באר את השאלה _____

א"ר יעקב אמר ר' יוחנן, בבית, מה המקרה (רש"י) _____

שומעין לו, אם אמר עציי ואבניי אני נוטל

אבל בשדה, אין שומעין לו, מה המקרה (רש"י) _____

ומבאר הגמ', בשדה מאי טעמא, שמה _____

משום ישוב ארץ ישראל, באר מדוע זו סיבה שאין שומעין לו _____

איכא דאמרי, משום כחשא דארעא, באר (רש"י) _____

שואלת הגמ', מאי בינייהו, בין מי למי _____

משיבה הגמ', איכא בינייהו, יורד לתוך שדה חבירו בחוצה לארץ

לפי איזה מאן דאמר, אין שומעין לו _____ שומעין לו _____

ביאור הטעם שאין שומעין לו והנפק"מ ביניהם

לפי זה מה הדין בחוץ לארץ	מדוע בשדה אין שומעין לו	
		ללישנא קמא
		לאיכא דאמרי

בבא מציעא דף ק"א ע"ב

מתנ"י המשכיר בית לחבירו בימות הגשמים, אינו יכול להוציאו מהבית מן החג (סוכות) ועד הפסח, בימות החמה,

אינו יכול להוציאו עד שיעברו שלשים יום

ובכרכים (עירות גדולות), אחד ימות החמה ואחד ימות הגשמים, אינו יכול להוציאו עד שיעברו שנים עשר חדש

ובחנויות אם השכירן לחבירו ורוצה להפסיק את השכירות

אחד בעירות ואחד בכרכים, אינו יכול להוציאו מהחנות עד שיעברו שנים עשר חדש

ר' שמעון בן גמליאל אומר, שבחנות של נחתומים ושל צבעים, אינו יכול להוציאו עד שיעברו שלש שנים

סיכום דיני המשנה (לפי פשוטו)

ומדוע	עד מתי אין יכול להוציאו		
זמא' ית'רש זא'י'ה אל'פן מ'ירי זמה הט'פ	בימות גשמים	בעירות	בית
	בימות החמה		
		בכרכין	
		בסתם חנויות	חנות
		בחנות של נחתומין ושל צבעים לרשב"ג	

גמ' לפי הבנת הגמ' עתה, מה הכוונה "המשכיר בית לחבירו בימות הגשמים" (רש"י)

שואלת הגמ', מאי שנא ימות הגשמים, שמה הדין בהם

הוא משום, דכי אגר איניש ביתא בימות הגשמים, אגר לכולהו ימות הגשמים, פרש

אם כן, המשכיר בית לימות החמה נמי, מה צריך להיות הדין גם בהם

דכי אגר איניש ביתא, לכולהו ימות החמה אגר, שהרי מה א"ל השוכר (רש"י)

משיבה הגמ', אלא בימות הגשמים, היינו טעמא שאינו יכול להוציאו, דלא שכיח ביתא למיגר

לפי התירוץ, האם השוכר פירש לכמה זמן הוא רוצה לשכור את הבית (רש"י)

ולכן לכמה זמן שכרו (שם)

א"כ מדוע בימות הגשמים אינו יכול להוציאו (שם)

סיכום המשכיר בית לחבירו עד מתי יכול אינו להוציאו

מדוע	עד מתי אין יכול להוציאו	
		כשהשכיר לימות הגשמים
		כשהשכיר לימות החמה
		כששכר סתם בימות החמה
		כששכר סתם בימות הגשמים

המשך בבא מציעא דף ק"א ע"ב

מקשה הגמ', אם כן שהטעם שאינו יכול להוציאו בימות הגשמים, הוא משום דלא שכיח ביתא למיגר אימא סיפא, בכרכים, אחד ימות החמה, ואחד ימות הגשמים, אינו יכול להוציאו עד שיעברו שנים עשר חדש, וקשה, ואילו מלו ליה יומי שכירות (י"ב חודש) בימות הגשמים, מפיק ליה, ואמאי יכול להוציאו, הא לא שכיח ביתא למיגר סיכום הקושיא:

לפי מה ששנינו בסיפא, האם המשכיר יכול להוציאו כשנגמרו ימי השכירות בימות הגשמים _____
 איך משמע כן _____

ומה צריך להיות הדין לפי קושית הגמ' _____ ומדוע _____

מתרצת הגמ', אמר רב יהודה, שהל' יום וי"ב חודש שנאמרו במשנה, אין הכוונה שיכול להוציאו לאחר שעברו ל' יום או י"ב חודש מתחילת השכירות, אלא להודיע קתני, דהיינו, שצריך להודיעו ל' יום או י"ב חודש לפני שמוציאו מה עליו להודיעו (רש"י) _____

והכי קאמר, המשכיר בית לחבירו סתם, אין יכול להוציאו בימות הגשמים, דהיינו מחג הסוכות ועד הפסח, אלא א"כ הודיעו שאינו רוצה להמשיך להשכיר לו את הבית, שלשים יום מעיקרא, קודם שהתחילו ימות הגשמים א"כ מתי (באיזה תאריך) עליו להודיעו אם בא להוציאו בימות הגשמים (שם) _____

באר לפי התירוץ "בימות החמה שלשים יום" (שם) _____
 לפי זה מתי עליו להודיעו כשכלו ימי השכירות בימות החמה _____

תניא נמי הכי, כשאמרו חכמים במשנה, שלשים יום, לענין בתים שבעיירות, וכשאמרו שנים עשר חדש, לענין בתים שבכרכין, לא אמרו כן אלא לענין מתי צריך המשכיר להודיעו שאינו רוצה להמשיך להשכיר לו את הבית המשך הברייתא, וכשם שמשכיר צריך להודיע לשוכר, שרוצה להוציאו

כך שוכר צריך להודיע למשכיר, ומה עליו להודיעו _____
 משום דאמר ליה, מי יכול לומר למי _____

אי אודעתן, הוה טרחנא ומותיבנא ביה איניש מעליא, באר טענתו _____
 סיכום מתי יכול המשכיר להוציא את השוכר מהבית _____

בכרכים		בעיירות		הודיעו ב... א' אלול ט"ו אלול ט"ז אלול א' שבט
ומדוע	עד מתי אין יכול להוציאו	ומדוע	עד מתי אין יכול להוציאו	

ביאור המשנה

הקושיא	פרש "בימות החמה שלשים יום"	פרש "בימות הגשמים אינו יכול להוציאו וכו'"	
			לפי ההוה אמינא
			לפי מהלך ב'
			לפי רב יהודה

המשך בבא מציעא דף ק"א ע"ב

אמר רב אסי, אם נכנס אפילו יום אחד מימי השכירות בימות הגשמים, אינו יכול להוציאו מן החג עד הפסח

לפי זה, האם רשאי להוציאו יום אחד קודם ימות הגשמים _____
 מקשה הגמ', והא אנו שלשים יום (קאמר) [תנן], לפי זה, האם רשאי להוציאו יום אחד קודם ימות הגשמים _____
 מתרצת הגמ', הכי קאמר רב אסי, אם נכנס אפילו יום אחד בימות הגשמים מהני שלשים יום שצריך להודיעו, היינו
 שיום האחרון של השלושים יום שצריך להודיעו, נכנס לימות הגשמים, אינו יכול להוציאו מן החג ועד הפסח
 סיכום הקושיא והתירוץ על רב אסי

לפי התירוץ		לפי הבנת הגמ' בקושיא		
לפי זה מה יהיה הדין אם הודיעו בט"ז אלול	עד מתי יכול להוציאו	לפי זה מה יהיה הדין אם הודיעו בט"ז אלול	עד מתי יכול להוציאו	
				לפי דברי רב אסי
				לפי מה דתני במשנה

סכס, "אם נכנס יום אחד בימות הגשמים"

האם הכוונה "יום אחד" מהימים שהוא דר שם, או "יום אחד" מתוך השלושים שצריך להודיעו

לפי הבנת הגמ' בקושיא _____
 לפי התירוץ _____

אמר רב הונא, ואם בא בעל הבית לרבות בדמיה, אלו דמים הוא רוצה להרבות (רש"י) _____
 מרבה מותר לו לעשות כן, אפילו אם לא הודיעו קודם

א"ל רב נחמן לרב הונא, האי, לנקטיה בכובסיה דלשבקיה לגלימא, פירוש, הרי זה כאוחזו בכח עד שנותן לו בגדו,
 כלומר, שאם המשכיר יכול להעלות את השכר, הרי זה ממש כמו שמוציאו, שהרי הוא יוכל לדרוש שכר שאין יכול לעמוד בו.

מתרצת הגמ', לא צריכא רב הונא לומר שיכול להרבות בדמיה, אלא במקרה דאייקור בתי

מדוע במקרה זה מותר לו לרבות דמיה (רש"י) _____

הערה: דין זה שהמשכיר יכול לרבות בדמיה, היינו שיכול לומר לשוכר "או שתתן שכר כפי היוקר של היום או תצא", אבל אינו יכול לבא בסוף החודש ולהוסיף על דמי השכירות למפרע, אלא משלם לו לפי מה שקבעו מתחילה.

סיכום דברי רב הונא

ומדוע	האם המשכיר יכול להוסיף על דמי השכירות כשנגמר זמן השכירות ולא הודיעו	
		כשלא אייקור בתי
		כשאייקור בתי

המשך בבא מציעא דף ק"א ע"ב

הגמ' מביאה מקרים שבהם המשכיר יכול להוציא את השוכר מבלי להודיעו, ויש שאינו יכול

א. פשיטא (בניחותא), שאם **נפל ליה ביתא**, הבית של מי (רש"י) _____
אמר ליה, לא עדיפת את מינאי (אתה לא עדיף ממני), מי יכול לומר כן למי (רש"י) _____
 ולכן האם המשכיר יכול להוציאו _____
 האם הוא בא להוציאו תוך זמן השכירות או אחר כך (רש"י) _____
 מה היה השוכר יכול לטעון, שלא יוכל המשכיר להוציאו (שם) _____
 ומה טוען המשכיר על זה (שם) _____
 סכס, האם במקרה זה המשכיר יכול להוציאו מבלי להודיעו _____

ב. **זבניה** (מכר את הבית) **או אורתיה** (הורישו) **או יהביה במתנה**, מי עשה כן (רש"י) _____
 מי מבקש להוציא את מי _____
אמר ליה, מי יכול לומר למי (רש"י) _____
לא עדיפת את מגברא דאתית מיניה, פרש "גברא דאתית מיניה" _____
 למי הכוונה (רש"י) _____
 האם הוא היה יכול להוציאו (שם) _____
 ולכן מה הדין גם אצל הלוקח/היורש/המקבל מתנה (שם) _____

ג. **כלליה** המשכיר **לבריה**, באר מה הוא עשה (רש"י) _____
 לשם מה הוא צריך עכשיו את הבית (שם) _____
חזינן, אי הוה אפשר למשכיר לאודועיה, מה היה יכול להודיעו _____
איבעי ליה לאודועיה, ומה הדין אם לא הודיעו _____
ואי לא, מה לא _____
אמר ליה משכיר לשוכר, **לא עדיפת מינאי**, ולכן האם הוא יכול להוציאו _____
 סיכום הדינים כשנגמר זמן השכירות מתי יכול להוציאו בלי להודיעו ומתי לא

והטעם	האם הוא רשאי להוציאו	מי מבקש להוציא את מי	מה המקרה	
				נפל ליה ביתא
				זבניה או אורתיה או יהביה במתנה
	אי הוה אפשר לאודועיה			כלליה לבריה
	אי לא הוה אפשר לאודועיה			

המשך בבא מציעא דף ק"א ע"ב

הגמרא מביאה מעשה שהמשכיר הוציא את השוכר, ועשה כן על פי דין.

ההוא גברא דזבן ארבא דחמרא, לא אשכח דוכתא לאותוביה

באר מה היה המעשה _____

אמר לה לההיא איתתא, האם אית לך דוכתא לאוגרי, אמרה ליה, לא

מה שאל אותה _____ ומה אמרה לו _____

אזל קדשה, ומשום כך יהבה ליה דוכתא לעייליה (להכניס) את יינו,

לאחר שהכניס לשם את היין, **אזל לביתיה, כתב לה גיטא, שדר לה** (שלח לה את הגט)

אזלא איהי, אגרא שקולאי (שכרה סבלים), ושילמה להם **מיניה וביה, פרש "מיניה וביה" (רש"י)** _____

ואפיקתיה ואותביה בשבילא, באר מה היא עשתה _____

אמר רב הונא בריה דרב יהושע, שעליו אפשר לומר כאשר עשה, כן יעשה לו, גמולו ישוב בראשו, ע"פ הפסוק בעובדיה

"פִּי קָרוֹב יוֹם ה' עַל כָּל הַגּוֹיִם, פֶּאֶשֶׁר עֲשִׂיתָ יַעֲשֶׂה לָּךְ, גָּמְלָךְ יִשׁוֹב בְּרֵאשֶׁיךָ", "רצה לומר, היה לך לחשוב אשר יום התשלומין מה'

המיועד להביא על כל העכו"ם שהרעו לישראל הוא קרוב ומזומן לפניו להביא, וכאשר עשית אתה לישראל, כן יעשה לך" (מצודת דוד)

דהיינו כאשר הוא עשה עמה שלא כהוגן, מה הוא עשה _____

כך היא נהגה עמו, מה היא עשתה _____

לפי זה האם עשתה כדין _____

ומבאר הגמ', **לא מיבעיא, שְׁמָה** _____

בחצר דלא קיימא לאגרא, איזו חצר לא הייתה עומדת להשכרה _____

אלא אפילו הייתה החצר שהשכירה לו, חצר דקיימא לאגרא, מ"מ אינה חייבת להשכיר לו מקום, וכדין עשתה

משום **דאמרה ליה, לכ"ע ניחא לי לאוגורי, ולך, לא ניחא לי** להשכיר

כיון **דדמית עלי, כי אריא ארבא,** פרש (רש"י) _____

בגמ' מובאת פעמיים המילה "ארבא", פרש אותם:

"ההוא גברא דזבן ארבא דחמרא" _____

"דדמית עלי, כי אריא ארבא" _____

כתב הריטב"א, וז"ל: **לדידך לא ניחא לי, דדמית עלאי כאריא ארבא,** פירוש, שאף בשעת השכירות גילתה דעתה שאינה רוצה להשכירה, וכיון דכן, אנן סהדי כי מה שעשתה מפני הקידושין עשתה, וכאילו התנה בפירוש דמי. הא אילו השכירה לו סתם קודם קדושיו ואח"כ קדשה, לא כל הימינה לעשות כן, אטו המשכיר או המשאיל בית לחברו לזמן ידוע כשהוא אוהבו ואח"כ היתה מריבה ביניהם, כלום יכול להוציאו מן הבית שהשכיר או שהשאיל לו, הא ודאי ליכא למימר.

שנינו במשנתנו, **"רבן שמעון בן גמליאל אומר, חנות של נחתומים ושל צבעין שלש שנים"**

תנא בברייתא, שהטעם של רשב"ג הוא, **מפני שהקיפן מרובה,** באר _____

בבא מציעא דף ק"א ע"ב - ק"ב

מתנני' המשכיר בית לחבירו, המשכיר חייב, בדלת, בַּנְגָר, ובמנעול, ובכל דבר שמעשה אומן

לְמָה משמש ה"נגר" (רש"י) _____ וכיצד נעשה שימוש זה (שם) _____

והאם הוא נמצא בפנים או בחוץ (נמוקי יוסף) _____

והיכן נמצא המנעול (שם) _____

אבל דבר שאינו מעשה אומן, השוכר עושהו

דין נוסף:

הזבל שמטילות הבהמות בחצר, הרי הוא **של בעל הבית**, למי הכוונה (רש"י) _____

ואין לשוכר מהזבל שבחצר, **אלא היוצא מן התנור ומן הכירים בלבד**

מה הדבר היוצא מהם (רש"י) _____ ולְמָה זה משמש (שם) _____

סיכום דיני המשנה:

א. אלו דברים חייב המשכיר להעמיד לשוכר _____

ואלו דברים השוכר עושה בעצמו _____

ב. ממה שמצטבר בחצר:

מה שייך למשכיר _____

ומה שייך לשוכר _____

גמ' תנו רבנן, המשכיר בית לחבירו, המשכיר חייב: א. להעמיד לו דלתות, ב. לפתוח לו חלונות

ג. לחזק לו תקרה, מה המקרה שהוא צריך לחזק את תקרה (רש"י) _____

ד. לסמוך לו קורה, מה המקרה שהוא צריך לסמוך את קורה (רש"י) _____

ושוכר חייב לעשות לו: א. *סולם, ב. לעשות לו מעקה לגג

*היינו סולם לעלות גג, שאין גג מעיקר תשמישי הבית אלא שימושו ארעי, אם רוצה השוכר להשתמש בגג יעשה סולם משלו,

אבל סולם עשוי לעלות לעלייה, המשכיר חייב בו, הואיל ובלעדיו א"א לדר בה (ע"פ הריטב"א).

ג. לעשות לו מרזב, לאיזה צורך עושים "מרזב" (רש"י) _____

ד. ולהטיח את גגו מפני הגשמים

סיכום הברייתא

ד	ג	ב	א	
				אלו דברים מוטלים על המשכיר
				אלו דברים מוטלים על השוכר

המשך בבא מציעא דף ק"א ע"ב - ק"ב ע"א

בעו מיניה מרב ששת, מזוזה על מי מוטל לקבוע, על המשכיר או על השוכר

מקשה הגמ', וכי יש להסתפק על מזוזה, האמר רב משרשיא, מזוזה חובת הדין היא

ולכן ודאי על מי מוטל לקבוע אותה _____

דין זה נלמד מ"וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוּזוֹת בַּיְתְּךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ", באר איך זה נלמד (רש"י) _____

מתרצת הגמ', אלא כך בעו מיניה מרב ששת, מקום מזוזה על מי

מהו "מקום מזוזה" (רש"י) _____

על איזה סוג של מזוזה (משקוף) מסתפקת הגמ' (שם) _____

ומה צריכים לעשות שם כדי להניח מזוזה בתוכה (שם) _____

אמר להו רב ששת, תניתוה במשנתנו, "דבר שאין מעשה אומן, השוכר עושהו" והאי נמי לאו מעשה אומן הוא,

שהרי אפשר הוא להניח את המזוזה בגובתא דקניא (בתוך קנה חלול)

ומה הוא עושה עם זה (רש"י) _____

האם זה מעשה הדיוט או מעשה אומן _____ ולכן על מי לעשותו _____

סיכום מזוזה ומקום מזוזה על מי

מדוע	על מי מוטל החיוב	
		לקבוע מזוזה
		לעשות מקום המזוזה

תנו רבנן, המשכיר בית לחבירו, על השוכר לעשות לו מזוזה

וכשהוא יוצא, לא יטלנה בידו ויצא אלא ישאיר אותה

ומנכרי (אם שכר בית מנכרי), נוטלה בידו ויוצא

ומעשה באחד שנטלה בידו ויצא, וקבר אשתו ושני בניו

מקשה הגמ', מעשה לסתור, לפי הבנת הגמ' בקושיא, האם המעשה קאי על הרישא או הסיפא _____

שמה הדין בזה _____

ומה משמע מהמעשה _____

אמר רב ששת לתרץ את הקושיא, שהמעשה קאי ארישא, שממי הוא שכר את הבית (רש"י) _____

שמה הדין אם שכר ממנו (שם) _____

בכא מצינא דף ק"ב ע"א

שנינו במשנתנו, "הזבל של בעל הבית, ואין לשוכר אלא היוצא מן התנור ומן הכירים בלבד" דנה הגמ', במאי עסקינן, האם השאלה היא על הדין של 'הזבל', או על 'היוצא מן התנור ומן הכירים' _____

אילמא דמיירי **בחצר דאגיר ליה לשוכר, ותורי** (השוורים) **דשוכר**, אם כן **אמאי הזבל של בעה"ב** מה צריך להיות הדין _____ ומדוע _____

אלא אם נאמר דמיירי **בחצר דלא אגירא לשוכר**, דהיינו שהשכיר לו רק את הבית ולא את החצר, **ותורי דמשכיר** א"כ **פשיטא, שְׁמָה** _____

מסקנת הגמ', **לא צריכא** אלא **בחצר דמשכיר**, דהיינו שלא השכיר את החצר **ותורי דאתו מעלמא קמו בה** והטילו שם גללים, מדוע אין הזבל שייך לבעל השוורים (רש"י) _____

אלא למי זה שייך _____ מדוע (שם) _____

ביאור באיזה מקרה "הזבל של בעל הבית"

מדוע אין לומר כן/מה החידוש	המקרה איזה חצר ולמי השוורים		
		א.	באיזה מקרה אין לומר שהמשנה איירי בה
		ב.	
		באיזה מקרה כן איירי	

אומרת הגמ', דמשנתנו **מסייע ליה לר' יוסי ברבי חנינא, דא"ר יוסי ברבי חנינא, חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו**, איזה דין במשנתנו מסייע ליה _____

באר איך זה מסייע _____

מיתבי, דתני בברייתא, **אם אמר בעל החצר, כל מציאות שיבואו לתוכו היום, תקנה לי חצרי, לא אמר כלום לפי הברייתא מה הדין של המציאות שבאו לחצרו** _____

ומעתה קשה, **ואם איתא להא דאמר ר' יוסי בר' חנינא, שחצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו, אמאי לא אמר כלום שמה צריך להיות הדין לפי דבריו** _____

מתרצת הגמ', **הכא במאי עסקינן, בחצר שאינה משתמרת**, ולכן לא זכתה לו חצרו _____

היכן מיירי כן _____

מקשה הגמ', **אי הכי, שְׁמָה** _____

אימא סיפא, אם **יצא לו שם מציאה בעיר**, פירוש, שיצאה לו שמועה בעיר שנכנסה מציאה לחצירו **אלו דוגמאות מביא רש"י לזה**: א. _____ ב. _____

הדין הוא **שדבריו** ("תקנה לי חצרי") **קיימין**, ולכן מה הדין של המציאה _____

ואי בחצר שאינה משתמרת, כי יצא לו שם מציאה בעיר מאי הוי, הרי גם בזה מה צריך להיות הדין _____

מתרצת הגמ', **כיון דיצא לו שם מציאה בעיר, מיבדל בדילי אינשי מינה** (מהאבדה), **והויא לה** (חצרו), **כחצר המשתמרת**.

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"א

סיכום הברייתא "אם אמר כל מציאות שיבואו לתוכו היום תקנה לי חצרי"

מדוע	מה הדין	האם איירי בחצר משתמרת או בשאינה משתמרת	
			רישא
			סיפא

מיתניבי, על מי באה הגמי להקשות _____

דתני בברייתא, זבל (אפר) היוצא מן התנור ומן הכירים, והקולט מן האויר את מה הוא קולט (רש"י) _____

הרי הוא שלו, של מי (רש"י) _____

ושברפת ושבחצר (הזבל שנמצא ברפת או בחצר), הרי אלו של בעל הבית (המשכיר) לפי הבנת הגמי עתה, מדוע הזבל של בעל הבית (רש"י) _____

ואם איתא להא דר' יוסי בר' חנינא, דאמר, שחצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו א"כ קולט מאויר, אמאי 'הרי הוא שלו' (השוכר), הרי אויר חצרו הוא, חצרו של מי ולכן של מי צריך להיות הזבל _____

אמר אביי, במדביק כלי בשולי פרה, מדוע זו סיבה שאין המשכיר זוכה בזבל (רש"י) _____

רבא אמר תירוץ אחר, אויר של חצר שאין סופו של החפץ לנוח בו, לאו כמונח בחצר דמי, והחצר אינה קונה והברייתא איירי שהזבל אין סופו לנוח בחצרו, מדוע _____

סכס, לפי רבא, האם הברייתא איירי שהזבל נכנס לתוך אויר של החצר _____

א"כ מדוע לא קנה אותו _____

סיכום מחלוקת אביי ורבא, חפץ שנכנס לתוך אויר חצרו ואין סופו לנוח, האם קנאו חצרו: לפי אביי _____ לפי רבא _____

מקשה הגמי, ומי פשיטא ליה לרבא שאויר שאין סופו לנוח, לאו כמונח דמי, והא מיבעי בעי לה דבעי רבא, זרק ארנקי בפתח זה של חצר חבירו ויצאתה בפתח זה של החצר, מהו, האם בעל החצר זכה בארנקי, או לא מה הייתה כוונת הזורק בזריקתו (רש"י) _____

צדדי הספק: האם אויר שאין סופו לנוח, כמונח דמי, לפי צד זה האם בעל החצר זכה בארנקי _____ או לאו כמונח דמי, ולכן בעל החצר לא זכה בו _____

מתרצת הגמי, התם בזרק ארנקי, לא מיפסק ולא מידי בין הארנק לקרקע החצר, ובוהו הסתפק רבא משא"כ הכא בזבל, מיפסק כלי בין הגללים לקרקע החצר, ולכן פשוט לרבא שמה הדין _____

סיכום דעת רבא באויר שאין סופו לנוח

ולכן מה סובר רבא	האם יש הפסק בין מה שרוצה לקנות לבין חצרו	מה הנידון	
		האם תכל שייך למשכיר [זבל החצר] או לשוכר	הקולט מן האויר
		האם זבל החצר זכה בארנקי שזכר דרך חצרו או לא	זרק ארנקי

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"א

שנינו בברייתא, "ושברפת ושבחצר, הרי אלו של בעל הבית"

מקשה הגמ', וכי תרתי מקומות איצטריך התנא לאשמועין, אלו שתי מקומות _____
 של מי הזבל במקומות אלו _____
 ואם היה תני רק אחד מהם איך נדע את השני (רש"י) _____
 אמר אביי, הכי קאמר, ושברפת שבחצר, הרי אלו של בעל הבית, מה מיירי שהשכיר (רש"י) _____
 וזבל של איזה מקום שייך לשוכר (שם) _____
 ועל איזה זבל שנינו בברייתא "הרי אלו של בעל הבית" (שם) _____
 אמר רב אשי, זאת אומרת, המשכיר חצירו סתם, לא השכיר רפת שבה
 איך משמע כן _____

ביאור דברי הברייתא "ושברפת ושבחצר, הרי אלו של בעל הבית"

מה הקושיא/החידוש	האם השכיר לו את		מה הכוונה "ושברפת ושבחצר"	
	הרפת	החצר		
				לפי הבנת הגמ' בקושיא
				לפי תירוץ של אביי

הקדמה להמשך דברי הגמ': נאמר בפרשת שילוח הקן: "פִּי יִקְרָא קֵן צְפוּר לְפָנֶיךָ בְּדָרְךָ וּגּו' וְהָאֵם רֹבֶצֶת
 עַל הָאֶפְרָחִים אוּ עַל הַבִּיצִים, לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים. שֶׁלַח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ וּגּו'"
 מהא דכתיב "פִּי יִקְרָא", לומדים שחייב שילוח הקן אינה נוהגת אלא אם יזדמן לפניו בדרך, אבל צפורים
 או ביצים המזומנים לו (מוכנים לו), כגון יונים שקננו בבית, אינו חייב לשלח את אמן:

סכמ, באיזה מקרה חייב בשילוח הקן _____
 ובאיזה אינו חייב _____
 ומניין _____

מיתיבי, על מי מקשה הגמ' _____ שמה הוא סובר _____
 דתני בברייתא, יוני שובך ויוני עלייה, יונים שעשו קן בשוכך שלו או בעלייה שלו, חייבות בשילוח הָאֵם מן הקן
 מדוע חייבות בשילוח (רש"י) _____
 ואף על פי שהן הפקר, מ"מ ואסורות בגזל מדרבנן, מפני דרכי שלום, פירוש, שלא יבואו לידי מריבה
 ואם איתא להא דאמר רבי יוסי בר' חנינא, שחצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו
 א"כ אמאי חייבות בשילוח, הרי קרי כאן "פִּי יִקְרָא" דווקא כאשר יזדמן לפניך במקרה, חייבות בשילוח
 פרט למזומן, שאם הקן כבר מוכן לו, כגון עופות שאדם מגדל בביתו, אינם חייבות בשילוח
 מה הוי מזומן (רש"י) _____ ומדוע (שם) _____
 סיכום הקושיא: מאיזה דין בברייתא מקשה הגמ' _____
 שמה צריך להיות הדין לפי רבי יוסי בר' חנינא _____
 ומדוע _____

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"א

תוסי' ד"ה פרט למזומן :

כתבו התוסי' וז"ל: וא"ת ואמאי לא פריך נמי מסיפא וכו'

מה היה אפשר להקשות מהסיפא

התירוצים

מדוע אינו מקשה מהסיפא	האם אפשר להקשות גם מהסיפא	
		לפי תירוץ א'
		לפי תירוץ ב'

אמר רבא לתרץ את הקושיא, **ביצה ביציאת רובה הוא דאיחיבה לה בשילוח**, אבל **ומיקנא לא קניא** בעל החצר **עד דנפלה לחצרו, וכי קתני "חייבות בשילוח"**, היינו דווקא **מקמי** (קודם) **דתיפול לחצרו**, שאז עדיין לא זכה בביצים

סיכום הקושיא והתירוץ

האם "חייבות בשילוח" הוא גם לאחר שנפלו לחצרו, או דווקא קודם לכן	באר הקושיא/התירוץ	
		לפי הקושיא
		לפי התירוץ

בכדי להבין המשך דברי הגמ' הבאנו דברי הריטב"א המפרש את דברי רש"י:

וזה לשונו: פרש"י דקס"ד ללפוס אוקימתא דהשתא כי קתני ואסורין משום גזל אביאים קאי, דאילו צִאָּפְּוּ אפילו מפני דרכי שלום ליכא, דאילו קאי מילאשו הבעלים מינייהו לגמרי, ולהכי פרכינן כיון דבאמהות ליכא משום גזל מ"ש מצליהן, דהא ודאי כגם שמתאש מן האמהות יש לו להתיאש מן הביאים, כיון שעדיין לא ילאו ממעיהן לגמרי. ופרקינן צִאָּפְּוּ, כלומר דכי קתני אסורין משום גזל דרבנן, אפילו צִאָּפְּוּ קאמר, כיון שלא נתיאש מן האמהות לא נתיאש מביאים שבגופן, ואיבעית אימא אביאים דווקא וכו', זו שיטת רש"י ז"ל, עכ"ל.

H H H H H

מקשה הגמ', **אי הכי** דמיירי בביצה שעדיין אדוקה באמה, וכיון שהאם מותרת, **אמאי** הביצים **אסורות משום גזל**, הרי אין כאן גזל כלל, אפילו מפני דרכי שלום,

מתרצת הגמ', **אאָפּוּ** (על האָם), פירוש, דהא דתני "אסורות משום גזל מפני דרכי שלום", קאי **אפילו אאָפּוּ**, ולכן גם הביצים אסורות, **מדוע האָם עצמה אסורה מפני דרכי שלום** (רש"י)

_____ ומדוע דעתו של בעל השו"ב עליה (שם)

_____ ומדוע גם הביצים אסורות (ריטב"א)

_____ סכס, לפי הבנת הגמ' בקושיא, האם יש איסור גזל על האָם מפני דרכי שלום (שם)

_____ ולכן מה צריך להיות הדין בביצים (שם)

_____ לפי התירוץ האם יש איסור גזל על האָם מפני דרכי שלום (שם)

_____ ולכן מה הדין בביצים (שם)

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"א

ואיבעית אימא, לעולם "אסורות משום גזל" קאי אביצים בלבד, ומדנפיק רובה דעתיה של בעל החצר עילוה, ולכן אסורות משום גזל מפני דרכי שלום

דברי רש"י חולין דף קל"ט: ואיבעית אימא לעולם אביצים. דאילו על אפניו מפניו משום דרכי שלום אין כאן, הואיל ואינה נוהה לתופסה לא סמכה דעת בעל הסוּבך עלה, ואינו מתקוטט עם הלוקח, אבל מהביצים הוא מתקוטט, לדעתיה עליהן, ונהי נמי ללא קנה לו חצרו, משום דרכי שלום מיהא איכא

לפי תירוץ זה, האם אסורות מפני גזל קאי: על האם _____ על הביצים _____
 מה הנפק"מ ביניהם (רש"י במסכת חולין).

סכס, מדוע הביצים אסורות משום גזל:

לפי תירוץ א' _____ לפי תירוץ ב' _____

סיכום הקושיא והתירוץ

והטעם	האם יש איסור גזל מפני דרכי שלום		
	אביצים	אאמן	
שר זאבא קושית הזא, כיון שאלו קאי אין איסור גזל מדוע יש אל הביצים			לפי קושית הגמ'
			לתירוץ א'
באפון			לתירוץ ב'
בביצים			

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"א

לעיל הקשתה הגמ' על ר' יוסי בר' חנינא, אמאי יוני שובך ויוני עלייה חייבם בשילוח, הרי הביצים הן שלו כיון שחצרו קונה לו על זה מתרצת הגמ' תירוך נוסף, **והשתא דאמר רב יהודה אמר רב**, שלא רק לקחת את הביצים אסור, אלא **אסור** גם כן **לזכות בביצים כל זמן שהאם רובצת עליהם**, שנאמר **"שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם" וְהָדָר "וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ"** לפי זה אין צריך להעמיד שהברייתא מיירי שלא נפלה הביצה לחצירו, אלא **אפילו תימא דנפלה לה לחצרו** ממש, אעפ"כ לא זכתה לו חצרו, משום **דכל היכא דאיהו מצי זכי ליה, חצרו זכיא ליה, וכל היכא דאיהו לא מצי זכי ליה, חצרו נמי לא זכיא ליה**

סיכום התירוץ: שאפשר להעמיד את הברייתא שהביצים כבר נפלו לחצר

א"כ מדוע לא זכתה לו חצרו _____
 לפי זה האם הקן נחשב למזומן _____ ולכן האם חייבות בשילוח _____
 מקשה הגמ', **אי הכי**, דמיירי שנפלה לחצרו, והטעם שאין בעל החצר קונה אותם, כיון שהאם עדיין רובצת עליהם וכי **אסורות בגזל מפני דרכי שלום** בלבד, הרי יש כאן איסור דאורייתא שהרי ממה נפשך, **אי מיירי דשלחה** (מי שנטלן), ואח"כ לקח את הביצים א"כ **גזל מעליא הוא**, מדוע הוי גזל גמור (רש"י) _____

אי מיירי דלא שלחה לפני שהוא לקח את הביצים, **הא בעי שלוחה**, הרי הוא עבר על **"שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם"** ורק אח"כ **"וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ"**, וא"כ מדוע אומרת הברייתא שאסורות רק מדרכי שלום.

סיכום הקושיא: מדוע אומרת הברייתא שאסור **מפני דרכי שלום**, הרי הוא עובר על איסור דאורייתא

על מה הוא עובר: **"אי דשלחה"** _____ **"אי דלא שלחה"** _____
 מתרצת הגמ', דמיירי **בקטן שלקה, דלאו בר מצוות שילוח הוא**, שקטן אינו חייב במצוות
 האם מיירי **"דשלחה"** או **"דלא שלחה"** (רש"י) _____

ומדוע אינו עובר על **"שִׁלַּח תְּשַׁלַּח וכו'"** _____
 מקשה הגמ', וכי **קטן בר דרכי שלום הוא**, הרי אינו חייב במצוות גם לא מפני דרכי שלום
 מתרצת הגמ', **הכי קאמר, אביו של קטן, חייב להחזיר לו** (לבעל השובך) **מפני דרכי שלום**.

סכס, לפי הבנת הגמ' בקושיא, על מי אומרת הברייתא שיש לו איסור גזל מפני דרכי שלום _____
 ומדוע א"א לומר כן _____
 ועל מי האיסור לפי התירוץ _____

סיכום הקשיות והתירוצים על דברי ר' יוסי בר' חנינא

באר התירוץ	באר הקושיא	
		אם אמר כל מציאות שיבואו לתוכו היום, תקנה לי חצרי, לא אמר כלום
לפי אב"י		זבל היוצא מן התנור ומן הכירים, והקולט מן האויר, הרי הוא שלו , ושברפת ושבחצר, של בעל הבית
לפי רבא		
לפי רבא		יוני שובך ויוני עלייה חייבות בשילוח , ואסורות בגזל, מפני דרכי שלום
והשתא דאמר רב יהודה אמר רב וכו'		

בבא מציעא דף ק"ב ע"א - ק"ב ע"ב

מתנ"י המשכיר בית לחבירו בסכום מסויים לשנה, ואח"כ נתעברה השנה

מה הנידון כעת _____

הדין הוא, שנתעברה לשוכר, באר (רש"י) _____

מדוע "נתעברה לשוכר" (שם) _____

השכיר לו לְחַדְשִׁים דהיינו שפסק עמו כך וכך לחודש, ואח"כ נתעברה השנה

הדין הוא, שנתעברה למשכיר, פירוש, השוכר חייב לשלם עבור חודש העיבור

מעשה בציפורי, באחד ששכר מרחץ מחבירו בשנים עשר דינרי זהב לשנה, מדינר (בדינר) זהב לחדש, ואח"כ נתעברה

השנה, ובא המעשה לפני רבן שמעון בן גמליאל ולפני ר' יוסי, ואמרו "יחלוקו את חדש העיבור"

לפי דבריהם, כמה חייב השוכר לשלם עבור חודש העיבור _____

סיכום דיני המשנה

מדוע	האם חייב להוסיף עבור חודש העיבור	האם קבעו את השכירות לפי שנה או לפי חדשים	
			במקרה א'
			במקרה ב'
יתכאר ללא'			המעשה בציפורי

גמ' מקשה הגמ', מעשה לסתור, מה פסקו רשב"ג ור' יוסי על המעשה _____

ומה הדינים ששנינו ברישא (רש"י) _____

מתרצת הגמ', חסורי מחסרא והכי קתני, ואם אמר לו המשכיר בשנים עשר זהובים לשנה, מדינר זהב לחדש, הדין

הוא שיחלוקו, היכן במשנה צריכים לשנות מילים אלו _____

הטעם שיחלוקו הוא משום דהוי ספק, מה הספק (רש"י) _____

מה הוא לשון הראשון _____ ולמי חודש העיבור אם תופסים לשון זה _____

ומה הוא לשון האחרון _____ ולמי חודש העיבור אם תופסים לשון זה _____

ומעשה נמי בציפורי, באחד ששכר מרחץ מחבירו בשנים עשר זהובים לשנה, מדינר זהב לחדש, ובא מעשה לפני

רבן שמעון בן גמליאל ולפני ר' יוסי, ואמרו, יחלוקו את חדש העיבור

לפי התירוץ מדוע אין זה מעשה לסתור _____

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"א - ק"ב ע"ב

אמר רב, אי הואי התם בציפורי, כשבא המעשה לפני רשב"ג ולפני ר' יוסי, הוה יהיבנא ליה כוליה למשכיר, משום שהולכים אחר הלשון האחרון שאמר, מה המשכיר אמר בסוף דבריו _____

מקשה הגמ', מאי קא משמע לן רב, שכאשר יש סתירה בדבריו, אמרינן תפוס לשון אחרון _____

איך רואים זאת בדברי רב _____

הא אמר רב דין זה חדא זימנא, ולא היה צריך לחזור ולהשמיע לנו דין זה כאן _____

דאמר רב הונא, אמרי בי רב, שאם אדם אמר לחבירו שהוא מוכר לו חפץ באסתירא (מטבע ששוה 96 פרוטות), מאה _____

מעי (100 פרוטות), ונתרצה הלוקח, הדין הוא שחייב לשלם לו מאה מעי _____

ואם אמר לו המוכר במאה מעי, אסתירא, הדין הוא שאינו חייב לשלם לו אלא אסתירא _____

מה הטעם שברישא חייב לשלם "מאה מעי" ובסיפא רק "אסתירא" (רש"י) _____

סיכום הקושיא, מאחר שרב כבר אמר "תפוס לשון אחרון", מדוע הוצרך לומר זאת גם על משנתנו _____

מה הדין שאמר כבר _____

מה הדין שאמר על משנתנו _____

מתרצת הגמ', אי מהתם, מהיכן _____

הוה אמינא שאין זה משום שהוא סובר "תפוס לשון אחרון", אלא משום דאמרינן פרושי קא מפרש _____

ביאור "פרושי קא מפרש"

מה התכוון המוכר (רש"י)	מה מפרש את מה	כשאמר
שהלוקח ישלם לו אסתירא חלש שהוא שווה מאה פרוטות		"אסתירא מאה מעי"
שהלוקח ישלם לו מאה פרוטות לחלוט שאינו שווה אלא אסתירא		"מאה מעי אסתירא"

קמשמע לן, מה משמיע לנו רב _____

ובאיזה דין הוא משמיע לנו זאת _____

מדוע בזה אין לומר "פרושי קא מפרש" _____

סיכום התירוץ "אי מהתם וכו'"

ומדוע הולכים לפי סוף דבריו	האם הוי לשון אחד או ב' לשונות אסתירא מאה מעי/מאה מעי אסתירא	
		אם רב לא היה אומר את דבריו לגבי אחד ששכר מרחץ מחבירו _____
		לאחר שאמר את דבריו לגבי מרחץ _____

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"א - ק"ב ע"ב

ושמואל אמר, איזה מקרה במשנתנו הוא בא לפרש _____
 שמה הדין דתני בזה (רשיי) _____
 זה דווקא בבא המשכיר באמצע חדש העיבור עסקינן, ומה הוא אמר לשוכר (רשיי) _____
 והטעם שיחלוקו כיון שאנו מסתפקים, אמרינן העמד ממון על חזקתו, מה הספק (שם) _____
 על מה מוחזק: השוכר (שם) _____ המשכיר (שם) _____
אבל אם בא המשכיר בתחלת החדש, כוליה למשכיר, ואם בא המשכיר בסוף חדש, כוליה לשוכר

סיכום הדין אם אמר לו "בשנים עשר עשר זהובים לשנה מדינר זהב לחודש"

כשהמשכיר בא	מי המוחזק	על מה הוא מוחזק	ולכן מה הדין
בתחלת החודש			
באמצע החודש	על חצי הראשון		
	על חצי האחרון		
בסוף החודש			

סכס, כשסוף דבריו סותרים את תחילת דבריו, האם תופסים את הלשון הראשון או האחרון
 לפי רב _____ לפי שמואל _____

סיכום מחלוקת רב ושמואל למי שייך החודש העיבור

כשהמשכיר בא	לפי רב		לפי שמואל	
	מה הדין	ומדוע	מה הדין	ומדוע
בתחילת החודש				
באמצע החודש				
בסוף החודש				

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"א - ק"ב ע"ב

מקשה הגמ', מי אמר שמואל, לא אמרינן תפוס לשון אחרון אלא יש ספק בדבר
 והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו, שאם אמר לחבירו, כור (30 סאה) תבואה, בשלשים סלעים, אני מוכר לך, ומשך הלוקח
 חלק מהתבואה, יכול כל אחד מהם לחזור בו, אפילו בסאה אחרונה
 האם הם יכולים לחזור בהם אפילו על מה שכבר משך הלוקח (רשי"י) _____
 ומדוע (שם) _____

אבל אם אמר המוכר, כור בשלשים סלעים, סאה בסלע, אני מוכר לך, ומשך הלוקח חלק מהתבואה, ראשון ראשון קנה,
 ואינם יכולים לחזור בהם על מה שכבר משך, מדוע (רשי"י) _____
 מאיזה מקרה רצתה הגמ' להוכיח ששמואל סובר "תפוס לשון אחרון" _____
 שמה הדין בזה _____
 ומדוע, לפי הבנת הגמ' בקושיא _____

סיכום איך רצתה הגמ' להוכיח ששמואל סובר "תפוס לשון אחרון"

אם אמר לו	האם משמע שמוכר לו כל סאה בפני עצמו או כל הכור יחד	ולכן האם יכולים לחזור בהם על מה שכבר משך הלוקח
כור בשלשים, אני מוכר לך		
סאה בסלע, אני מוכר לך (מקרה זה לא הובא בגמ')		
כור בשלשים, סאה בסלע אני מוכר לך	לשון ראשון:	
	לשון אחרון:	

מתרצת הגמ', התם לגבי השוכר מרחץ מחבירו, טעמא מאי חולקים, משום דתפיס השוכר את המעות, והמשכיר את הבית,
 וכיון שאנו מסתפקים אם תופסים לשון ראשון או לשון אחרון, מעמידים כל אחד על מה שהוא מוחזק
 הכא במוכר תבואה נמי קא תפיס הקונה את מה שמשך, ולכן "ראשון ראשון קנה", ולא משום שסובר תפוס לשון אחרון.
 סכס, כשמכר לו כור בשלושים, סאה בסלע, מדוע ראשון ראשון קנה:
 לפי הקושיא _____ לפי התירוץ _____
 לפי התירוץ, מה יהיה הדין אם אמר הפוך "סאה בסלע, כור בשלשים" (רשב"ם בב"ב דף קה: ד"ה אלא) _____
 מדוע (שם) _____
 ומה יהיה הדין לפי רב בזה (שם) _____ ומדוע (שם) _____

סיכום הנפק"מ בין רב ושמואל

האם ראשון ראשון קנה				
והטעם	כשאמר סאה בסלע כור בשלושים	והטעם	כשאמר כור בשלושים סאה בסלע	
				לפי רב
				לפי שמואל

שאלות רשות: לפי מסקנת הגמ', מה שאמר שמואל "ראשון ראשון קנה" ואינו יכול לחזור בו, זה דווקא שהמוכר
 רוצה לחזור, אבל הלוקח יכול לחזור בו, מדוע (ריטב"א) _____
 _____

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"א - ק"ב ע"ב

עד עכשיו הביאה הגמ' את דברי רב ושמואל בדין השוכר מרחץ מחבירו וכו', ועכשיו מביאה הגמ' דעה שלישית בעניין

ורב נחמן אמר, קרקע בחזקת בעליה קיימת, ולפי זה מה הדין של חודש העיבור (רש"י) _____

האם זה דווקא אם בא בתחילת החודש או אפילו אם בא בסוף החודש (שם) _____

מקשה הגמ', **מאי קמ"ל** רב נחמן, דאמרינן **תפוס לשון אחרון**

איך רואים בדבריו שהוא סובר כן _____

א"כ **היינו דרב**, ולא הוצרך רב נחמן לומר זאת, שמה אמר רב _____

מתרצת הגמ', דרב נחמן סובר כולו למשכיר **אע"ג דאפיך מיפך**, פירוש, אפילו אם המשכיר אמר להיפך

מה אמר המשכיר (רש"י) _____

ומדוע גם במקרה זה סובר רב נחמן כולו למשכיר (שם) _____

סכס, מה סובר רב נחמן לגבי הדין אם תפוס לשון ראשון או לשון אחרון :

לפי הקושיא _____ לפי התירוץ _____

סיכום הקושיא והתירוץ

לפי זה מה הדין בדאפיך מיפך	ומדוע		מה הדין כשאמר בשנים עשר זהב לשנה מדינר זהב לחודש	
	לפי התירוץ	לפי הקושיא "היינו דרב"		
				לפי רב
				לפי רב נחמן

שים לב: אע"פ שגם שמואל וגם רב נחמן מסתפקים אם אמרינן תפוס לשון ראשון או לשון אחרון, בכל זאת חולקים במקרה שהמשכיר בא בסוף החודש, לפי שמואל, השוכר פטור מלשלם על חודש העיבור כיון שהוא מוחזק במעות, ולפי רב נחמן חייב לשלם, כיון שהספק נולד מתחילת החודש, והמשכיר מוחזק בקרקע.

סיכום דין השוכר מרחץ מחבירו וכו'

ומדוע	מה הדין כשהמשכיר בא			איזה לשון תופסים	
	בסוף החודש	באמצע החודש	בתחילת החודש		
					לפי רב
שבתמיאת החודש שהשוכר הוא האוחזק, באמצע שניהם אוחזקים, בסוף החודש השוכר הוא האוחזק					לפי שמואל
					לפי רב נחמן

בכא מציעא דף ק"ב ע"ב - דף ק"ג ע"א

בעו מיניה בני הישיבה **מרבי ינאי**, משכיר ושוכר שבאו לבית דין, **השוכר אמר נתתי**

מה הוא אומר שנתן (רש"י)

ומשכיר אומר עדיין לא נטלתי, על מי מהם להביא ראיה

מבררת הגמ', **אימת** באו לדין

אי באו **בתוך זמנו**, מתי זה (רש"י ועיין הגהות הב"ח)

ומדוע הוי תוך זמנו (שם)

א"כ קשה, הרי דין זה **תנינא** במשנה במסכת בכורות (הגמ' בהמשך תביא את המשנה), ולכן אין לומר שבזה הסתפקו

ואי מיירי **לאחר זמנו**, לאחר גמר השנה, גם כן קשה, שהרי גם דין זה **תנינא** שם במשנה

הגמ' מביאה את המשנה במסכת בכורות, **דתנן** לגבי בכור שנולד, ואח"כ **מת האב בתוך שלשים יום** ללידת בנו

הרי הבן **בחזקת שלא נפדה** על ידי אביו, וחייב לפדות את עצמו לכשיגדל, **עד שיביא ראיה שנפדה**

מדוע הוא בחזקת שלא נפדה (רש"י)

מנא לן שזמנו הוא שלשים יום (שם)

אבל אם מת האב **לאחר שלשים יום**, הרי הוא **בחזקת שנפדה**, מדוע (רש"י)

ואינו חייב לפדות את עצמו, **עד שיאמרו לו שלא נפדה**, מי יאמרו לו (רש"י)

וכיצד הם יודעים שלא נפדה (שם)

מדוע לא תני ברישא הלשון "עד שיביא (הכהן) ראיה שלא נפדה" (שם)

ביאור קושית הגמ' "תנינא"

לפי זה בשוכר ומשכיר על מי להביא ראיה	ולכן האם הוא חייב לפדות את עצמו	מדוע	האם הבן בחזקת שנפדה	מתי זה תוך זמנו/לאחר זמנו	אי מיירי
					בתוך זמנו
					לאחר זמנו

לסיכום, כתוב את קושיית הגמ' במילה אחת

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"ב - דף ק"ג ע"א

מתרצת הגמ', לא צריכא אלא במקרה כשתבעו לדין **ביומא דמשלם זמניה**

מה הפירוש "ביומא דמשלם זמניה" _____

מה טוען השוכר (רש"י) _____

ומה טוען המשכיר _____

וצדדי הספק הם: **מי עביד איניש דפרע ביומא דמשלם זמניה**, לפי צד זה על מי להביא ראיה _____

או לא, ולפי צד זה על מי להביא ראיה _____

אמר להו ר' יוחנן לרבנן דבעו מיניה מרב ינאי, **תניתוה**, דין זה כבר למדתם במשנה לקמן דף ק"א

דתנן **שכיר** (פועל שנשכר לעשות מלאכה), שתובע שכרו מבעה"ב, אם תבעו **בזמנו**, מתי זה זמנו (רש"י) _____

ומה טוען בעל הבית _____

הדין הוא **שנשבע ונוטל**, מי נשבע _____ ומה הוא נשבע (שם) _____

ממשנה זו אפשר להוכיח, שדווקא **שכיר הוא דרמו** (הטילו) **רבנן שבועה עליה**, ונוטל שכרו ע"י שבועה זו, **משום דבעל**

הבית טרוד בפועלו, אבל הכא שאין הטעם של "בעל הבית טרוד בפועלו", היכן _____

הדין הוא **ששוכר מהימן** לומר ששילם שכר הדירה ביום שנתחייב לשלם, **בשבועה**, כדין כל כופר הכל שחייב שבועה מדרבנן

סיכום הראי': מה הטעם שחכמים תיקנו ששכיר בזמנו נשבע ונוטל _____

איזו טעות יכולה לקרות משום כך (שם) _____

לפי זה במקום שאין חשש של טעות, האם נאמן לומר פרעתי ביומא דמשלם זמניה _____

ולכן שוכר אמר נתתי ומשכיר אומר לא נטלתי, על מי להביא ראיה _____

סיכום ההוכחה על מי להביא ראיה ביומא דמשלם זמניה

האם יכול הנתבע לומר פרעתי ביומא דמשלם זמניה	ולכן האם התובע נשבע ונוטל	האם יש חשש שהנתבע יטעה	את מה הוא תובע	מי תובע את מי	
					לגבי בעה"ב ושכיר
					לגבי משכיר ושוכר

סיכום באיזה מקרה בעו מיניה מרבי ינאי

היכן למדנו כן	מדוע	האם זה מה דבעו מיניה מרבי ינאי	במקרה שבאו לבית דין
			בתוך זמנו
			לאחר זמנו
	שאיין אפוש זמניה		ביומא דמשלם זמניה

המשך בבא מציעא דף ק"ב ע"ב - דף ק"ג ע"א

אמר רבא אמר רב נחמן, האי מאן דאוגר (השכיר) ליה ביתא לחבריה לעשר שנין, וכתב ליה שטרא

מי כתב למי (רשי"י) _____ ומה הוא כתב (שם) _____

וכתב רשי"י "ולא נכתב בשטר זמן", לאיזה זמן הכוונה _____

ואמר ליה המשכיר לשוכר, נקיטת חמש שנין (כבר חמש שנים הבית בידך)

לפי דבריו, כמה זמן נשאר לשוכר לגור שם _____ ומה טוען השוכר (שם) _____

הרי הוא, מהימן, מי נאמן (רשי"י) _____ ומדוע (שם) _____

א"ל רב אחא מדפתי לרבינא להקשות על דברי רבא, אלא מעתה, אוזפיה (הלוחו) מאה זוזי בשטרא, ואמר ליה הלוח

פרעתיך פלגא, וכי הכי נמי דמהימן, והרי הדין הוא שאינו נאמן

סכס, במשכיר ושוכר, מי נאמן _____ מדוע _____

במלוה ולוה, מי המוחזק _____ אי"כ מה היה צריך להיות הדין _____

סיכום קושית רב אחא מדפתי

הקושיא: האם הוא נאמן	במה הוא מוחזק	מי המוחזק	מה המקרה	
				דברי רבא אמר ר' נחמן
				קושית רב אחא מדפתי

מתרצת הגמ', אמר ליה רבינא לרב אחא מדפתי, הכי השתא, שאין המקרים דומים, התם, היכן _____

שטר לגוביינא קאי, פרש _____

ולכן אם איתא דפרעיה חלק מהחוב, איבעי ליה למכתבא אגביה

מה היה צריך לכתוב על השטר _____

אי נמי, שהיה צריך למיכתב עליה תברא, פרש מה זה "תברא" (רשי"י) _____

אבל הכא בשכירות, אמר ליה המשכיר לשוכר האי דכתיבי לך שטרא, כי היכי דלא תחזק עליה, ולכן לא היה צריך

לכתוב על השטר כמה שנים דר שם. באר "דלא תחזק עליה" (רשי"י) _____

ולמה אין השטר עשוי (שם) _____

ולכן האם השוכר יכול לטען "איבעי ליה למכתבא אגביה" _____

ולכן כיון שהמשכיר מוחזק בקרקע, נאמן לומר כמה שנים כבר דר שם השוכר. אבל שטר חוב שהשטר עומד לגוביינא, ואם

הלוח שילם חלק מהחוב היה צריך לכתוב זאת, וכיון שלא כתב אין הוא נאמן לומר שפרע, אע"פ שהוא מחזק במעות.

סכס, לוח ששילם חלק מהחוב, מה עליו לעשות כדי שהמלוה לא יוכל לגבות שוב את כל החוב

א. _____ ב. _____

מה מוכח מזה שלא עשה כן _____

מדוע בשכירות נאמן המשכיר, ולא אמרינן שהיה צריך לכתוב בשטר כבר שנים כבר דר בבית _____

ביאור התירוץ

האם השטר נכתב לגוביינא	ולכן אם לא כתב בשטר ששילם חלק מהחוב/שדר חלק מהשנים האם יש בזה הוכחה שלא היה כן	וא"כ מי נאמן אם לא כתוב בשטר	
			במלוה ולוה
			במשכיר ושוכר

בבא מציעא דף ק"ג ע"א**אמר רב נחמן, שאם שואל אדם כלי מחברו בטובו**

מה הכוונה "בטובו" (רש"י) _____

הרי הכלי שאול לו **לעולם**, האם גם לאחר שהחזירו, יכול השואל לחזור וליטלו (שם) _____**אמר רב מרי ברה** (בנה) **דבת שמואל, והוא** שהשואל יכול ליטול את הכלי לאחר שהחזירו למשאלהוא דווקא **דקני מיניה** בקנין סודר (את ההתחייבות להשאילו לעולם), אבל אם עשה משיכה בלבד, משהחזיר לו את הכליאינו יכ ל לחזור ולטלו, **מדוע** (רש"י) _____**אמר רב מרי בריה דרב אשי, ומהדר ליה** השואל לבעלים את **קתיה** (הבית יד), ר"ל, אם נשבר הכלי ואינו ראוי עוד

לשימוש, חייב השואל לחזיר את השברים למשאל (רש"י), ואין השואל יכול לתקן את הכלי ולהמשיך להשתמש בו (הגהות הגר"א)

מדוע (רש"י) _____

סכס, אדם ששאל מחבירו כלי "בטובו"

עד מתי הכלי שאול לו _____

האם הדין כן אם עשה רק קנין משיכה _____

מה עליו לעשות כדי שיוכל להשתמש בו לעולם _____

באיזה מקרה אינו יכול להמשיך ולהשתמש בה אע"פ דקני מיניה _____

אמר רבא, האי מאן דאמר ליה לחבריה, אושלן מרא למירפק ביה האי פרדיסא

באר: "אושלן מרא" _____ "למירפק ביה" _____ "האי פרדיסא" _____

הדין הוא, שהשואל **רפיק ביה רק ההוא פרדיסא**, ואינו רשאי לעדר בו פרדס אחרואם אמר לו, אושלן מרא למירפק ביה **פרדיסא**, האם הוא פירש איזה פרדס הוא רוצה לעדור (רש"י) _____הדין הוא, **שרפיק ביה כל פרדיסא דבעי**, אפילו פרדס גדול מאוד, אבל אינו רשאי לעדר בו פרדס אחרואם אמר לו, אושלן מרא למירפק ביה **פרדיסי** (פרדסים, לשון רבים)הדין הוא, **רפיק ואזיל כל פרדיסי דאית ליה**, רשאי לעדור פרדסים שלו, אבל לא של אחרים

איך היה אפשר לפרש "פרדיסי" בלא דברי רבא (רש"י) _____

ומהדר ליה קתיה, דהיינו, אם נשחת כל הברזל בעדירה, אע"פ שנשאר רק הקתיה, מחזירו ודין, ע"פ הרמב"ם ושו"ע

סכס, שאל מעדר מחבירו מה רשאי לעדר בו ומה אסור

אם שאל מרא למירפק ביה	פרש	מה מותר לעדור בו	ומה אסור
האי פרדיסא			
פרדיסא			
פרדיסי			

בבא מציעא דף ק"ג ע"א

אמר רב פפא, האי מאן דאמר ליה לחבריה, אושלן האי גרגותא

פרש: "אושלן" (רשי"י) _____ "גרגותא" (רשי"י) _____

ולמה היא משמשת (שם) _____

ונפלה הבאר, מה רוצה השואל לעשות (רשי"י) _____

הדין הוא, **שלא בני לה**, מדוע (שם) _____

ואם אמר לו, השאילני **גרגותא**, ולא אמר 'האי גרגותא', **ונפלה**

הדין הוא, **שבני לה**, ועד מתי היא שאולה לו (רשי"י) _____

ואם אמר לו, השאילני **בי גרגותא**, פרש "בי גרגותא" (רשי"י) _____

הדין הוא, שהשואל **פרי** (חופר) **ואזיל כמה גרגותי בארעיה**, עד דמתרמי ליה (שימצא לו) באר מים חיים

באר מה יש לו רשות לעשות (רשי"י) _____

וצריך השואל **למיקני מיניה** (מן המשאיל), פירוש, שצריך לעשות קנין על **כל השדה** (ריטב"א בדעת רש"י)

ומה הדין אם לא עשה קנין על כל השדה (רשי"י) _____

סיכום דיני המשאיל "גרגותא"

מה הדין	פרש	אמר לו אושלן
אם נפלה		האי גרגותא
אם נפלה		גרגותא
אם חפר ולא מצא מים		בי גרגותא

בבא מציעא דף ק"ג ע"א

מתנני' המשכיר בית לחבירו, ונפל הבית בתוך ימי השכירות, חייב המשכיר להעמיד לו בית (לשוכר) בית (לכנותו או יתן לו בית אחר), לכמה זמן הוא חייב להעמיד לו בית (רש"י)

אם היה הבית שנפל קטן, לא יעשנו המשכיר גדול, ואם היה הבית גדול, לא יעשנו קטן מדוע השוכר יכול לעכב עליו מלעשות כן (רש"י)

וכן אם היה הבית של חדר אחד גדול, לא יעשנו של שנים (שני חדרים קטנים)

וכן אם היה הבית של שנים, לא יעשנו אחד גדול, אפילו הוא בגודל של השנים

לא יפחות מן החלונות שהיו בבית שנפל, ולא יוסיף עליהם חלונות

אלא מדעת שניהם, המשכיר והשוכר.

סיכום דיני המשנה

לא יעשנו	אם היה	
		גודל הבית
		כמות החדרים
		כמות החלונות

גמ' שנינו במשנתנו, "המשכיר בית לחבירו ונפל, חייב להעמיד לו בית"

שואלת הגמ', היכי דמי, באיזה לשון נעשתה השכירות, שמשום כך חייב להעמיד לו בית

אי מיירי דאמר ליה "בית זה" אני משכיר לך, א"כ כשנפל, הרי אזל ליה (הלך ואבד הבית לשוכר), שהרי לא השכיר לו אלא בית זה, ומזלו גרם, וא"כ מה צריך להיות הדין (רש"י)

ואי מיירי דאמר ליה "בית סתם", דהיינו שאמר לו "בית אני משכיר לך" ולא אמר לו "בית זה"

א"כ אם היה הבית של חדר אחד, אמאי לא יעשנו של שנים, וכן אם היה הבית קטן, אמאי לא יעשנו גדול

מדוע שיהיה מותר למשכיר לשנות את הבית ממה שהיה

מתרצת הגמ', אמר ריש לקיש, משנתנו מיירי כשלא השכיר בית מסוים, ודאמר ליה "בית שאני משכיר לך, מדת ארכו

כך וכך" וכן ציין את שאר פרטי הבית, ולכן אינו יכול לשנות את הבית ממה שהיה

מקשה הגמ', אי הכי, מאי למימרא, באר הקושיא

המשך בבא מציעא דף ק"ג ע"א

אלא כי אתא רבין מארץ ישראל לבבל, אמר בשם ריש לקיש, דמשנתנו מיירי דאמר ליה משכיר לשוכר, "בית כזה אני משכיר לך", דהיינו שהראה לו בית, ואמר לו "בית כזה אני משכיר לך"

במקרה זה, מדוע הוא חייב להעמיד לו בית אחר _____
 ומדוע אינו יכול לשנות ממה שהיה _____

מקשה הגמ', ואכתי, מאי למימרא, שגם במקרה זה פשוט שאינו יכול לשנות ממה שהיה

מתרצת הגמ', לא צריכא, דקאי הבית שהראה לו אגודא דנהרא (על שפת הנהר)

מהו דתימא, מאי הכוונה "כזה", רק דקאי אגודא דנהרא, אבל לא על שאר פרטי הבית

מדוע הייתי חושב כך (רש"י) _____

קמ"ל, מי משמיע לנו _____

ומה הוא משמיע לנו (רש"י) _____

סיכום באיזה אופן מיירי משנתנו (שהמשכיר בית לחבירו ונפל, חייב להעמיד לו בית אחר, ואינו יכול לשנות ממה שהיה):

מה אמר המשכיר _____

והיכן עמד הבית _____

ומה החידוש בזה _____

ומדוע א"א להעמיד משנתנו:

שאמר לו בית זה אני משכיר לך _____

שאמר לו בית סתם אני משכיר לך _____

שאמר לו בית שאני משכיר לך מדת ארכו כך וכך _____

שאמר לו בית כזה אני משכיר לך, ואינו עומד במקום חשוב _____

סיכום הדינים של "המשכיר בית לחבירו ונפל"

האם זה המקרה דמשנתנו	ומדוע	האם יכול לשנות ממה שהיה	ומדוע	האם חייב להעמיד לו בית אחר	אמר לו המשכיר
					בית זה אני משכיר לך
					בית סתם אני משכיר לך
					בית שאני משכיר לך מדת ארכו כך וכך
					בית כזה אני משכיר לך ואינו עומד במקום חשוב
					דקאי אגודא דנהרא

”הדרן עלך”

אחר השלמת הפרק יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך:

הדרן עלך פרק השואל והדרך עלן
דעתן עלך פרק השואל ודעתך עלן
לא נתנשי מינה פרק השואל ולא תתנשי מינן
לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי. יאמר ג' פעמים
נחזור עליך פרק השואל ותחזרי עלינו
דעתנו עליך פרק השואל ודעתך עלינו
לא נשכח ממך פרק השואל ולא תשכחי מאתנו
לא בעולם הזה ולא בעולם הבא

יהי רצון מלפניך, ה' אלקינו ואלקי אבותינו

שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא.

חנינא בר פפא, רמי בר פפא, נחמן בר פפא, אחאי בר פפא, אבא מרי בר פפא, רפרם בר פפא, רכיש בר פפא, סורחב בר פפא, אדא בר פפא, דרו בר פפא.

הערב נא, ה' אלקינו, את דברי תורתך בפנינו, ובפיפיות עמך בית ישראל, ונהיה כלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל, יודעי שמך ולומדי תורתך.
מאויבי תחכמי מצותיך, פי לעולם היא לי. יהי לבי תמים בחקיך, למען לא אבוש. לעולם לא אשפח פקודיך, פי בם חייתיני. ברוך אתה ה', למדני חקיך. אמן, אמן, סלה ועד.

מודים אנחנו לפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו

ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות:

שאנו משפיעים והם משפיעים, אנו משפיעים לדברי תורה, והם משפיעים לדברים בטלים.
אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלין שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר.
אנו רצים והם רצים, אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת,
שנאמר, "ואתה אלקים תורידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם,
ואני אבטח בך".

יהי רצון מלפניך ה' אלקי, כשם שעזרתני לסים פרק השואל,

כן תעזרני להתחיל (פרקים) מסכתות וספרים אחרים ולסיימם,

ללמד וללמד, לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה,

וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים,

יעמוד לי ולזרעי, שלא ימוש התורה מפיי, ומפיי זרעי וזרע זרעי עד עולם.

ותתקיים בי:

”בהתהלךך תנחה אתך, בשכפך תשמר עליך, והקיצות היא תשיחך”.

”פי בי ירבו ימיה, ויוסיפו לך שנות חיים”.

”ארך ימים בימינה, בשמאלה עשר וכבוד”.

ה', עוז לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום: